

«Мій Шевченко»

УДК 821.161.2.09
М58

М58 Мій Шевченко: збірка есе учнівської та студентської молоді /
Редкол.: Т.М. Шарова, А.В. Землянська. Київ, 2023. 192 с.

До збірки увійшли творчі роботи здобувачів освіти закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, учасників Всеукраїнського конкурсу есе учнівської та студентської молоді «Мій Шевченко», присвяченого творчості видатного національного поета України. Серед робіт – твори-переможці, відзначені дипломом I ступеня, а також есе, відібрані членами журі як ті, що варті опублікування. В оригінальній формі автори робіт з усіх куточків країни представили особисте усвідомлення й осмислення з позицій сучасності феномена українського Генія.

Рекомендовано до друку ГО «Інноваційні обрії України»
Протокол №39 від 10.04.2023 р.

УДК 821.161.2.09

© Колектив авторів, 2023

ЗМІСТ

Антоненко Т. <i>Мій Шевченко</i>	6
Антонович К. « <i>Учітесь, читайте, і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...</i> »	8
Артюх А. <i>Слово Кобзарєвого слова</i>	11
Барміна А. <i>Серце Мелітополя</i>	13
Безклинський О. <i>Мій Шевченко</i>	16
Бондаренко К. <i>Мій Шевченко</i>	18
Босько В. <i>Наш Шевченко</i>	20
Будола Н. <i>Серце «Заповіту»</i>	22
Булденко С. <i>Пророчий погляд</i>	24
Бур'янова О. <i>Мій Шевченко</i>	27
Велешук Д. <i>Мій Шевченко</i>	29
Войтюк Д. <i>Великий сину України, до перемоги нас веди!</i>	31
Волинець Д. <i>Мій Шевченко</i>	33
Воліна К. <i>Мій Шевченко</i>	35
Врублевський Н. <i>Мій Шевченко</i>	39
Геращенко Б. <i>Мій Шевченко</i>	41
Герліцька А. <i>Мій Шевченко</i>	43
Герман О. <i>Мій Шевченко</i>	45
Глоба Л. <i>Мій сучасний Шевченко</i>	48
Грацонь М. <i>Мій Шевченко</i>	51
Гуцуляк Х. <i>Який він – «Мій Шевченко»?</i>	53
Данілова С. <i>Березневі роздуми</i>	55
Дида М. <i>Мій Шевченко</i>	57
Драновська Є. <i>Геній, що душею живе у серцях мільйонів</i>	60
Дубік С. <i>Мій Шевченко</i>	62
Дуць К. <i>Оберіг мого краю</i>	65

Дяденко М. <i>Мій Шевченку</i>	67
Дякунчак С. <i>Мій Шевченко, або Приручити набурмосеного чолові'ягу</i>	69
Землянська К. <i>Мій Шевченко</i>	72
Ібрагімова У. <i>Читаю Тараса по-новому. 2022</i>	74
Кальченко Д. <i>Мій Шевченко</i>	77
Карпенко В. <i>Три Тараси</i>	79
Карпляк А. <i>Мій Шевченко (фрагмент із щоденника українського військового)</i>	82
Клевчук А. <i>Наш Шевченко</i>	83
Коваленко С. <i>Мій Шевченко</i>	85
Корда А. <i>Мій Шевченко</i>	88
Курапко Н. <i>Шевченко в моєму житті</i>	90
Куць О. <i>Ми – Шевченки!</i>	93
Легін О. <i>Доля однієї книги</i>	95
Литвин Є. <i>Шевченко очима покоління Z</i>	99
Людбанська С. <i>Казка «Незвичайна планета»</i>	102
Мельник Ю. <i>Наш вічний Шевченко</i>	105
Мосієнко Д. <i>Нео Кобзар</i>	108
Москаленко К. <i>Обіймімося, Тарасе!</i>	111
Нестерук А.-В. <i>Мій Шевченко</i>	113
Новосад О. <i>Шевченко і сучасність</i>	115
Одуха Д. <i>Великий українець</i>	119
Перепелиця В. <i>Життєствердне слово Шевченка</i>	121
Петраш В. <i>Мій Шевченко</i>	123
Петренко А. <i>Мій Шевченко</i>	125
Пікута Ю. <i>Мій Шевченко</i>	127
Піскова Т. <i>Мій Шевченко</i>	131
Пудло В. <i>Мій Шевченко</i>	134

Ревенюк П. <i>Шевченко в місті під триколорами</i>	137
Риженко А. <i>Тарас Шевченко – броня сьогодення</i>	141
Сангінова С. <i>Шевченко – янгол-охоронець незламної України</i>	144
Ситник О. <i>Мій Шевченко</i>	147
Сідаш Д. <i>Прогулянка до Кобзаря</i>	151
Сіора В. <i>Мій Шевченко</i>	153
Суходольський І. <i>З нього вийшло щось дуже добре</i>	156
Тивонюк В. <i>Шевченко – полум'я боротьби й любові</i>	158
Титаренко Б. <i>Мій Шевченко</i>	162
Трофименко О. <i>Мій Шевченко</i>	164
Устінов В. <i>«В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля...»</i>	167
Хайкіна Н. <i>Постать в історії як рубікон для вибору шляху...</i>	169
Ханіна Р. <i>«Іду з дитинства до Тараса...»</i>	173
Хижка С. <i>Шевченко як символ нескореності харків'ян</i>	177
Чернік А. <i>Мій Шевченко</i>	179
Чєспразова А. <i>Сучасний Тарас Шевченко</i>	181
Чоботар Б. <i>Мій Шевченко</i>	183
Шевченко Т. <i>Мій Шевченко</i>	186
Шимко Т. <i>Я знаю того, кого люблю!</i>	188
Якобчук О. <i>У серці кожного, хто мислить себе українцем!</i>	190

Антоненко Тетяна
учениця 9 класу
Великоустівська ЗОШ I-III ст.
с. Велике Устя Корюківського району
Чернігівської області
Керівник – Мовчан В.М.,
учитель української та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Я живу й навчаюсь у святій Україні, говорю рідною мовою. Я – частинка великого українського народу.

І коли хочуть щось добре сказати про народ, то оповідають про його землю. Згадують, яких великих людей подарувала ця земля.

І ось 209-та Шевченкова весна ступила на нашу землю. За традицією, 9 березня, у день народження Тараса Шевченка, ми віддаємо йому свої шану та любов.

Присвятивши все своє життя Україні, поет линув до неї душою звідусіль, куди б не закидала його доля. І навіть туди, в Оренбурзькі степи, де відбував заслання, Тарас Шевченко повіз із собою вербову гілочку як символ рідної України. З листів, малярських та поетичних творів дізнаємося, з якою любов'ю він ставився до інших народів: казахів, узбеків, киргизів...

Т.Г. Шевченко був поетом гноблених, але нескорених.

Хто ж він?! Людина незвичайного таланту. Він – поет, прозаїк, художник, мислитель, захисник знедолених, рятівник нашої мови. Вразливий на все добре й зле, мрійливий і водночас непокірний, вольовий. Як людина земна Тарас Шевченко страждав і радів, любив і ненавидів, мав друзів. Вони в нього були скрізь, навіть у нас на Чернігівщині.

Ця сивочола сіверська земля з густими сосновими лісами, із врожайними полями, з щедрою красою і талантами. Дякую тобі, сусідня Борзнянщино, що ти народила Віктора Забілу, Ганну Барвінок, прийняла у свої обійми Пантелеймона Куліша.

Долі цих людей переплелися з долею Кобзаря. Тарас Шевченко приїздив до Забіли на його хутір, малював його портрет. А коли не стало друга, Віктор Миколайович поїхав до Кролевця зустрічати його прах. Він ридав, убитий горем. Плив до Чернечої гори, разом з усіма руками і шапкою носив землю на могилу Тарасу.

А в Мотронівці прозаїк, перекладач, історик П. Куліш зустрів своє кохання – Олександрю Білозерську, знану під літературним псевдонімом Ганна Барвінок.

22 січня 1847 року вони поєднали свої долі, а боярином на їх весіллі був співучий, дотепний Тарас Шевченко, якому наречена подарувала свій вінок.

Колись стежками цієї землі ходили Марко Вовчок, Микола Костомаров, Леонід Глібов... Як тоді, так і тепер тут відпочивають душею.

Ось такий він – наш Кобзар. Любив Івана Котляревського, Миколу Гоголя, Шекспіра, Данте. Непогано говорив польською, в оригіналі читав Адама Міцкевича. Він багато розмовляв з селянами, читав, співав для них, бо саме снагу черпав з могутнього джерела – народної пісні.

Немає з нами Кобзаря. Та народжений весною, він є і залишається символом весняного пробудження, вічного оновлення, символом незламності нас, українців.

Які б нещастя, біди не випадали на долю нашого народу, навіть оця проклятуща війна, він вистоїть, якщо буде з нами наш, мій Тарас, його слово, пісня й дума.

Я не одна іду до нього. До нього йдуть різні покоління, тисячі, мільйони...

Антонович Крістіна
учениця 9 класу,
Кам'янський ліцей Вигодянської сільської ради
Одеської області
Керівник – Дячук Н.М.,
викладач української мови та літератури

**«УЧІТЕСЬ, ЧИТАЙТЕ, І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ,
Й СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ...»**

А ви бачили Шевченка в модних окулярах і з сережкою у вусі? Саме так зобразили Кобзаря на афіші однієї квест-гри до дня народження поета. Зображують Тараса Григоровича також у крутих шузах або ж на байку. Чи ображає це поета? Гадаємо, ні. Навпаки, це свідчить про його популярність серед молоді, актуальність його творчості. А отже, справа Тараса живе. Живе в нових сучасних формах.

Чи можна назвати Шевченка модним? Безумовно! І свідчень тому – море! Одне зі свідчень цьому – виступ нині популярного пародиста Валерія Юрченка на Всеукраїнському фестивалі сатири та гумору «Вишневі усмішки» у 2008 році. Це був дуже сміливий, якщо не сказати революційний, виступ. Вийшовши на сцену в образі Фредді Мерк'юрі, артист виконав музичну пародію на музику «The Show must go on». Словами ж до цієї пісні були рядки «Рече та стогне Дніпр широкий». Композиція вийшла, як кажуть, просто «потрясна»!

За кілька років про Валерія Юрченка дізналася вся країна. Він виступив у популярному телешоу «Україна має талант», де серед інших пародій повторив і «The Show must go on» з присмаком Шевченка. Цю пісню співали всі!

От же ж дійсно дуже оригінальне виконання наказу Шевченка: «І чужому навчається, й свого не цурайтесь».

Молодь скаже, що це – еkleктика: поєднання того, що не дуже поєднується. Бачимо, що все залежить від ідеї. Поєднати Фредді з Тарасом Григоровичем – це дійсно круто! Зробити це поєднання цікавим, таким, щоб хотілося повторювати, – це дійсно талант!

Пам'ятається, як любила цитувати Шевченка незабутня Людмила Гурченко. Вона, між іншим, теж зналася на еkleктиці. Вже в немолодому віці не боялася виконувати твори молодих

авторів. Зокрема, заспівала пісню Земфіри. І в її виконанні ці пісні звучали по-особливому.

Мало хто знає, що легенда кіно і театру, знаменита актриса і співачка читала реп! І не американський, а український. І слова в ньому були також Тарасові:

Якби мені черевики,
То пішла б я на музики...
Горенько моє!
Черевиків немає,
А музика грає! грає!

Вірші Шевченка перекладають багатьма мовами світу. Це вони так навчаються чужого, тобто нашого. Бо в них такого немає. І їх це дійсно вражає. Чути знайомі з дитинства рядки англійською чи французькою незвично! І дуже цікаво!

Шевченко цікавий завжди! Цікавий кожному новому поколінню. Сьогодні молодь носить портрети Кобзаря на футболках, тату-салони все частіше набивають його профіль своїм клієнтам, а значки, чашки та магніти з обличчям Тараса Григоровича на Андріївському узвозі користуються незмінною популярністю.

Особливою популярними є вуса Шевченкові. Їх зображують на чому тільки можна! Хтось бачить в них вуса козацькі! Шевченкові вуса – це, як казав Павло Зібров, справжній бренд! Як і його шапка. Портрет Шевченка навіть засвітився в культовому серіалі «Доктор Хаус». Це ще одне свідчення нашої культурної експансії на Захід. Американці й усі, хто дивився це кіно по всьому світові, хоч на краплю долучилися до української культури. І в цьому їм допомогла постать Шевченка.

Взагалі культура Україні цікавить європейців, американців, англійців. Особливо, сьогодні. Коли Україна відкрилася світові як самобутня сильна країна з мужнім незламним народом.

Світову спільноту цікавить все, що пов'язано з Україною. Зокрема, і наші національні герої, наші видатні постаті. Серед яких ключове місце посідає особистість Шевченка.

Його цитують. Як в Україні, так і у світі. Цитують Кобзаря багато й часто: на білбордах, у графіті, в соцмережах.

І, звичайно, Шевченка співають. Свою версію пісні «Борітеся – поборете!» презентував днями популярний співак Павло Табаков.

Рядки Кобзаря – невмирущі. Вони надзвичайно актуальні сьогодні.

Ніжинський театр поставив виставу під назвою «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! або В своїй хаті своя правда і сила і воля».

«У рік Шевченкового двохсотліття, у рік Революції Гідності, у рік чергової фази війни з одвічним ворогом поєдналися любов до Батьківщини та боротьба за неї. Після Майдану в українців прокинулися давно забуті почуття: самопожертва за державу і відповідальність за майбутнє країни», – розповідають про ідею вистави представники театру. Актори наголошують: сьогодні, як ніколи, актуальні пророцтва великого генія України Тараса Шевченка, як ніколи, в жилах українців оживають козацька кров, козацький дух, патріотизм і любов...

І як же доречно сьогодні цитувати слова Кобзаря:

Кохайтеся ж, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люде,
Знущаються вами.

Ці рядки для своєї пісні використала ще одна популярна молода співачка – Jerry Neil. Пісня побачила світ у 2022-му, в розпал страшної війни, яку розпочала проти нашої Батьківщини російська федерація.

Отож, слово Кобзаря живе, воно грає новими барвами в сучасному контексті, воно надихає та піднімає до бою. І це усвідомлення дає надію, що в нас усе буде добре! І цей час настане вже дуже скоро!

Артюх Анна
учениця 8 класу
Лебединський ЗЗСО I-III ступенів №5
Лебединської міської ради Сумської області
Керівник – Андрухів К.В.,
учитель української мови та літератури

СВІТЛО КОБЗАРЕВОГО СЛОВА

Війна: громи канонад, жах, відчай, сум, сльози, біль, розпач. Здавалося б, як ці зовсім нерадісні слова можна пов'язати з іменем великого Кобзаря? Я ніколи не замислювалась над цим питанням до недавнього часу, до того самого моменту, коли переглядала випадкове відео у стрічці тіктоку. Це були хроніки війни, несправедливої й такої безглуздої, коли наші хлопці, бійці ЗСУ, у звільненій Балаклії Харківської області знімають російський плакат з білборда. А під ним увесь час окупації було зображення Тараса Григоровича Шевченка і слова його вірша: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!».

Найсильніше відео! Навмисне захочеш – не знімеш, не змонтуєш такого. Яке послання! Від батька нації – сучасникам. Просто до сліз.

Ось тоді й спливли в пам'яті всі ті пророчі рядки, що вивчені в межах шкільної програми і які, як виявилось, причаїлися в душі до певного часу. Звідки він, людина із позаминулого століття, міг знати, міг так точно дібрати слова для характеристики теперішніх стосунків українців із нашими недосусідами? Можливо, через те, що довгий час прожив у їх оточенні, а, можливо, через те, що саме сповна відпив «з московської чаші московську отруту»?

Кобзарю, напевне, твоя душа зараз літає десь там, під небом, разом з янголами і святими, закриває своїми крильми наших воїнів, нашу Батьківщину. Колись ти писав: «Як понесе з України у синєє море кров ворожу... отойді я і лани і гори – все покину, і полину до самого Бога молитися...». Сподіваюся, що вже зовсім скоро ти, Тарасе, зможеш полинати в небесні обителі, молитися за оновлену Україну, в якій «врага не буде, супостата, а буде син і буде мати, і будуть люде на землі». Нарешті будуть люди, а нелюди зникнуть, як сон, як мара, як роса на сонці. І саме ми, українці, зараз змінюємо

світ, своїми руками творимо історію під акомпанемент Тарасових слів.

Ось чому ти – пророк, великий наш Кобзарю. Потрібно було переосмислити все життя, перевернути свідомість, щоб зрозуміти тебе, батьку. І читати, захиляючись, і не випускати з рук збірок нашого генія, адже на все в нього є своя, завчасно продумана відповідь. Вона написана й захована поміж рядків від чужих очей. Її ніхто не зрозуміє, окрім роз'ятреної української душі, розбурханого війною серця...

Стою під зоряним весняним небом, вдихаю морозну свіжість, проводжаю прокльонами чергового шахеда, який щойно пролетів над моєю домівкою у бік Харкова чи Полтави. Уже не боюся, ні. Думаю про Тараса і даю собі слово: там, де Кобзареві твори перекладені ста тридцятьма мовами – буде обов'язково і сто тридцять перша. Де стоять тисяча триста вісімдесят чотири пам'ятники Тарасові Шевченку – буде набагато більше. І я зроблю все, щоб безсмертне Шевченкове слово не загубилось у віках. Бо для мене воно – як вічне Євангеліє. Це бездонна глибина, де кожен може знайти відповіді на свої запитання.

Барміна Аліса
учениця 9 класу
Мелітопольська гімназія №1
Мелітопольської міської ради Запорізької області
Керівник – Парубенко С.В.,
учитель української мови та літератури

СЕРЦЕ МЕЛІТОПОЛЯ

У самому центрі мого мальовничого рідного міста Мелітополь, на площі Перемоги, на високому п'єдесталі стоїть пам'ятник нашому славетному поетові, пророку, генію – Тарасу Григоровичу Шевченку. Поряд – Палац культури, що носить його ім'я, а з іншого боку – бібліотека, де поміж літератури різних жанрів та років важливе місце посідають твори Кобзаря.

До пам'ятника Тарасу Григоровичу мелітопольці завжди ставились по-особливому, з пошаною, він як важлива ознака нашого життя. Кожен мешканець знає: це місце, де призначають зустрічі, де проходять міські свята, де зустрічаються закохані. А туристи, які приїжджають до нашого черешневого міста, обов'язково на згадку роблять світлини біля Кобзаря. І я вважаю, що це все неспроста, бо це місце має свою особливу атмосферу.

Площа Перемоги – ніби душа Мелітополя, а пам'ятник Тарасові Шевченку – його серце. Він наче живе поміж нас. Вітався з кожним перехожим, кожному, хто чекав зустрічі, складав компанію, а на святах був важливим гостем. Так було завжди, усі були щасливі та жили разом пліч-о-пліч. Все змінилося двадцять четвертого лютого 2023... Після недовгої боротьби місто захопили російські солдати. Окупація!!!

Мелітопольці одразу ж почали протестувати проти ненависної нової влади. З кожного кутка чулися заклики виходити на мітинги. У моїй пам'яті назавжди закарбувалися слова: «Площа Перемоги, біля Тараса Шевченка, щодня о дванадцятій годині дня», – їх знав кожен мешканець міста.

У містян у душі запалився вогник ненависті до ворога, та була одна мета – зберегти свою націю. У ці перші дні війни я теж була біля пам'ятника, ніби відчувала, що саме з ним можу поділитися своїми думками. Я говорила пошепки, а він слухав. Зі сльозами

поглянула йому в очі... «Він усе знав», – промайнуло в мене в думках. І згадалося Шевченкове:

А до того – Московщина,
Кругом чужі люде.
«Не потурай», – може, скажеш,
Та що з того буде?
Насміються на псалом той,
Що виллю сльозами;
Насміються... Тяжко, батьку,
Жити з ворогами!

Він розумів, наскільки російський народ нам не близький та як непросто жити поряд із ним. Він про це писав у далекому дев'ятнадцятому столітті, а ми зрозуміли це та відчули у двадцять першому...

Я все ще дивилася в обличчя Тараса, по щоках покотилися сльози...

Сіримі, одноманітними стали дні. Шевченко так і стояв на площі, спостерігаючи за всім безладом, що коїли нелюди в його Україні. Він бачив все: убивства, грабування, знущання, розвішування прапорів чужої країни... Він стояв, він тримався. Окупанти зайшли й до бібліотеки, на очах Шевченка виносили всі україномовні книжки, у тому ж числі і його, вивозили та спалювали, а в країні, де спалюють книжки, врешті-решт спалюють і людей. Я, як і Тарас, жахалася всіх цих подій, але ми разом трималися, він був моєю підтримкою, ми вірили, що вистоїмо та поборемо зло.

Так минали дні, тижні, місяці. Іншим стало місто... Хтось зрадив, багато хто продовжує вірити й тримається, частина жителів виїхала, бо не змогла жити в окупації. Довелось і моїй родині поїхати з рідного міста. Перед від'їздом я прийшла до Тараса, щоб знову поговорити, щоб подивитись у його очі, запам'ятати.

Немає й дня без думок про рідний дім, про близьких та про місто. Згадую Шевченка. Як він там? Відповідь не змусила себе довго чекати. На початку лютого цього року на каналах з новинами з'явилася інформація про зникнення пам'ятника Тарасу Шевченку з центральної площі міста. Це мене приголомшило, сльози почали капати на зошит. Окупанти під покровом ночі зняли його з

постаменту та вивезли. Повірити в те, що сталося, важко, бо скільки пам'ятаю себе – пам'ятник Шевченку був у моєму місті.

Дуже важко на душі, коли розумію, що більше можу не побачити його, а рідна площа стала пусткою без поета. Душа міста втратила його серце.

Ліквідацію пам'ятника Кобзаря, як і інші руйнування, ми не пробачимо окупантам. Вони знищують нашу країну, нашу культуру, наш народ. Усе, як Шевченко й писав у своїх творах. Перебуваючи в неволі, у казематі, він думав лише про Україну й про те, що чужі люди можуть із нею зробити:

Та не однаково мені,
Як Україну злії люди,
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.

Я вважаю, що в ці складні часи кожен повинен прислухатися до цих слів нашого пророка й генія. Український народ має бути вільним, а заради цього треба пройти через муки і випробування. Мені дуже прикро, що ворог не тільки завдає шкоди всій Україні, а ще й знищує її культуру на тимчасово окупованих територіях.

Вороги можуть зруйнувати наші пам'ятники та спалити наші книжки, але їм ніколи не знищити нашу пам'ять. Так само як їм не вдасться зламати нашу свободу, за яку ми боремося щодня і щоночі, об'єднуючи всі свої сили для спільної мети. Нам Тарас залишив свій дороговказ:

Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава. І воля святая!

Безклинський Олексій

учень 7 класу

ОЗ Піщанський ліцей Піщанської сільської ради

Кременчуцького району Полтавської області

Керівник – Караманець Т.А.,

учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Ось він – «Кобзар». Тут мій Шевченко.

Червона калина, широка ріка, мудрі вірші з глибоким сенсом, сила слова, незламність, культура – все це асоціюється з видатним українським поетом – національним героєм, який у своїй творчості відображає народну ідеологію, страждає разом зі своїм народом та намагається пробудити національну свідомість. Це його творчість стала символом національного відродження, бо поєднала у собі талант, уяву і любов до батьківщини, а головне – стала гордістю для всієї України. Для Шевченка Україна – неозора, широкопола, широколиста, із синьою далиною, рожевими світанками й зоряними ночами. У своїх творах він називає її раєм.

Із раннього дитинства закарбувались у пам'яті «Зацвіла в долині червона калина...», «Тече вода в синє море...», «За сонцем хмаронька пливе».

Творчість Тараса Шевченка вивчають у всіх освітніх закладах, а його поезії знані всюди: в Україні та далеко за її межами. Він став не лише літературною, а й культурною гідністю України. Коли я дізнався про кількість пам'ятників поету, для мене це стало великою гордістю й здивуванням водночас. Тарас Шевченко має велике значення для сучасного життя українців, оскільки його ідеї щодо національної свободи, справедливості та гідності є актуальними й сьогодні. Він учить нас патріотизму, любові до своєї землі та вірності ідеалам. Тому Тарас Шевченко – це не просто історична постать, а й символ національної гордості та незалежності. Його «борітеся – поборете» у свій час згуртувало мільйони українців за право називатися європейською нацією. Сьогодні цей заклик лунає на лінії фронту. Так, ми неодмінно поборемо, бо нам Бог помагає.

А де був би Шевченко зараз, у цей важкий для всіх українців час? Безумовно, не сидів би в теплому кріслі депутата чи в кабінеті

чиновника. У найгарячіших точках я бачу його, у Маріуполі, разом із азовцями, які пережили пекло, бо і йому відомо, що то таке. А може, поряд з моїм батьком на сході держави, біля Авдіївки???

Так, звичайно, він би продовжував боротьбу за національну свободу та незалежність України як на фронті, так і на літературній ниві. Тарас Шевченко писав би нові поезії, малював картини та відстоював би наші принципи й ідеали. Кобзар був би на передовій захисту української мови, адже він знав, що вона є ключовим елементом національної ідентичності. Тарас Шевченко б також був занурений у соціальні питання й проблеми, з якими стикаються українці. Він був би на передовій боротьби за рівність, справедливість та гідність людини. Він би протестував проти корупції, бідності, соціальної нерівності та інших негативних явищ, що мають місце в сучасному світі. Усе своє життя автор зв'язав із долею України, уся його творчість пронизана думкою про неї, її долю. Він молився за Україну, закликаючи інших:

Свою Україну любіть,
Любіть її... во врем'я люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

З Чернечої гори зараз Великий Кобзар бачить, що українці – це не лише нація, це одна велика родина, об'єднана спільною метою – здобути Перемогу. Він вірив у майбутнє своєї землі, в моральну єдність суспільства, нового, сильного, європейського.

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син і буде мати,

І будуть люди на землі.

Бондаренко Катерина
учениця 11 класу
Бахмутська ЗОШ І-ІІІ ступенів
Соледарської міської ради Донецької області
Керівник – Гуц З.М.,
учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Зажурилась Україна, заплакала доля, у небі заграла сумна мелодія, а Він посміхався. Впала чорна сльоза кривавих революцій, умився біль кров'ю людською, а Він з гордістю підіймав український прапор. Палили, топтали вірші його вороги-чужинці, та рушійна сила душі кріпацької не давала вбити те поривання вперед. Він мав на меті довести нам, що найстрашніше – це скласти руки. «Беріть бика за роги!», – кричала його воля, закута в кайдани. Понад усе в житті він любив Україну, свою неньку, «...свою Україну убогу». За її страждання йшов уперто, мучився, але не каюся. Та невже український народ зміг зрозуміти той тихий шепіт «мені однаково, чи буду...» лише зараз? Його зворушлива ніжність до «окраденої Вітчизни» – це великі переживання за долю України.

Боріться – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас сила
І воля святая! –

виснажений життям Шевченко розумів, що неможливо бути вільним від того, від чого втікаєш.

«Лише той гідний життя і свободи, хто щодня за них іде на бій», – писав Йоганн Вольфганг фон Гете. Великий Кобзар з усіх сил боровся за життя: плекав у серці любов до Рідної Землі та виборював Свободу Батьківщини, бо життя занадто коротке, щоб бути «маленькою людиною». «Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури», – казав І. Франко.

Свобода починається зі слова «ні», коли ти вперто хитаєш головою, витираєш крижаний піт і встаєш один проти всіх. Т. Шевченко занадто любив життя, щоб підкорюватися владі, яка боялася правди. Він не хотів іншої країни, не хотів іншого Дніпра, іншої пісні журавлиної. «В своїй хаті своя й правда, І воля святая»,

– стверджував Пророк. Його боявся найлютіший ворог. Брехня завжди боїться її викриття.

Мріялося Шевченкові, що настане Варфоломіївська ніч для всіх, хто намагався вбити його бажання жити. Кобзар є прикладом невтомної боротьби за найцінніше – життя. Наш Апостоле правди, чи зможеш ти пробачити їхні злі очі?

Плакало серце Шевченка за долю українського народу. Як розбудити ту клятву «п'яну правду»?! Важким духом дихав Кобзар, та не зламався: розправив груди і знайшов у собі сили рухатися далі до мети, до справедливого буття.

Вони кричали: «Націоналіст!», не розуміючи, що він зміг об'єднати любов до свого народу з любов'ю до життя. Вони казали: «Зрадник!», втрачаючи зір через своє забуття. А він кричав: «Жива душа народна! Жива! Нездоланна!».

«Не вмирає душа наша, не вмирає воля»,- писав Великий Кобзар і закликав:

Любіть її ... Во врем'я люте.

В останню тяжку мить

За неї Господа моліть.

Україна – це вічність життя поезії Шевченка.

Босько Всеволод

ученик 5 класу

Златопільський ліцей Новомиргородської міської ради

Кіровоградської області

Керівник – Килівник Т.І.,

учитель української мови та літератури

НАШ ШЕВЧЕНКО

Переді мною «Кобзар» Тараса Шевченка. Розгортаю його. Сторінка за сторінкою постають в уяві картини минулого рідного краю. Мій знедолений народ! Твоя велич, краса і духовність – усе бринить на струнах кобзи Великого Співця.

Нота «до» – це палке звернення Шевченка до свого народу, заклик до єднання заради його майбутнього: «Кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте».

Чую поетове «ре» – малюю в уяві нічний пейзаж з дніпровськими горами-хвилями та блідим місяцем. Так, це балада «Причинна», пронизана палкими почуттями та метаморфозами.

Звучить сумна «мі» – тиха, спокійна, виважена мелодія повертає мене до поезії «Садок вишневий коло хати». Вона дарує почуття легкості, усвідомлення того, що ти на своїй землі, де жили предки-орачі, де цінується українське слово та українська душа – народна пісня. Наш Пророк змальовує побутову картину з життя селянської родини, привчає любити свій «садок вишневий» та родину.

З-поміж тиші відлунює нота «фа», для мене – це факт усвідомлення того, що Шевченко – один із нас, щирий українець, борець за справедливість, символ непокори та незламності, який чітко виступив проти зрадництва у нашому суспільстві.

Бринить висока «соль» – і переді мною вже зринають картини з поезії Тараса «За сонцем хмаронька пливе». Чи замислювалися Ви колись про те, чому в його ліриці так багато пейзажних замальовок? Відповідь очевидна. Шевченко – не лише поет, прозаїк, драматург, музикант, а й талановитий художник:

Очам любо. Годиночку,

Малую годину

Ніби серце одпочине

З Богом заговорить...

Грає усіма барвами нота «ля» – і я, гортаючи «Кобзар», зупиняюся на поезії «Думи мої, думи мої». Актуальність цих рядків важко переоцінити. У них ми бачимо Шевченка – свідка своєї епохи й далекоглядного Шевченка-пророка, який звучить у кожному з нас:

Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти.

Ніжно зазвучала нота «сі», яка повернула мене до оповідання С. Васильченка «У бур'янах». Я побачив, як «над хатою зійшла вечірня зоря, заграла золотом в яблуневому цвіті, тихим, рожевим у білій на стіні глині». І знову переді мною з'явився Тарас, такий, як у поезії «Мені тринадцятий минало», хлопчик, що намагався розкрити свій багатогранний талант, спираючись на тяжку працю, навчання та наполегливість.

Наш Шевченко... Ціла епоха. Історія життя. Історія цілого народу. Наш біль і радість. Український бренд.

Будола Наталія
учениця 11 класу
Доброводівський ліцей імені О. Смакули
Збараської міської ради
Керівник – Волошин І.А.,
заступник директора з виховної роботи

СЕРЦЕ «ЗАПОВІТУ»

Тарас Шевченко увійшов у моє життя дуже рано. Пригадую перші Кобзареві вірші, вивчені ще в дитячому садочку. Вони вводили мене в чарівний світ природи. Та ось пішла в школу. Там почала перегортати сторінки його страдницького життя, де він «карався, мучився, але не каюся». Подумалось: «А заради чого?». Відповідь на це питання згодом, у 1991-му дали б, напевно, мої рідні. Це завдяки йому ми здобули свою державність тоді. Та чи повністю?

Що ще залишилося довершувати? І що взяти від Шевченка-порадника нам сьогодні?

І ось одного разу вслухалася в рядки «Заповіту» і зрозуміла, що цей засадничий твір нам посланий для поколінь, хоча народжений давно – у 1845-му.

Кончатно, заповітно, благорозумно прозвучали рядки цього твору. Симфонія букв уже від назви самої повела мене до глибини його творчості. І я почала їх осмислювати.

«З» – «Злочинающих спини», – звертається Шевченко у вірші «Молитва». І ми сьогодні, кожен Божий день, звертаємося до Господа разом із нашим Кобзарем, аби нам допоміг зупинити ту саранчу ворожу, що нищить нам край.

«А» – «А там, де люде, добре буде», – звучать слова у вірші «Царі». А й справді, що є потужного і непереможного за народ, який неподоланий.

«П» – «Прозрійте, люде, день настав!» – скаже Ян Гус у поемі «Єретик». А я замислююся над тим, що у вирішальні моменти мого народу Бог надавав нам справжніх єретиків-поводирів.

«О» – «Обніміться брати мої, молю вас, благаю», так звертається Тарас Шевченко у творі на всі часи «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє». Ці слова актуально прозвучали сьогодні, в нас

час «Єдиних новин» – на шляху до перемоги. На долю мого покоління, дітей війни, випало зрозуміти й переконатися: найбільша сила – це єдність. Можливо, нас закодував Тарас цими рядками. І ми єдино постали.

«В» – «В Україну ідіть, діти», – пролунав заповітно у творі «Думи мої, думи мої...». Дітьми Т. Шевченко називає свої твори. Він вірив у те, що вони, його народжені думні-провісники, зможуть у свідомості наступних поколінь і стануть нашими помічниками. Так і сталося. Я пишу своє есе в день 209-річчя з дня народження нашого Тараса. Багато років, а він досі наш сучасник. І ми по-особливому пізнаємо сьогодні виведені в його творах образи москалів. Тарас Григорович Шевченко вперше нас дерусифікував. І кажемо: «Наш пророк».

«І» – «І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь», – напоумлюють нас ці рядки із шедеврального послання «І мертвим, і живим...». Наче звертається до нас, молодого покоління. Застерігає, щоби в сучасному, такому прогресивно розвиненому світі, озброївшись знаннями людства, не втратити рівноваги. Бути самодостатніми. А вимовляючи слова «Слава Україні», мати Україну в серці, любити не словами, а вчинками заради неї.

«Т» – «Трудящим людям, всеблагий», – промовляємо разом усі Шевченковою «Молитвою» і віримо, що так і буде. Бо Господь любить страждених. Він їх обезсмертнює, як ось нашого Т. Шевченка, як нашу історію, нашу мову, наш народ.

Так промовляли до мене букви «Заповіту». Я почула, що в них – свої серця б'ються. Відчула, що вони зливаються в одне велике серце, буття якого відлунувало в моєму єстві. Воістину маємо Велике серце – «Заповіт».

Булденко Станіслав

учень 8 класу

Сновський ліцей №1 Сновської міської ради
Корюківського району Чернігівської області

Керівник – Данильченко Н.В.,
учитель української мови та літератури

ПРОРОЧИЙ ПОГЛЯД

Знову цей ненависний звук... Пронизливий сигнал сирени. Він проникає всередину мене й укотре перевертає мою душу. За рік я чув сотні сигналів повітряних тривог, але щоразу, ніби вперше: відчай, страх, невідомість... Потрібно йти в безпечне місце, хоча ніхто не може говорити про безпеку, поки триває цей кровопролитний хаос на нашій землі.

Дотримуюся правила «двох стін» і переходжу в невеличку кімнатку у своєму будинку. Тут безпечніше. Мабуть, так... У цьому «укритті» випадково чіпляю поглядом невеличкий портрет, який висить на стіні. Дивлюся на нього, але бачу тільки ці виразні, бездонні, такі «живі» очі – очі Кобзаря. І в цей момент я розумію: він знав, він усе знав ще тоді. Передбачив тернисту долю українців, які кожную хвилину повинні відстоювати своє право на життя, виборювати такою дорогою ціною волю та незалежність. Ця боротьба тривала століттями, але й нині немає їй кінця-краю.

Читаючи Шевченкові поезії, раніше думав, що це твори про наше минуле. Але ж хіба лише про минуле? Чи зараз ми, українці, не схожі на незламних кавказьких горців, які ще в дев'ятнадцятому столітті впродовж майже п'ятдесяти років боролися проти загарбницької колоніальної політики імперії? Чи Україна не як той міфічний Прометей, який щоразу мужньо піднімає голову, попри невимовний біль, тяжкі страждання встає з колін і демонструє безсмертність свого духу? Шевченко стер межу між минулим і майбутнім, адже материнські сльози, сирітські благання, вдовиний відчай та кров патріотів, пролита заради спільної мети, однакові скрізь і в будь-який час...

Знову ці очі... У них стільки незламності! Недаремно кажуть, що в погляді – ключ до думок людини, який відмикає скарбницю найтонших порухів душі, найменших її коливань. Погляд з портрета ніби кричить: «Не таку долю хотів я подарувати своїм

нащадкам». Та неблаганні богині-мойри зробили свою справу, зіткнувши неминучий фатум не тільки для Кобзаря, але й для всього українського народу:

Зажурилась Україна – така її доля!

У маленького Тараса не було дитинства: кріпацьке життя не дозволяло дітям такої розкоші. Зараз, вдивляючись в образ поета на стіні, я запитую, а де ж воно, моє дитинство? Коли воно скінчилося? Невже в буремному лютому? Мабуть, уже перші ракети остаточно зруйнували всі лабіринти ілюзій. Чому ж ВІН нічого й ніколи не боявся? Перебуваючи в пеклі кріпацтва, будучи таким самотнім на чужині, поет своє життя поклав на вівтар боротьби. Криючись від стороннього ока, незважаючи на численні заборони, митець писав не просто вірші, а духовний заповіт для майбутніх поколінь.

Доля відміряла йому небагато часу, але то для фізичного тіла, а дух його ніколи не вписувався в часові рамки, завжди йшов попереду своєї епохи. Дивлюсь на це суворе лице на портреті й розумію: ВІН і тепер з нами. У той час, коли хоробрі воїни до останнього подиху борються за незалежність; у той час, коли український народ, витираючи сльози, стоїть при дорозі на колінах, проводжаючи в останню путь своїх героїв; тоді, коли знищуються мирні домівки, а міста й села перетворюються на згарища та руїни; тоді, коли ми вже виплакали всі сльози та прокричали всі молитви...

І тепер, у цій маленькій кімнатці, що, за правилом «двох стін», стала моїм укриттям, Кобзар і зі мною разом. Дивиться темними очима з-під похмурого чола, мовчить, але його погляд красномовніший за будь-які слова. Не буде в нашого народу легкої долі, як і в нього не було, та дуби виростають міцними при сильних вітрах, а справжні діаманти утворюються під високим тиском.

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

Я виринаю із цієї глибокої задуми, навіяної спогляданням портрету Шевченка, адже чую голос, що доноситься з мого смартфона: «Відбій повітряної тривоги»... Тихо посміхаюся, хоч знаю, що це ще далеко не кінець нашої боротьби, але ми ще на одну мить ближче до перемоги.

Тарас Шевченко все знав, він усе знав ще тоді... Знав, що нескорені українці обов'язково переможуть. Зціплять зуби, стиснуть кулаки до оніміння на пальцях і боротимуться, бо є заради чого:

Здається – кращого немає

Нічого в Бога, як Дніпро

Та наша славіна країна...

Бур'янова Олеся
здобувачка освіти I курсу
ВСП «Мелітопольський фаховий коледж
Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного»
Керівник – Новосад Л.С.,
викладач філологічних дисциплін

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Мій Шевченко стояв у центрі Мелітополя...

Мій Шевченко. Наш Шевченко. Тут пам'ятник Великому Кобзареві був своєрідним форпостом українськості, бо ж «Нема на світі України, / Немає другого Дніпра...». Тримався непохитно до 13 січня 2023 року. Саме у Щедрий вечір пам'ятник прибрави, бо нібито «знайшли для нього краще місце». От вам і «Щедрик», от вам і «Кобзар»! Такі асоціації у мене це викликало. На великі екрани саме вийшла стрічка «Щедрик» про силу української пісні, яка здатна здійснювати бажання, та про непохитну віру українців.

Звичайно, мова не лише про монумент, хоча в Україні ім'я Тараса Шевченка є надзвичайно поширеним, і звучить воно найчастіше, коли йдеться про кількість пам'ятників, назв вулиць на його честь, театрів та інших культурних інституцій. Тарас Шевченко є одним із найвідоміших та найпопулярніших українських письменників, має величезний вплив на українську культуру та національну ідентичність. Його творчість та життєвий шлях назавжди залишаться невід'ємною частиною історії України та світової літератури.

Мені б хотілося, щоб сучасна молодь сприймала Тараса Шевченка не як кріпака або старого діда в шапці й кожусі, яким його раніше так любили показувати в книжках. Тарас Шевченко ось тут, поряд із нами: із простреленим чолом на пам'ятнику в Бородянці, на білбордах, очищених від російської символіки нашими мужніми захисниками, у сучасних піснях на слова Кобзаря. Так-так, піснях! Сьогодні виконавці намагаються переспівати якомога більше творів на слова українських поетів. І творча спадщина Тараса Шевченка не є винятком, адже його вірші досі залишаються цікавими й актуальними, оскільки вони мають величезне історичне, культурне та літературне значення.

По-перше, твори Т. Шевченка відображають складну історію, вікову боротьбу проти російського самодержавства. Прикладом цього є поема «Кавказ», рядки з якої цитував перший герой Небесної Сотні Сергій Нігоян. Поезії Кобзаря дають можливість зрозуміти, як розвивалась українська нація та з якими викликами вона стикалась на шляху до своєї незалежності та культурної самобутності. У творах Т. Шевченка відображені різні аспекти українського життя: бідність, кріпосництво, національна свідомість, воля та мрії про свободу.

По-друге, твори Шевченка є майстерними зразками літературного мистецтва. Вони характеризуються глибокою філософською змістовністю, багатством образності, дотепністю, сарказмом. Тарас Шевченко був першим українським поетом, який звернувся до рідного слова та створив поетичну мову народу. Так ніжно звучать рядки, знайомі кожному ще з дошкільного віку: «Тече вода з-під явора / Яром на долину. / Пишається над водою / Червона калина...».

Твори Шевченка мають універсальне значення та актуальні для багатьох поколінь. Великий Кобзар своїми поезіями розповів мені про вічні людські цінності, такі як любов, правда, відданість, воля та справедливість. Але найдужче показав, як треба любити Україну: «Світе тихий, краю милий, / Моя Україно, / За що тебе сплюндровано, / За що, мамо, гинеш?». Тарас Шевченко ніби прагне розділити із кожним невимовний біль за долю рідного краю.

Я переконана, що колись кожен українець відкриє саме «свого» Шевченка чи то через поетичну творчість, чи через живопис, чи через такий знайомий пам'ятник у центрі рідного міста.

Велещук Діана
учениця 5 класу
Буцацький ліцей Буцацької міської ради
Тернопільської області
Керівник – Кольб Г.Я.,
учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Вдячність.

Прийшла весна. У вікно заглянули промінчики сонця. Відчуваю, як лоскочуть мене! Усміхаюся... Сьогодні 9 березня. Тарасе, вітаю з Днем народження! Кобзарю, завжди пам'ятаю про тебе. Навіки в моєму серці. Ти навчив мене любити свою сім'ю. Я розумію, як тобі було без материнської ласки й тепла. Ціную кожну мить зі своєю родиною. Навчи людей любити те, що мають.

Сум.

Сьогодні багато дітей стало сиротами... Війна забирає найрідніших. Усмішка давно пропала з мого обличчя. Розумію, що так не годиться. Життя триває... Тарасе, я не здаюся. Не думай, що втратила надію. Ні! Болить моє серденько. Роздирають Україненьку, гине цвіт нації. «І потече сторіками кров у синє море». Згадую тебе.

Розчарування.

Тарасе, чому люди такі жорстокі? Думають тільки про власну вигоду. Гроші затьмарили душу. Болить... Тарасе, а ти розчаровувався? Мабуть, так. «Страшно впасти у кайдани, умирати в неволі, а ще гірше – спати, спати і спати на волі», – читаю в тебе.

Віра.

Не нарікаю. Молюся за всіх, хто оступився. Знаю, що Господь не залише в біді. Молитва дуже потрібна. Тарасе, ти навернув мене до Бога. Знаю, що Всевишній стоїть на варті. «Борітеся – поборете, вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава. І воля святая!» – чую твою настанову.

Надія.

Не зневірюйся, народе! «Караюсь, мучусь, але не каюсь», – говорить Кобзар. Ми сильні. Усе зможемо. З нами правда. Тарасе, стань бронєю для наших солдатів. Накрий їх омофором, захисти і

просвіти. Сила в єдності. «Обніміться ж, брати мої. Молю вас, благаю!».

Милосердя.

Заглянула у вікно. Дерев голі. Ще не буяє зелень. Самотньо. Подруга за кордоном. Війна погнала людей із рідної хати. Врятуватися...заховатися... Очі розгублено шукають захисту, руки тягнуться до порятунку. Куди бігти? Серце вистрибує із грудей. Поїзд на захід України... Ось порятунок... Теплий чай, відпочинок, гостинність людей. Розумію, що матеріальне – дрібниці.

Любов.

Люди не втратили людяності. Рятують дітей, тварин. Нікого не залишають на самоті з горем. Тарасе, ти можеш пишатися моїм народом. Горді, непохитні, незламні. Титани! «І на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі». Тарасе, ми вже інші. Війна змінила всіх. Мама каже, що я не по роках мудра. Жартує, мабуть. Події сьогодення змусили нас швидко подорослішати. Не вередую... Ціную кожну мить. Кобзарю, ми полюбили рідну землю так сильно, як любив її ти.

Пробудження.

Чую голосну мелодію пташок. Співайте голосніше, приглушіть гул сирен. Нехай весна буяє! Наші серця пробудилися. Раптово, ніби хтось облив їх крижаною водою. Усе відбудуємо. Ненька буде процвітати. «Наша дума, наша пісня не вмре, не загине...От де, люде, наша слава, слава України!»

Войтюк Дмитро
здобувач освіти I курсу
Державний професійно-технічний навчальний заклад
«Луцьке вище професійне училище»
Керівник – Васильчук М.І.,
викладач української мови та літератури

ВЕЛИКИЙ СИНУ УКРАЇНИ, ДО ПЕРЕМОГИ НАС ВЕДИ!

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.
Т.Г. Шевченко*

Кожна нація має своїх геніїв, пророків, духовних поводитирів, які в часи найважчих суспільних випробувань стають в авангарді жорстоких битв, надихають, кличуть. Для нас, українців, батьком нації є Тарас Григорович Шевченко. Його слово пломеніє правдою в серцях і маленької дитини, й мужнього воїна, і мудрого дідуся. «Кобзар» люди зберігають поряд з Біблією, а портрети Шевченка у вишитих рушниках прикрашають і величні палаци, й маленькі хатини українців. Наша любов до Великого Кобзаря – всенародна, щира, палка. А інакше й бути не може, бо в його творчості втілено споконвічне прагнення українського народу до волі, незалежності та процвітання.

Мій Шевченко – це не тільки «садок вишневий коло хати» як символ домашнього затишку й благополуччя, це не тільки спогад про трепетне почуття першого кохання, коли «мені тринадцятий минало», і не тільки прагнення чесно прожити свій вік, без «зерна неправди за собою». Мій Шевченко – це його пророче «Борітеся – поборете, Вам Бог помагає!», що прозвучало з уст Героя Небесної Сотні вірменина Сергія Нігояна, і зараз, ув час воєнного лихоліття, кличе до бою, вселяє надію на щасливе майбутнє та віру в Перемогу. Як символічно, що у звільненому від російських окупантів місті Балаклія Харківської області наші воїни на білборді під плакатом з ворожою пропагандою знайшли саме ці Шевченкові слова!

Рашисти бояться сили, величі, могутності українського генія, що здатен вести націю до Перемоги. Саме тому на окупованих

українських територіях вороги знищують пам'ятники, руйнують музеї, спалюють книги з бібліотек та шкільні підручники, намагаючись стерти з народної пам'яті будь-які спогади про життя і творчість Тараса Григоровича Шевченка. А оскільки це неможливо зробити, бо існує пам'ять роду, яка передається з покоління в покоління дітям, онукам, правнукам, то фальшива російська пропаганда, доходючи до повного абсурду, видає українського Кобзаря за «великаво рускаво поета».

Мій Шевченко – це маленький томик його творів під бронжилетом нашого Захисника, які воїн читає в сирому окопі десь під Бахмутом чи Авдіївкою в перервах між жорстокими боями, черпаючи душевну силу, рівновагу, стійкість, незламність.

Мій Шевченко – це оте його «Обніміться ж, брати мої, / Молю вас, благаю!», що стало символом єднання й нечуваного спротиву всього українського народу в боротьбі з російськими окупантами: на фронті й у тилу, на заході й сході, на півдні та півночі країни.

Мій Шевченко – це його справедливий заклик «і вражою злою кров'ю волю окропіте», щоб знову мирно зацвіли «і лани широкополі, і Дніпро, і кручі», щоб повернулася вигнана ворожими ракетами на чужину «тая мати молодая з своїм дитяточком малим», щоб загоїлися фізичні й душевні рани понівеченої російськими виродками української великомучениці, яка, плачучи, втікала від ґвалтівників, «села минаючи... вночі і полем-степом ідучи», свого синочка рятувала.

Мій Шевченко – це славні «лицарі великі, Богом не забуті», що поклали своє життя на олтар незалежності та територіальної цілісності України.

Мій Шевченко – це наша Перемога в цій кровопролитній війні, яку веде росія проти України за варварськими законами Середньовіччя в 21-ому цивілізованому столітті.

Мій Шевченко – це наша наполеглива, самозречена праця, щоб знову зацвіли відвойовані в окупантів українські Донбас, Крим, де «оживуть степи, озера, і не верстовії, а вольнії, широкії скрізь шляхи святії простеляться».

Геній Шевченка окрилює, кличе до боротьби за нашу свободу і демократію. З ним зв'язуємо свої помисли й прагнення, не здаємося, боремося, тримаємося! З Богом у душі! З побратимами поряд! З вірою в серці! Вистоїмо!

Волинець Дана
учениця 9 клас
Осичнянська гімназія
Вінницького району Вінницької області
Керівник – Бердій С.М., учитель

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Мій Шевченко – це портрет Кобзаря, що привидівся моїй прабабусі далекого 1945 року. І саме в той день по радіо передали звістку про перемогу над фашистською Німеччиною.

– А чому саме Шевченко вам привидівся? – спитала я.

– Бо він захищав бідних, стояв за правду, – такими були слова прабабусі.

Ще довго я уявляла на стіні старої маленької хатинки, між рушниками, суворого Тараса в смушевій шапці та кожусі. Його погляд ніби говорив мені: «Ну що, мала? Потоваришуємо?»

Мій Шевченко – це шкільна програма, починаючи від «Тече вода з-під явора, яром на долину...» і закінчуючи «...врага не буде супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі».

Пам'ятаю, як вивчали вірш «Сон», читали його, просто роблячи в кінці кожного рядочка паузу, зупиняючись, хоча фраза переходила на другий рядок. Виходило, що «Втомилася не спочивать», і було трохи смішно.

Тихий весняний вечір. Неймовірні пахощі квітучих дерев. А в повітрі гудуть хрущі, наче маленькі літачки з якимось вантажем. Ну, як тут не згадати вірш «Садок вишневий коло хати»? І вже несе тебе уява в інший весняний вечір, де «сім'я вечеря коло хати», а дівчата співають на вулиці, забувши про тяжку працю і навіть про вечерю...

Шевченко завжди разом зі мною.

2014 рік. Мені 6 років. Я ще мало що розумію, але зі страхом дивлюся на екран телевізора, де показують, як падають люди і чомусь не встають. А з маминих очей течуть сльози, і вона міцніше притискає до себе сестричку, яка тільки-но народилася.

А на барикадах бачу молодого хлопця, який голосно читає:

– Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

А через кілька днів я почула, що підступна куля скосила Сергія Нігояна. Це був той хлопець, що читав Шевченка. І це була перша смерть на Майдані.

Мій Шевченко – це мої роздуми над комедією «Сон», яку ми зараз вивчаємо на уроках української літератури. Шевченко – пророк, провидець, екстрасенс. Він немовби знав, що буде, і давав нам підказки в своїх творах. Бо хто ж це, що «...неситим оком / За край світу заглядає, / Чи нема країни, / Щоб загарбать і з собою / Взять у домовину», – як не відома всім людина, що розв'язала цю страшну війну?

Зараз мій Шевченко серед захисників, підіймає їм бойовий дух, дарує незламність. Здається, що біля отого розстріляного воїна стоїть Тарас, і так само, зі зневагою й безстрашністю в погляді, з вірою у вільну Україну, ані на секунду не припускаючи думки стати на коліна та благати помилування, виголошує ці святі для нас слова: «Слава Україні!»

Я тільки розпочинаю своє життя. Переді мною довга дорога, що веде в майбутнє. Я думаю, що на цій дорозі зі мною завжди будуть твори Шевченка, які допоможуть, підтримають, розрадять мене; життя поета – приклад наполегливості в досягненні поставленої мети. А ще я мрію, щоб і мені, як моїй прабабусі, привидівся Кобзар. І хочу почути такі жадані слова: «Ми перемогли!»

Воліна Катерина

учениця 11 класу

Глухівська загальноосвітня школа I-III ступенів №1

Глухівської міської ради Сумської області

Керівник – Веліжаніна Т.О.,

учитель української мови та літератури,

вища категорія

МІЙ ШЕВЧЕНКО

«Шевченко більше не в тренді: пристаркуватий чоловічок у шапці, твори якого нам доводиться вчити напам'ять практично кожен рік!» – приблизно такою може бути думка середньостатистичного підлітка щодо провідного українського культурного діяча. Та чи дійсно Тарас Григорович – це змучений та зажурений кріпак, яким нам його часто змальовують?

Ні! Мій Шевченко любить незвичні страви та нові смаки. Улюбленим у нього був справжній український борщ, затертий пшонцем та затовчений старим салом, або ж пісний із сушеними карасями. Ще смакував запеченим дніпровим лящем та кашею на раковій юшці. А чай пити любляв разом з ромом, коли «думи мої, думи мої» заважали жити по-столичному.

Мій Шевченко марнотратний! Не трималися гроші в його кишені ніяк, бо був щедрий на подарунки як близьким, так і незнайомцям. Сучасники часто описували цю його рису, наводячи приклад про дітей у дворі та повний пакет цукерок, куплених для них Тарасом Григоровичем.

Мій Шевченко стильний! Він купував гумовий плащ-макінтош за 100 карбованців, створював яскраві образи та робив селфі, щоправда на мольберті. Власний стиль – це заява, виклик суспільству, тож Тарас Григорович, будучи частиною тодішньої еліти, підкреслював власну культурну приналежність певними елементами одягу.

Мій Шевченко самоіронічний! Він не пропускав нагоди висміяти свої риси чи тих, хто навколо, і його автопортрет на пляжі, де митець зобразив себе голим, лише підкреслює цей факт.

Мій Шевченко – активний громадський діяч! Саме він поміж інших членів Кирило-Мефодіївського братства був прихильником революції та розбудови української демократичної республіки.

Тарас Григорович також заснував першу українську громаду в Петербурзі, що дало потужний поштовх національному відродженню в культурній площині.

Мій Шевченко – талановитий художник! Його роботи є коштовними перлинами в галереї українського образотворчого мистецтва. Перо митця не обмежувалося лише одним жанром, а навпаки шукало себе в різноманітті. «Катерина», «Русалки», «Натурниця», «Автопортрет у чорному кашкеті» та пейзажі з серії «Мальовнича Україна» настільки унікальні, що важко повірити в їхню приналежність одному майстрові.

Мій Шевченко – геній! Його слова – це потужний заклик до боротьби проти імперіалізму. Його слова – це застереження майбутніх українців від помилок минулих. Його слова – це щоденне нагадування про те, ким ми є та для чого живемо.

Шевченкова геніальність полягає принаймні в умінні зберігати цінності актуальними, адаптованими до умов українства будь-яких часів та обставин. Російські ракети та артилерія є каталізаторами в процесі нашого усвідомлення Тарасових істин.

Подивіться на рай тихий,
На свою країну!
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну

Мар'їнка, 2023. Шрами, які залишає нам ця війна, не нові, їм століття.

Нам тільки плакати, плакати, плакати
І хліб насущний замісити
Кровавим потом і сльозами.
Кати знущуються над нами,
А правда наша п'яна спить.

Хлопчик, 9 років. Посивілий після того, як росіяни на його очах знущалися з матері.

Дніпро, 14.01.2023. Десятки людей поховані під завалами своєї ж домівки.

Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата, –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.
Благословить дітей своїх

Твердими руками
І діточок поцілує
Вольними устами.
І забудеться срамотна
Давня година,
І оживе добра слава,
Слава України...

Волонтери, добровольці, 2014–2023 роки. Вони рятують та забезпечують необхідним усіх, хто потребує, незалежно від віку, статі, їхнього географічного розташування та проблеми. Оскільки єдність – це те, що відрізняє нас від ворога.

Тема братерства серед українців є архіважливою для нашої нації, оскільки ми не один рік були розділені між імперіями та їхніми ідеологіями. Тож Тарас Григорович, духовний наставник народу, підживлює нашу єдність та нагадує про її значущість.

Читання творів Шевченка є джерелом життя української нації. Особливо сьогодні. Відповідно, для продовження існування народу та збереження нашої державності слід передавати вагу слів Тараса Григоровича наступним поколінням: дітям, онукам, правнукам... Проте як нам це зробити, якщо для більшості підлітків Шевченко – це депресивний митець, чиї твори вони змушені щорічно читати. Моя відповідь на це питання доволі проста: Тараса Григоровича слід розкривати через призму сучасності та людяності.

Українська журналістка та блогерка Емма Антонюк декілька років тому знімала репортаж із сучасної виставки робіт Тараса Шевченка. На події були діти та підлітки, у яких жінка запитала: «Що робила б Катерина з однойменної поеми, якби вона жила сьогодні?». Відповіді були надзвичайно різноманітними: і про заснування свого бізнесу, і про пошук нового коханого, і про початок кар'єри блогера в соціальних мережах. Юнакам було цікаво розмірковувати про долю Катерини та аналізувати її, переносячи героїню в XXI століття. То чому б не використовувати цей метод для подачі учням більш складних та значущих текстів?

Мій Шевченко – це не особа ідеологічного культу. Мій Шевченко – це близький друг з далекого минулого, який учить мене любити свій народ та захищати його від ненажерливих імперій навколо. І чим більше буде таких «своїх Шевченків» серед молоді, тим краще, адже зростання зацікавленості в житті та

творчості Тараса Григоровича серед молоді – це наша основна задача сьогодні для забезпечення українського незалежного майбутнього.

Врублевський Нікіта
здобувач освіти I курсу
ВСП «Морський фаховий коледж
Херсонської державної морської академії»
Керівник – Ботвинюк А.В.,
викладач української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Як ви гадаєте, чи замислювався Шевченко над тим, що переважна більшість українців вважатиме його своїм? Нашим героєм, прикладом для наслідування чи навіть наставником. Для мене Тарас Григорович є найталановитішим українським письменником. Вивчаючи його твори, я розумію все більше, наскільки вони актуальні сьогодні, пронизані глибоким патріотизмом та безмежною любов'ю до України. Кобзар ніби продовжує тримати оборону за добробут та незалежність нашої Батьківщини. Чого тільки варті його рядки:

Свою Україну любіть.
Любіть її... во врем'я люте.
В останню,тяжкую мінуту
За неї Господа моліть.

Після таких напутніх слів совість не дозволяє назвати його чужим.

Кого ж ми називаємо своїм? Це той, хто ніколи не зрадить, завжди підтримає добрим словом, допоможе у скрутні часи. Ми називаємо своїми людей, до яких відчуваємо душевну близькість, які належать до нашої нації, культури та розділяють наші інтереси й цінності. Шевченко – свій, бо його вічно «живі» слова звучать до українського народу крізь віки крилатими цитатами: «Не вмирає душа наша, не вмирає воля. й неситий не виоре на дні моря поле» або «Поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою, злою кров'ю волю окропіте». Письменник указує шлях до світлого майбутнього, спонукає до дій кожного, хто готовий боротися. І цей його меседж червоною ниткою проходить крізь усю творчість митця для свідомих нащадків.

Шевченко – наш... Так може сказати кожен, хто відчув на собі енергію його слова. Я переконався у цьому, коли побачив у новинах українського військового, який зняв пропагандистський плакат окупантів, а під ним було зображення Тараса Шевченка і його

рядки із поеми «Кавказ»:

Борітеся – поборете
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава,
І воля святая!

Після побаченого у мене мурахи пробігли тілом. Я відчув присутність митця, адже його послання було дуже потужним і вчасним. Відразу з'явилась упевненість у тому, що вищі сили разом із українцями в ці нелегкі буремні часи.

Шевченко – мій... Я захоплююся його сильним духом, вольовим характером. У нього було складне життя: кріпацтво, в'язниці, заборона займатись улюбленою справою, хвороби – та все це не зламало його, а навпаки – загартувало, як сталь. Хтось колись сказав, що важкі часи народжують сильних людей. Саме таким є Тарас Григорович. Для мене він – наставник, який, наче маяк, указує правильну дорогу.

Зізнаюся чесно, у мене з Шевченком більше спільного, ніж я міг уявити. В одному з листів до свого брата він підтримує те, що його племінники тепер навчатимуться в Херсонському училищі торговельного мореплавання: «З хлопців будуть люде...», – писав він. Згодом, через шістдесят три роки, за іронією долі, у цьому ж навчальному закладі здобуваю освіту я. Знайомлячись із біографією письменника, був шокований, що Тарас Шевченко також мав відношення до моря. Оскільки він брав участь у експедиції капітан-лейтенанта Олексія Бутакова на Аральське море, де був матросом-рисувальником. Роки перебування на морі були дуже плідними у творчому сенсі для митця.

Я з упевненістю можу сказати, що Шевченко – взірць любові до своєї країни, приклад для наслідування, натхненник і гордість усього українського народу. Ми пишаємося нашим Кобзарем, бо він є символом незламності, нескореності та незалежності України. Він учить нас патріотизму, виховує справжніх громадян, які дбають про свою державу. Шевченкове слово настільки сильне, що, здається, буде жити вічно.

Геращенко Богдан
учень 8 класу
Срібнянська ЗОШ І-ІІІ ступенів
Срібнянської селищної ради Чернігівської області
Керівник – Роєнко С.Г., учитель
української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Мій вічно живий Тарасе, моє незгасиме світло правди, добра й волі. Твоє ім'я, мов генетичний код нації, проходить крізь призму поколінь, об'єднуючи минуле із сучасним. Воно викарбуване в народній свідомості синьо-жовтою кров'ю. До тебе нині звертаюся кожною гранню свого беззахисно розпеченого серця. Перед тобою, Кобзарю, оголюю розхристану душу, наповнену розпачем, смутком і водночас надією.

Мій генію слова, твоя життєва стежина не йшла, а летіла й перечіпалася, перестрибувала через глибіню перешкод і зазнала стільки випробувань, що почасти й наймогутніші королівства не в силі нести такий тягар. Не заздрю твоїй долі, яка «не лукавила» з тобою, а просто йшла. Читаючи вірші про твоє тяжке дитинство, разом із тобою плачу біля кожної коми, а вже ридаю безперервно там, де ти ставив три крапки. Перегортаючи сторінки твоїх поем, мізернію перед відважністю великої постаті, що не побоялася кинути виклик вищим, і одночасно росту до небес від потужності й сили думки в поетичних рядках. Перед твоєю величчю схиляюся, бо саме ти заклав духовні основи нашої нації. Ніхто, крім тебе, не зміг так майстерно достукатися до кожного українця, розкривши йому таємницю власного «я». Морально-етичні заповіді, що звучать у твоїх ліричних творах, не поступаються Божим, бо пронизані добром і справедливістю.

Ти просив згадати тебе «незлим» і «тихим» словом... Не можу! Не вмію. Таких слів немає зараз ні в мене, ні в мовленнєвій скарбниці нації. Український народ не знає доброго й спокійного, тихого й затишного. Він щоденно, щогодинно кричить, волає на весь світ вустами майже неживих матерів і дружин, осиротілих дочок і синів! «Закрийте небо! Зупиніть війну!» – це єдине, чого прагне, просить, вимагає моя Батьківщина. Українці вже рік пронизані ненавистю! Саме вона – це єдиний ключ до Перемоги.

Наші воїни люто ненавидять кожного нелюда, який ступив на нашу священну землю та осквернив її.

Безмежно дякую, Тарасе, що ти сьогодні з нами. Твоя сила – в умінні померти й воскреснути в слові саме тоді, коли це найбільш необхідно. Ти, як Мойсей, повів наше військо до бою! «Кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте», – стало гаслом, яке мотивує, надихає кожного Героя України!

Воїне світла! Твій пророчий голос лине з кожної букви «Кобзаря»! Ти для мене – вогонь, який палає в кутку лабіринту моєї змученої, поки що знівченої держави. Та сила твого слова пронесе мій народ крізь землісто-чорний морок до переможного сліпучо-яскравого багаття. Я впевнений, що невдовзі «на оновленій землі врага не буде», а буде мир, і буде правда, і «будуть люде на землі».

Герліцька Ангеліна
учениця 11 класу
Чернівецька ЗОШ I-III ступенів №20
Чернівецької міської ради Чернівецької області
Керівник – Балінська Н.І.,
учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Т.Г. Шевченко входив у моє життя поступово, маленькими кроками. А за кожним із них – відстань, яка вимірюється десятиріччями, а то й століттями...

Перше знайомство з письменником відбулося, мабуть, під час уроків читання в початковій школі. Чарівні рядки його поезій «Зоре моя вечірняя, зійди над горою...», «...Світає, / Край неба палає...», «Садок вишневий коло хати, / Хрущі над вишнями гудуть...» з надзвичайною теплотою й ніжністю описують неймовірну красу України. Вони міцно закарбувались у пам'яті. А та «червона калина», що «зацвіла у лузі», й досі яскравими фарбами майорить у моєму серці.

А далі для мене розкрились неймовірні факти біографії митця... Важке життя в багатодітній кріпацькій родині, раннє сирітство, навчання в кирилівського дяка, на службі в пана... Коли Тарасові «тринадцятий минало», він «пас ягнята за селом» і лише уявляв, як може жити вільна людина, а я у свої тринадцять не хотіла б, напевно, й на мить опинитися в неволі. На той час уся Україна потерпала від знуцання панів, стогнала, закута в кайдани безправ'я російського царату. І своєрідним викликом для всіх стала поява збірки «Кобзар» Т.Г. Шевченка, написаної українською. Мовою, якою розмовляло не одне покоління наших пращурів, але яку було виведено на вищий щабель, до рівня літературної, саме завдяки Кобзареві. Недаремно його називають «основоположником нової української літературної мови».

Геніальність особистості митця виявляється й у поезії, і в прозі, й у живописі, і в гравюрі, і в громадській діяльності. Та шлях сходження до вершин слави був тернистим. Він викликає повагу й глибоку шану. Викуп із кріпацтва, визнання таланту, активна діяльність у Кирило-Мефодіївському братстві, арешт, заслання... і... назавжди сорок сім...

Так мало прожито, а так багато створено унікальних творів! Вони завжди знаходять відгук у кожного читача. А я, пам'ятаю, хвилювалася за долю Катерини та її сина («Катерина»), співчувала Ганні, яка доглядала за власною дитиною, не сміючи зізнатись у материнстві («Наймичка»), подумки підтримувала гайдамаків у боротьбі з конфедератами («Гайдамаки»), захоплювалася героїчним минулим народу й розмірковувала над сенсом буття («Думи мої»), мандрувала у «Сні» і вчилася не бути байдужою до долі рідного краю («Мені однаково...»).

І де б я не опинилася, завжди пам'ятатиму настанови із послання «І мертвим, і живим», що стали своєрідним заповітом для прийдешніх поколінь: «В своїй хаті своя правда, / І сила, і воля», «Нема на світі України, / Немає другого Дніпра», «Не вмирає душа наша, / Не вмирає воля», «І чужому научайтесь, / Йї свого не цурайтесь», «І оживе добра слава, / Слава України». Ці рядки нагадуватимуть усім, що є на світі держава Україна і слава про неї житиме століттями.

Ми, нащадки славетного Кобзаря, сьогодні, у ХХІ столітті знову маємо виборювати право на існування в протистоянні з незмінним ворогом – росією. Я впевнена, що наш народ вистоїть, бо українці – нація вільних людей!

Герман Ольга
учениця 11 класу
Вороблевицький ЗЗСО I-III ступенів
Меденицької селищної ради
Дрогобицького району Львівської області
Керівник – Блажків Я.Й., учитель

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Під час кривавої війни ми повертаємось до нашого минулого. Народ нарешті зрозумів цінність української ідентичності та її ціну, за яку зараз доводиться боротись на полі бою. До нас врешті прийшло розуміння, що наша культура багатогранна й заслуговує на те, щоб про неї говорили й нею пишались.

Ми повертаємось до творчості українських письменників, усвідомлюючи їхню значущість у становленні національної самобутності. Серед них провідну роль відіграє Тарас Шевченко – наша гідність, дух і слава. Для мене постать Пророка дуже гармонійно «вписується» в сучасне суспільство: його можна уявити і в літаку, який летить через океан до Америки, і зі смартфоном в руках, коли стежить за тривожними новинами сьогодення. Але, що важливо, він завжди в оточенні людей, вражаючи всіх своєю неймовірною харизмою та силою.

Якою я бачу місію Шевченка в сучасній Україні? Для мене мій Шевченко був би бунтарем. Можливо, він навчався б на історичному факультеті, студентом викладав би в сільській школі, та швидко кинув це заняття, адже душа його бажала б більшого. Він подорожував би світом, але завжди повертався додому, на «Вкраїну милу».

Я впевнена, що під час Революції Гідності він був би серед перших студентів, які наважились боротись за свої права, права українців жити вільно й демократично. Його можна було б побачити на барикадах серед сміливців, що готували «коктейлі Молотова». У моїй уяві постає Великий Тарас поряд із Сергієм Нігояном, молодим, натхненним, рішучим.

Саме тут, на Майдані, він створив би свої сильні поезії, показуючи світу освіченість і волелюбність української молоді. А коли б лунали звуки снайперських куль, він читав би свої вірші, даруючи героям силу й відвагу, пробуджуючи їх національних дух:

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава,
І воля святая!

Я впевнена, що з початком воєнних дій на Сході України мій Шевченко не зміг би стояти осторонь. Він став би засновником українського волонтерського руху, через його руки проходила б зброя, а з нею – книги нашим військовим.

Хіба можна сумніватись у тому, що наш Шевченко – Пророк, якщо майже два століття тому він озвучив істину, яка й зараз після всього пережитого є для нас такою болючою:

Бо москалі – чужі люде,
Роблять лихо з вами.

Мій Шевченко, безумовно, став би основою молодій українській еліті. Я не сумніваюся, що в соціальних мережах він зміг би здобути популярність: на своєму ютуб-каналі не тільки «хейтив» би москалів, а й розкривав важливі психологічні й соціальні теми. Я думаю, що він зміг би стати найвпливовішою людиною серед молоді – інфлуенсером свого часу.

Уявляю, як поет розвивав би українську літературу в зовсім новому світлі, навчав, що потрібно читати в наш час, щоб «не осліпнути», купившись на дешеву пропаганду. Дуже хотіла б потрапити на його літературні вечори, відчутти творче сяйво Великого Поета, почути його Слово.

Насправді, я не бачу Шевченка в ролі художника у 21 столітті. На мій погляд, йому значно більше підходить бути дизайнером одягу. Він популяризував би сучасний український стрій. Його одяг носили б не тільки українська молодь, а й президенти та світові знаменитості.

Зрештою, 24 лютого 2022 року мій Шевченко взяв би зброю до рук. У період паніки й страху він обороняв би Київ, а потім Харків. Саме в той час нас найбільше «тримали», закликали боротись і вірити в перемогу його пророчі слова:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син і буде мати,
І будуть люде на землі...

Саме він із побратимами очистили б харківську землю від рашистів. Можливо, після побаченого пекла на власній землі, яку він так жертовно любив, після смерті побратимів і власних ран Шевченко не напише жодного рядка, а можливо, під час війни у нього з'явиться така поезія, яка, наче грім, прогримить у серцях усього людства.

Бо хто вміє найкраще описати почуття українців на століття вперед?

Тільки Тарас Шевченко.

Глоба Леонід
здобувач освіти І курсу
Центральноукраїнське вище професійне
училище імені Миколи Федоровського
Керівник – Колісніченко С.Г., викладач
української мови і літератури

МІЙ СУЧАСНИЙ ШЕВЧЕНКО

Неначе чорним важким туманом накрив мою рідну землю лютий 2022 року.

Ворог вдерся в наш дім, розпочавши повномасштабне вторгнення, яке назвав «спецоперацією».

Страшно й сумно усвідомлювати, що живу в часи кривавої бійні, коли народ-сусід вирішив вивищити себе та зруйнувати життя мільйонів українців і всю нашу державу.

Моє життя, як і життя всіх українців, розділилося на «до» і «після». Закінчилося щасливе безтурботне дитинство, і я, як і всі діти війни, відчув, як щомиті дорослішаю. Тато пішов на війну захищати наш дім, нашу землю. На душі стало вдвічі тяжче.

Я народився в місті Херсон, у дельті Дніпра, тому ця річка має для мене виняткове значення. Вона є й назавжди залишиться для мене особливою. Шевченкове «Рече та стогне Дніпр широкий...» – це про моє, про рідне... Я не бачив Дніпро вже понад рік. Зараз ця річка неначе навпіл розділила не тільки мою рідну Херсонщину, а й життя всієї України. Вона наче природна сила, по обидва боки якої різна реальність: вільне життя – Правобережжя та окупація й неволя – Лівобережжя. Чи знав тоді Т.Г. Шевченко, яка символічна доля випаде йому? Мабуть, знав...

Про Тараса Шевченка я чув, коли ще не вмів читати, бо моя бабуся народилася з ним в один день – дев'ятого березня. І це для мене якоюсь мірою є символічним і особистим водночас. Коли на українській землі триває війна і ллється кров, слова Тараса Григоровича набувають особливого значення. Перечитуючи «Заповіт», відчуваю, наче він звертається до кожного українця: «Кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте». Саме сьогодні, як ніколи актуальні пророцтва великого генія України, як ніколи в жилах українців оживають козацька кров, козацький дух, патріотизм та незламність.

Поволі гортаю сторінку соцмережі Фейсбук. Погляд зупиняється на цитаті Тараса Шевченка, якою хтось поділився: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!». Читаючи рядки поета, розумію, що нині голос Шевченка потужний, як ніколи.

Де ж наш народ бере віру в себе? Прочитавши цитату з Шевченківської поезії «І мертвим, і живим...», розумію, що віра й воля є складниками нашого генетичного коду, бо століттями український народ виборював незалежність, відстоював власну самобутність.

І я знову беру до рук «Кобзар» Т. Шевченка, щоб ще раз торкнутися рядків та відчутти відлуння болючого сприйняття того, що завжди переживав український народ.

Війна загострила розуміння окремих рядків у поезіях українського генія і особливу актуальність вони здобувають сьогодні, коли в країні ворог.

Той мурує, той руйнує,
Той неситим оком –
За край світа зазирає,
Чи нема країни,
Щоб загарбать
І з собою взять у домовину.

Перечитуючи ці рядки, я розумію, що слова поета були пророчими. Він ніби бачив і відчував майбутнє України та ставлення так званих «братів», які завжди прагнули знищити нас як націю і загарбати нашу землю.

Нині гинуть діти, мирні люди, прості хлопці стають Героями. Багато з них, на жаль, посмертно. Україна виборює волю. Поступово приходить усвідомлення, що Тарас Шевченко, Великий Кобзар – справді наш пророк. Він сучасний і потрібний нам як джерело сили духу українського народу.

На відміну від Великого Митця, я не вмю передбачувати події, але твердо вірю в омріяне Кобзарем славне майбутнє України. Вірю в перемогу, бо те лихо, яке загрожує всьому світові страшною рашистською навалою, зупиняє саме український народ ціною численних втрат, найціннішими з яких є людські життя.

Я сподіваюсь, що невдовзі приїду на вільний від клятих московитів лівий берег Дніпра до своєї бабусі й міцно обійму її саме

в той, один на них двох, день народження – її й Тараса Шевченка. І ми разом заспіваємо «Рече та стогне Дніпр широкий»...

Вірю в Перемогу, вірю в Україну, вірю в український народ!
Будемо жити у вільній і незалежній державі!

Грацонь Маргарита
учениця 9 класу
Золочівський ліцей Золочівської міської ради
Золочівського району Львівської області
Керівник – Олексин І.М.,
учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тарас Григорович Шевченко. Кого ми уявляємо, чуючи ці слова? Точно знаю: абсолютна більшість переконана в тому, що Кобзар чи не з пелюшок був вічно набурмосеним дідуганом у сірому кожусі, який любив поскаржитися на долю нещасного українця.

Ба навіть більше, є й ті, хто вважає, що подяка московським друзям за викуп була мало не місією всього життя Шевченка. Знаємо? Безсумнівно, така різна й така вічна пропаганда «східного сусіда» добре попрацювала над образом такого собі «пролетарія Тараса». Ось вам порада від самого Кобзаря: «А на москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми – по-своєму».

Марно буде заперечувати, що увічніні твори-революції Тараса Шевченка стали для української нації священними. Це палімпсести, що колись називалися «Сном», наприклад, а зараз – історією України. Сам же Шевченко – світило української нації...

Знайома риторика, авжеж? Нам так старанно насаджували ідеалізований образ Тараса Шевченка, що ми вже й забули: йдеться про живу людину, зі своїми земними радощами чи, до слова, недоліками.

А Шевченко був дотепним, іронічним, гедоністичним. З його особистого щоденника дізнаємося думку сучасників Шевченка про нього: він любив весну, рибалити, смакував каву, чай із ромом. Наш Шевченко, до того ж, був емоційною, навіть сентиментальною людиною.

Зараз поділюся своєю, так би мовити, непоширеною думкою про Шевченка. Безперечно, ви не раз чули про Тараса як пророка – мало не посланця небес. Можливо, у вашій голові теж засіла приблизно така сама думка. Я же скажу: мій Шевченко не пророк – радше проповідник. Ви мені заперечите, що він же писав про російську систему правління, яка ніскілечки не змінилася донині.

Що ж, ми несемо цей хрест не тому, що такий собі провидець Тарас написав про це кількасот років тому. Адже нам із вами теж буде нескладно передбачити, що яблуко, гниле вже зараз, із часом смачнішим не стане. Ми ж не можемо стверджувати наступне: Володимир Великий, ставши київським князем, передбачив чинного президента України, адже в них спільне ім`я?

Шевченко не пророк – це ми не вчимося на помилках, будучи байдужими до історії! Ось вам наостанок безсмертна мудрість Тараса Шевченка:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте.
І вражою злою кров`ю
Волю окропіте.

*Гуцуляк Христина
здобувачка освіти V курсу
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича
Керівник – Скаб М.С.,
доктор філологічних наук,
професор кафедри історії
та культури української мови*

ЯКИЙ ВІН – «МІЙ ШЕВЧЕНКО»?

Ви запитуєте, який мій Шевченко? Ось такий...

У січні мій Шевченко піднімає синьо-жовтий прапор і тішиться, що ми соборні й незалежні. Він бере участь в організації ланцюга єдності й запитує всіх від заходу до сходу: «Хто ми? Чії сини? Яких батьків?».

У лютому мій Шевченко вдягає вишиванку й читає вірші про мову. І всі ми думаємо: «Ну що б, здавалося, слова... / Слова та голос – більш нічого. / А серце б'ється – ожива, / Як їх почує!.. Знать, од бога. / І голос той, і ті слова. / Ідуть меж люди!».

У березні мій Шевченко святкує «свої» дні. Так-так! Він – усюди: звучить голосом дошкільнят у садочках, віршами школярів, роздумами студентів, учителів, викладачів. А ще він спокійно п'є каву на березі Дніпра й слухає співи птахів.

Мій Шевченко відгукується в серці світлими квітневими днями перед Великоднем, коли прокидається природа, коли селяни білять дерева та печуть пасочки, малюють писанки, а я їду в рідне село. Тоді він витає над оселями, над церквою й прорікає: «Село! І серце одпочине: / Село на нашій Україні – / Неначе писанка, село. / Зеленим гаєм поросло. / Цвітуть сади, біліють хати, / А на горі стоять палати, / Неначе диво»...

У травні мій Шевченко вдягає вишиванку та проголошує на весь світ, що ми – єдині та неповторні.

У червні мій Шевченко слухає, як «хрущі над вишнями гудуть, плугатарі з плугами йдуть, співають ідучи дівчата, а матері вечерять ждуть».

У липні мій Шевченко «у неділеньку та раненько» топче «стежечку через яр» до коханої дівчини.

У серпні мій Шевченко думає, що «минули літа молодії»... Він святкує День Незалежності й плаче: «...Лягло костями / Людей муштрованих чимало. / А сльоз, а крові? напоїть / Всіх імператорів би стало / З дітьми і внуками, втопить / В сльозах удов'їх. ... Не ріки – море розлилось, / Огненне море! Слава! Слава!».

У вересні мій Шевченко прокидається щоранку разом із сонечком та оглядає «свою Україну убогу», яку кляті сусіди «окрадену будять» звуком гармат і повітряних тривог. Тоді він лютує, нервує й повчає: «Схаменіться! Будьте люди, / Бо лихо вам буде. / Розкуються незабаром / Заковані люде, / Настане суд, заговорять / І Дніпро, і гори! / І потече сторіками / Кров у синє море / Дітей ваших»...

У жовтні Шевченко в полоні ворогів. Там він «карається, мучиться, але не кається» і ридає над тілами вбитих: «Україно! Україно! / Оце твої діти, / Твої квіти молодії / Чорнилом політі ...Плач, Україно! / Бездітна вдовице».

У листопаді мій Шевченко сидить в окопах із автоматом в руках і промовляє: «Борітеся – поборете! / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас слава / І воля святая!». Так, ви не помилилися: це саме той Шевченко, що стояв на Майдані в 2014 і кидав коктейлі Молотова в озвірілий «Беркут». Це той Шевченко, що захищав таких студентів, як і я зараз, і обіцяв: «І на оновленій землі / Врага не буде, супостата, / А буде син, і буде мати, / І будуть люди на землі».

У грудні мій Шевченко зустрічає Різдво Христове і вірить, що перша зірочка обов'язково принесе нам перемогу «і оживе добра слава, / Слава України».

Щодня мій Шевченко волонтерить, плете сітки й виготовляє окопні свічки, готує консерви й сухі супи. Він збирає на дрони, тепловізори, позашляховики й військову амуніцію, вантажить буси з допомогою й кермує в найгарячіші точки.

Мій Шевченко створює фонди, відкриває «банки» в Монобанку та дає благодійні концерти на підтримку ЗСУ. Він день у день ходить на роботу та сплачує податки.

Ви, напевно, не знаєте, але мій Шевченко й там – в інших країнах. Він ніби далеко, але й так близько: молиться за рідних, за воїнів і за нас.

МІЙ ШЕВЧЕНКО СКРІЗЬ!

Данілова Софія
учениця 10 класу
Стецьківський ЗЗСО I-III ступенів
Сумської міської ради
Керівник – Барташ В.П.,
учитель української мови та літератури,
заступник директора з навчально-виховної роботи

БЕРЕЗНЕВІ РОЗДУМИ

Сонячне проміння відбивалося від оправленого в раму скла. Під ним – фотографія. На ній – природа, а в центрі – сім'я. Те саме проміння освічує, надає блиску водам Дніпра. Вода, сонце, пісок. Що ще потрібно для щастя?! Між іншим, не було ані видно, ані чути, як «реве ревучий», він лише тихо розгойдував качок та надувні матраци на своїх хвилях...

Суворий вусатий чоловік завжди асоціювався в мене з олімпіадами. Ох, навряд чи я знала б його біографію так добре, якби не ті олімпіади! А сьогодні він – мій сучасник, актуальний, крутий, цікавий співрозмовник і супергерой: чи то в касці з битою і снайперською гвинтівкою, чи з «джавеліном». Уявляю здивування Айри Олдріджа, коли б він побачив хіпстера свого часу в леопардовому принті, чи захоплення мистецького бомонду міста X на рок-концерті Шевченка!

Його роками обговорюють, захоплюються, розбирають на цитати, мемлять, досліджують, критикують, розпускають все нові й нові плітки.

Спочатку було слово. Тарасове слово. Сильніше за кулю снайпера. «Борітеся – поборете, вам Бог помагає!»... І оті великі чорні очі, що стали очима усієї майданівської сотні...

Стала на герць Катерина-Україна, сусідом зневажена й зраджена, а Його слово торкнулося всіх сердець люблячих і гордих, бунтівних і знесилених, кам'яних, холодних та пристрасних і гарячих, людей із передмість і великих міст, де кожна вулиця – своя маленька історія.

Він говорив нам, та ми не чули, попереджав, а ми не вірили. Головне – зрозуміли! І сьогодні разом із Тарасом ми кохаємо всією любов'ю душі, пульсуємо на мапі світу, кровоточимо, виточуємося,

кристалізуємося, відчайдушно б'ємо ворога, викарбовуємося, відроджуємося, наближаючи справжню весну.

Розстріляний Пророк... Але живий! Як і його слово, що веде до світла й Перемоги. Як той український погляд на закривавленому «бородянському рушнику»...

Стоїть цей світ, і буде стояти, і нічого нового немає під сонцем. І життя дає нам дари свої інколи як щедрий батько, часом – як старий лихвар. І відбирає. Але є одне, незмінне. Свобода. Свобода бути вільним. Свобода бути Людиною.

Укотре повітряна тривога... Звуки шахідів... Працює ППО...

А перед очима – Дармограй із пошарпаною збіркою поезій і спогади про літню грозу та «Тополю», що її нам колись читали в таборі замість казки на ніч...

Дида Максим
учень 11 класу
Прилбицький ЗЗСО I-III ступенів
імені Митрополита Андрея Шептицького
Новояворівської міської ради Львівської області
Керівник – Наконечна М.М., учитель

МІЙ ШЕВЧЕНКО

*...Я єсть народ, якого правди
сила
Ніким звойована ще не була,
Яка біда мене, яка чума
косила –
А сила знову розцвіла.
П. Тичина*

Лише вдумайтесь у ці слова: «Я єсть народ...». І справді, кожен з нас може це сказати. Кожен з нас є часткою цього народу. І від кожного з нас залежить майбутнє нації. Але без минулого немає майбутнього. І було минуле... Є минуле, за яке хочеться низько вклонитися предкам. Вклонитися за те, що «...правди сила ніким звойована ще не була». наших предків віками мордували, палили й різали, нищили та гноїли у концтаборах, морили голодом і розстрілювали, а вони відроджувались, жили, росли й дужчали, воскресали з вічності та сяяли на світовому небосхилі. Кривди в житті багато, але наш народ не зломити. Думаю про нашу Україну, яка віками тяжко двигав хрест своєї долі, й вірю в її воскресіння, бо мусить же прийти спокута за все вчинене нам зло, бо таку міру зла не знав, певне, жоден народ у світі.

...Перегортаю сторінки Кобзаря, знайомі та незнайомі. Знайомі з дитинства й наче зовсім нові, коли їх гортаєш на різких вітрах часу. Адже поет говорить до нас крізь гомін, віяння й болі нашого часу. Він стає сучасником, бо слово любові не старіє, не в'яне.

Він заглядає
в саму душу
глибоко-глибоко...

...Гортаю книжку, а зі сторінок «Кобзаря» до мене долинає «власний голос» поета:

може, викую я з його
до старого плуга
новий леміш і чересло...

Варто задуматись, чому Шевченка тривожила оранка наших перелогів? Чому потрібен новий леміш і чересло, як саме кував його поет у слові? Зважмо, він же не просто говорив так собі. Чи спробували ми зрозуміти, що його леміш і його мечі обоюдні – то не «заклик до революції», як колись пояснювали нашим батькам, закликати було кому й без великого поета. Зрештою, закликати – то найлегше. А кувати мечі обоюдні та ще й такі, що

розпанахають погане,
гниле серце, трудне...
і вицідять сукровату,
і наллють живої
козацької тії крові,
чистої, святої!!!

То це ж саме те, що нам зараз потрібно! Маємо Незалежність, а людей з козацькою кров'ю до неї бракує. Маємо Церкву, а людей з чистою святою кров'ю не вистачає! Маємо «переспілих» патріотів, а живого чесного патріотизму нема! Маємо державну українську мову, а люди з гнилою кров'ю не хочуть її визнати або не мають духу нею розмовляти скрізь і з усіма...

Зрештою, не тільки тонкий дивний меч скував Шевченко. Він робив до старого плуга новий леміш – духовний. Він творив новий Псалом, який має пробудити дух і віру в оспалих, у байдужих і полохливих серцях.

Перегортаю ще одну сторінку – і переді мною послання Тараса Шевченка «І мертвим, і живим, і ненародженим»... Це заповіт поета нам творити нашу державу вільною, демократичною, багатую, незалежною, де не повинно бути панів – недолюдків, що «правдою торгують» або ж зневажають те, за що боролися наші предки, – свою національну культуру, мову, звичаї, віру й традиції.

Шевченкові думи спонукають не лише до високого морального обов'язку плекати та примножувати славу України, а й до дії: боротися за розбудову й розквіт нашої незалежної Батьківщини. Лише у злагоді й у єдності всього народу вистраждана Шевченком Україна:

Тихо засіяє...

Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Згадую свою першу вчительку, яка знайомила нас із творчістю Шевченка.

Я переконаний, що Стовпи Шевченка були відкриті давно, але приховані й від нас, і від нього самого димовою завісою.

Здійснюються всі лиха з важкого Тарасового дитинства, але чомусь назавжди запам'ятався той епізод, коли він, малий і босий, вийшов за село і пішов до обр'ю – шукати залізні стовпи, що підпирають небо.

І я знаю, я впевнений, що ці Стовпи завжди будуть тримати небо, небо України.

Драновська Єлизавета
здобувачка освіти III курсу
Сумський державний педагогічний
університет ім. А.С. Макаренка
Керівник – Семенов О.М.,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови і літератури

ГЕНІЙ, ЩО ДУШЕЮ ЖИВЕ У СЕРЦЯХ МІЛЬЙОНІВ

Геній... Як добре, що в Україні є такі визначні особистості, яких дійсно можна назвати геніями та яких вже ніколи й ніхто не перевершить. Взагалі, це поняття кожен трактує по-різному. Для когось геній – це людина, яка володіє вищим ступенем універсальності й обдарованості. Хтось вважає, що це просто дуже розумна людина. Я ж мислю інакше.

Насамперед, геній – це не просто природжений талант: це скрупульозна та клопітка праця, це недоспані ночі, неперервна освіта та саморозвиток, а також це незламність і сила волі.

По-друге, геній – це пророк, це людина, слова і дії якої будуть відомі крізь віки. Безумовно, геній усієї літератури – Тарас Григорович Шевченко. Його називають провісником нового життя, титаном духу, який усім серцем і душею вболівав за щасливе майбутнє свого народу, тому й залишив нащадкам духовний заповіт, що передається із покоління в покоління. Попри заборону писати він зміг звичайне українське слово піднести на світову арену. З-під його пера виринули такі жанри поезії, як балади, послання, ліричні пісні, думи, медитації, ліро-епічні поеми. Ім'я поета відоме всьому світові, навіть за кордоном йому встановлені пам'ятники, а твори перекладені майже усіма мовами світу. Крім того, в Україні навчальні заклади, театри, площі та вулиці названі на честь Тараса Шевченка.

«Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас сила / І воля святая!», – погодьтеся, так міг сказати тільки справжній патріот, який вірить у силу й велич свого народу. У 2022 році ці слова лунали з усіх усюд. Своїм закликком Тарас Шевченко зміг згуртувати всіх людей, небайдужих до долі України. Неважливо, які в тебе національність, освіта чи віросповідання, якщо ти – українець в душі та прагнеш підтримати весь

український народ у прагненні до кращого й безтурботного життя. І хто міг знати, що у 21 столітті ці слова будуть такими ж актуальними, як і 150 років тому. В цьому й проявляється пророцтво письменника. У його творах що не думка, то прямий постріл у самісіньке серце. Це справжнє диво, що тодішнє життя дало Тарасу Шевченку поштовх до написання геніальних зразків української літератури, які й до цього часу промовляють до нас пророчі слова великого поета, надихають і дають силу та мужність не зупинятися, а йти тільки вперед і підкоряти нові вершини.

Своїми повчаннями поет навчає нас любити, цінувати, плекати й оберігати рідний край, свою землю та мову. Його творчість невмируща, бо він як вічний вогник надії, і поки ми будемо зберігати в своїх серцях його мудрі та вічні слова, наша держава буде жити, квітнути й розвиватися.

Отже, підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що Тарас Григорович Шевченко, як геній та пророк українського народу є могутньою та величною постаттю в історії України. І як сказав Іван Франко: «... найкращий, найцінніший дар доля дала йому аж по смерті – невмирущу славу і вічну нову насолоду, яку дають його твори мільйонам людських сердець».

Дубік Софія
здобувачка освіти II курсу
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника
Керівник – Стефурак Р.І.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови

МІЙ ШЕВЧЕНКО...

Маленький, такий крихітний Тарасик сидить біля свого старого, улюбленого дуба, що проріс глибоким корінням історії, передав кисень не одному поколінню, уже й проріс через те покоління та змужнів...

Аж тут до дуба-велетня приходить ще зовсім «зелений», неотесаний юнак, який може хіба що прирівнятися до найменшого листочка того дуба, навіть не до гілки, не до звитяжного закоцюблого рамена, а до крихточки тонкошкірого, крихкого нігтя, що колись розвіється «серед степу широкого на Україні милій», аби чути й відчути, бачити й пробачити лани широкополі, кручі і ревучого стогонного Дніпра, заки кров ще не досягнула кипіння, не вилилась пензлем і пером у захаявних книжечках.

Так, у дуплі того-таки дуба, заки його манюсінський листочок не став листом, гіллякою й дубом народного слова!!!

Тарасику, ти от сидиш там вже 300 років, дивлячись, як же «доборолась Україна до самого краю, за що день божий добрі ребра й серце розбиває тим недолюдам, дітям юродивим...», якми любимо твою (нашу!) «Україну убогу», як проклинаємо святого Бога, душу губимо (за неї!!!).

Ти бачиш, Тарасе, як Бог судить, визволяє «долготерпеливих нас, убогих, і воздає злодіям за злая», бо хочгомонила Україна сумно, страшно, а згадаєш – серце усміхнеться, бо видно, що не забув народ про свою Землю-матір у «время люте», бо вже не тобі, а твоєму народові не однаково, чи буде вона, приспана лукавими, окрадена, що не всі поперлись «на чужину шукати доброго добра, / Добрасвятого. Волі! волі! / Братерства братнього!».

Так, «у кожного своя доля і свій шлях широкий», проте багато нас, твоїх нащадків, обійнялося в лиху годину, як ти благав-просив, бо, ніхто не здатен випити Дніпро і живущу кров – серця знову

оживають і сміються знову.

І ти вже не плачеш, мов окаянный, за те одурене в причинному коханні з москалями. Вже не плачеш ти – і я неплачу, бо мені «досі сниться під горою біленька хаточка» твоїх високочолих квітодум, які «стали на папері сумними рядами», але праведними, а я їх перечитую раз за разом, поки не стане «любо-любо, неначе в Бога», наче Біблію читаю, після якої стаю кремезно-натхненною для того, щоб «знову віршувать звичайне, нишком»...

І так мені хочеться прирости до тебе рідним Словом, не цураючись чужого, як творчорідна донька Марко Вовчок. Твоя творча душа була відкритою для всіх: для нужденних, для тих, хто не мав намиста й черевиків, аби ходити на музики, до міста, для вільних і підневільних, для тих, що заздять і жертвують, для бідних і багатих, могутніх і славних.

Таким добрим був не завсіди при грошах Кобзар до тих, чия душа не була одружена ні на бідній, ні на багатій, а тільки на козацькій волі, а тіло в кайданах зарите, бо не мали закайданені «зерна неправди за собою», а тільки гірку долю напанщині. Отаке-то було йому в світі, а то й гірше подекуди, а все й годі згадати, бо то «було колись в Україні ревіли гармати»(і тепер ревуть!)...

Ревуть літаки, ракети, зранені серця, а я чую слова поета, які незрівнянно більше, ніж форма і зміст, бо серце крізь них «б'ється, ожива, як їх почує», бо все ж у «своїй хаті своя й правда, і сила, і воля» («Добра святого. Волі! волі!»)...

А я росла-виростала вкупочці з «Кобзарем» колись, не цураючись того слова, що мати співала, як мене повивала: видно, знала, які будуть жнива й що вродить з мене – вродило листочок дуба.

Отже, таким залишиться мені Шевченко, що вовіки й віки молиться в слові, і словом тим живе, бо воно в нього вічне, як і дуб, душа щира з оновленою, знепанщеною, втомленою, незнищеною землею без супостатів, зрадників і неситих оком, що край світа зазирають, «чи нема країни, щоб загарбать і з собою взять у домовину», бо «за святую правду-волю розбойник не стане», «не розіб'є живе серце за свою країну», бо неспроможний, бо то є темний народ, який не бачить ні в чужій, ні у своїй темряві, а тільки відчуває, як віє огонь новий зяру генетичного коду нації та обпікає, а нам наш «огонь запеклих не пече».

Незабутий Шевченко, знедолений думкою чотириновою, якому хотілося любові й сердечного раю на землі, що її Бог послав не на те, аби журитись, а щоби бачити, як «за сонцем хмаронька пливе», а за вечерею сидить сім'я у вишневому саду, над яким гудуть хрущі, а не балістичні ракети...

А ви чули??? Старому дубові Бог дозволив прорости в Рай, бо Він знав, що біля його стовбура інколи сидітиме мій Шевченко, поглядаючи пророчим оком на мою (нашу!) незнищенну Україну, і цитуватиме власні вірші...

І так мені хочеться прирости до Тараса рідним, незлим, тихим Словом...

Дуць Катерина
учениця 10 класу
ЗЗСО I-III ступенів смт Нижанковичі
Добромільської міської ради,
Самбірський р-н, Львівська область
Керівник – Сембрак Л.Б.,
заступник директора з навчально-виховної роботи,
учитель української мови та літератури

ОБЕРІГ МОГО КРАЮ

Несправедливо? Гадаю, що так. Чому творці нашої української історії, культури, літератури проживають у муках, у невиліковних хворобах, в ув'язненні? Можливо, тому, що в екстремальних умовах майже завжди витворюється щось особливе. Але все ж несправедливо... Серед тих, хто творив на межі, був і Тарас Шевченко. Він, можна сказати, – батько української писемності, літератури. Попри кріпацтво, ув'язнення, життя в неволі, Тарас писав – і писав так, що й серце не стоїть на місці, коли читаєш його твори...

Його спіткала важка доля. 47 років життя, з яких тільки 13 на волі. Що це є – 13 років волі?! Це ніби й мало, але цього достатньо, щоб витворити для кожного з нас іншого Шевченка.

Мій Шевченко особливий. Він починався зі старенької збірки віршів, яку часто читала моя бабуся. Саме з неї я вивчила вірш «Зацвіла в долині червона калина». Потім були виступи на селищній сцені, коли в переповненому залі старенькі жінки плакали над долею Шевченкових Ганни чи Катерини.

Ставши старшокласницею, я любила гуляти з друзями в селищному парку. Цей парк дивовижний. Тут стоїть пам'ятник Тарасові Шевченку, стоїть майже сімдесят років. З цим місцем пов'язане ще одне моє бачення Шевченка. Про важливість цього місця для всієї околиці мені розповідала мама. У різні часи перед тим, як іти в армію, до пам'ятника опівночі приходили хлопці, співали з друзями «Заповіт» і «Рече та стогне Дніпр широкий». Цей ритуал був наче оберіг для наших юнаків. Усі вони живими повернулися додому після років служби. Дух Шевченка стояв на сторожі їхнього життя. Можливо, це просто життєвий збіг? Або дух борця за Україну дійсно оберігав їх? Зараз хлопці, які борються за

нашу волю й волю України, ідучи на цю пекельну війну, теж підходять до пам'ятника, просячи сили, мужності в Кобзаря, на пам'ятнику якому викарбувані слова: «Борітеся – поборете!».

На зорі незалежності України, на початку дев'яностих, невідомі вночі вперше в нашому містечку вивісили саме біля цього пам'ятника синьо-жовтий стяг. Через кілька років велелюдна колона йшла із селища в сусіднє місто, де в соляних шахтах загинули тисячі жертв сталінського режиму. Колона зупинилася біля бетонної постаті Шевченка. І Кобзар пішов у серцях людей до могил безневинно вбитих, щоб віддати шану тим, хто любив Україну так, як і він.

Це мій Шевченко? Це наш Шевченко? Так, це Шевченко мого краю, який за сотні кілометрів від Моринців і Канева. Його сила, його дух загартувалися в багатьох українцях, у наших хлопцях. Я дякую Кобзареві за те, що можу сьогодні тут, у крайній точці на заході України, сказати: «Шевченко – мій!»

Дяденко Марія

учениця 11 класу

Зуївцівська гімназія Комишнянської селищної ради

Миргородського району Полтавської області

Керівник – Кривчун В.Г.,

вчитель вищої категорії, «старший вчитель»

МІЙ ШЕВЧЕНКУ...

Мій Шевченку, чуєш? Чуєш вибухи від ракет? Це двохголовий дракон своїм нищівним полум'ям намагається спопелити нашу українську землю. Твою і мою землю!

Підвальне напівосвітлення мотивує мене вчити твої твори напам'ять, щоб, спускаючись у сховище, читати про себе:

Ляхи були, усе взяли,
Кров повипивали!..
А москалі і світ Божий
В путо закували.

Але як би той диявол не скаженів, я вірю тобі, Тарасе, як Пророку:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син і буде мати,
І будуть люди на землі...

Мій Шевченку, відчуваєш? Відчуваєш присмак гірких сліз? Це сльози твоїх українських матерів. Глибокими ріками, стрімкими потоками стікають ті сльози по горем скутих обличчях. Ті сльози пам'яті ще довго солонитимуть і на наших з тобою щоках.

Відкриваю фейсбук, а там пост – Президент вручає державну нагороду матері загиблого Героя. Кожен зазирає в її очі, але в душу зазирнути боїться. А ти дивишся на неї з неба й шепочеш:

...стане жаль
Мені її, і зажурюся,
І перед нею помолюся,
Мов перед образом святим
Тієї Матері Святої...

У тебе багато творів, які сповнені жіночих сліз. Але є й ті, що пронизані героїзмом та помстою. Саме їх я читатиму ще більше!

Мій Шевченку, бачиш? Бачиш, з якою силою та відчайдушністю український воїн б'ється на полі бою? Бо цей бій – за волю, за правду, за світло!

За твою правду! За мою волю! За світло над нашими з тобою головами!

Через вікно бачу, як проїжджає волонтерське авто, а на склі надпис:

Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Своїм Словом ти об'єднав усіх – і мертвих, і живих, і ненароджених!

Дякунчак Софія
здобувачка освіти IV курсу
ВСП «Львівський поліграфічний фаховий
коледж Української академії друкарства»
Керівник – Шимечко Н.П.,
голова циклової комісії видавничої
справи та редагування, викладач-методист,
спеціаліст вищої категорії

**МІЙ ШЕВЧЕНКО,
або ПРИРУЧИТИ НАБУРМОСЕНОГО ЧОЛОВ'ЯГУ**

Ким вас лякали в дитинстві? Бабаєм, вовком, циганом, що можуть вкрасти, лікарем, який зробить болісний укол, чи Богом, що карає за гріхи? Які постаті й обличчя наганяли на вас страх? Чи боялися ви насуплених, підстаркуватих дядьків з вусами? Щиро зізнаюсь, я зазвичай відчувала певний неспокій, коли погляд ковзав портретом Шевченка.

На Галичині його світлини, обрамлені вишитими рушниками, вішають на стіни, як образи, і в моїй маленькій голівоньці над поетом завжди витав ореол святости. Малюків вчать, що біля ікон не можна гучно сміятися, співати, а лаятися чи робити шкоду – тим паче. Уявіть лише собі дисонанс, який виникає в дитячих серденьках, коли в школі над дошкою за вами спостерігає надокучливий старигань, через якого не дозволено стрибати. Чи ставитиметеся ви до нього приязно? Чи зацікавить він вас своїм «вишневим садком»? Очевидно, ні.

У четвертому класі, сповна вималювавши в думках осоружний образ Кобзаря, я змушена була взяти участь у конкурсі декламування його поезій. Вчителька не хотіла, аби я зачитувала «Заповіт» чи «Мені тринадцятий минало...», і попросила саму обрати твір, менш відомий, утім, вартий уваги. Як ви могли здогадатися, я нічого не обрала, тож Софія Петрівна розгорнула «Кобзаря», вказала пальцем на вірш, і я почала вивчати його напам'ять.

Події Революції Гідності (знаю, що за правилами «гідности» з малої літери, але свідомо пишу саме так) та російська окупація Криму припали якраз на той час, коли тривала підготовка до конкурсу. Без краплі ентузіазму я, четвертокласниця, намагалася

запам'ятати рядки з вірша, думаючи про те, що попереду математика, англійська, природознавство й уроки гри на фортепіано. До кімнати увійшла мама, вислухала мої ремствування і сказала, що спробує пояснити мені суть того, що я марно силкувалася намотати на вус.

Зроблю невеличку павзу й зазначу: у вірші було кілька слів, які мене вкрай знітили, і я планувала на виступі промовити їх ледь пошепки: «смердячого гною» і «багном». Мимохіть тоді сяйнула думка: як же це, щоб святий поет вживав таку лексику?

Спершу то був довгий і малоцікавий процес, коли мама в надто піднесеному стані втовкмачувала в доньчину голівку, себто мою, ідеї про основоположника української літератури, поета-бунтаря проти царизму, про роль Шевченка в розвитку нашої культури. Вельми загальні фрази. Вельми нудні фрази. Вельми складні фрази для сонної четвертокласниці.

Мама спинилася на півслові. Гаряче, однак безнадійно, почала проводити паралелі із сучасністю, і моя свідомість поступово прокидалася. Аж доти, доки я не почала проводити паралелі самотужки, цікаво зазираючи мамі у вічі. Втямила! Вловила суть! Шевченко – не святий, Шевченко – абсолютно земна істота, якій також боліло, як і мені. Щоправда, я не хотіла допізна грати на фортепіано й читати параграфи, а він – аби росія вдиралася до нас у дім, лягала в наше ліжко й указувала нам на двері. І якби їй, росії, це вдалося, то мої фортепіано й параграфи виявились би більше неактуальними.

На конкурсі мене обмежили тільки уривком із Шевченкового послання «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», та для себе я вивчила його повністю. Не тому, що лякалася бундючного, похмурого діда в шапці. Не тому, що це був (і є донині) найдовший вірш, який я коли-небудь вивчала. І навіть не тому, що він якийсь там основоположник і родоначальник. Шевченко понад двісті років (тоді було саме 200-річчя з дня його народження) волає нам, хто наш ворог, а ми, немов сліпі кошенята, заплющуємо очі, затуляємо вуха й насолоджуємося сонечком. Натомість він каже: «...і сонце не гріло б смердячого гною на чистій, широкій, на вольній землі...». Навчімося чути Шевченка, не лякаючись німба в нього над головою.

P.S. Надалі я впевнено стрибала в приміщенні, де висів портрет Кобзаря, бо переконувала себе, що людина, яка вживала такі слова, як «багно» і «смердячий», певно, не відмовилася б і попустувати.

Землянська Катерина
учениця 6 класу
КЗ «Мелітопольський ліцей-інтернат
II-III ступенів» Запорізької обласної ради
Керівник – Устінова Н.О.,
вчитель української мови та літератури

Мій Шевченко

Я знаю про Тараса Шевченка з дитинства. Моя мама викладає літературу, тож Кобзар стоїть у нашому домі на передній полиці. Та й коли не хочемо з сестрою робити уроки, батьки часто говорять: «Якби ви вчилися так, як треба..., а то он що робиться, коли неучі за справу беруться. То ще Шевченко казав». Чомусь той Шевченко уявлявся суворим дядьком, який усіх сварив і слідкував, щоб був порядок у всьому.

Та й по телебаченню завжди казали лише про те, як Кобзар страждав за весь народ, які лиха описував та як надихав до боротьби.

Тож коли у першому класі вчителька запропонувала розповісти віршика Тараса Шевченка на шкільний конкурс читців, першим бажанням було десь заховатися, бо не хочу вчити про страждання. Але мама перебрала весь «Кобзар» і знайшла веселий жартівливий вірш, який, як вона сказала, «розкрив усю мою сутність»:

Заграй мені, дуднику,
На дуду,
Нехай своє лишенько
Забуду,
Отака я дівчина,
Така я!
Сватай мене серденько,
Вийду я!

Пам'ятаю, як до гарної вишиванки, яку вдягали лише на свята, як особливий урочистий одяг, додали коралі та в'язанку бубликів, які я, за текстом, продавала козакам на базарі. Не згадаю вже, чи я посіла якесь місце, але точно знаю, що саме з віршем Шевченка була справжньою зіркою.

Наступного року знову постала проблема вибору вірша на конкурс читців, і тоді мама нам із сестрою купила видання «Кобзаря» для дітей. Це була тонка, але велика за розміром книга з дуже яскравими малюнками, де поезії знову ж були аж ніяк не страдницькими, а дуже ніжними, інколи сумними, інколи радісними, дуже гарними. Тож кожна з нас знайшла собі щось для душі.

А ще ми малювали природу за віршами Тараса Шевченка. Виявилось, що так легко уявити собі ту хатку і «садок вишневий коло хати», і місце, де випасають ягнят, – усе те, про що пише поет, якщо ти хоч раз був у селі. Іще тоді я запитувала у вчительки: «То він пише чи малює?».

А зараз я все частіше чую про іншого Шевченка: який надихає українців битися за свободу, підтримує бойовий дух, заспокоює, що ми – українці, а значить, все буде добре. І знову згадую, як дивились із батьками із завмиранням серця відео, коли наші воїни зривають з білборда російські наліпки, а під ними – слова Шевченка:

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава,
І воля святая!

Для мене це була справжня містика. Виходить, він – дійсно пророк, як його називають. А значить – Україна переможе, ми повернемось додому і знову читатимемо й писатимемо геть не страдницькі вірші про красу української природи, любов до рідного краю і до людей, любов до свободи. Бо саме такий мій Шевченко!

Ібрагімова Уляна
здобувачка освіти V курсу
Комунальний заклад «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Керівник – Чала А.Г.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри української лінгвістики,
літератури та методики навчання

ЧИТАЮ ТАРАСА ПО-НОВОМУ. 2022

*А як не бачиш того лиха,
То скрізь здається любо, тихо,
І на Україні добро.*

Тарас Шевченко

Автомобіль зупинився на автозаправці при в'їзді в Дніпро, з боку Харкова. Ми змогли! Дякуючи маминій молитві й волонтерам, ми дісталися до Дніпра. Позаду залишилися блокпости, де нас прискіпливо оглядали, місто, що пропахло горілою гумою, наш зруйнований будинок попід лісом, два місяці холоду й суцільних обмежень.

Найперше, що впало в око в Дніпрі, то це люди на зупинках. Вони спокійно стояли й чекали транспорт. «Тікай! Лягай!» – кричав мій внутрішній голос кожному з них, але вони не чули. Вони спокійно чекали, стояли, сиділи, ходили – вони жили.

Дивно, але дніпряни ходили вулицями поодиночі. Я забула, як це – ходити поодиночі. Два місяці я не могла вийти з двору без супроводу кого-небудь із чоловіків, підвести очі, бо це небезпечно. Я постійно відчувала холод від дула автомата за спиною. Я відчувала холод і пустоту в очах кадирівців, які стояли в нашому селищі по периметру, щоб контролювати територію й кожного з нас. А нас було майже десять тисяч у маленькому селищі, де не було тепла, світла, зв'язку, харчів. Ми жили жагою до звільнення.

Згадалися слова Кобзаря, які на уроці літератури сприймалися зовсім інакше. Чи, даруйте, не зовсім сприймалися. Сьогодні процитувала Шевченка по-новому...

Якби мені черевики,
То пішла б я на музики...
Горенько моє!

Черевиків немає...

Тарас Шевченко

Мені було чотирнадцять, ми готувалися до відзначення 200-річчя з дня народження Кобзаря. Я вдесьте перечитувала поезії Тараса Шевченка й обирала найоптимістичнішу, щоб продекламувати на конкурсі. Я так старанно, виважено готувалася, продумувала кожну деталь образу. Черевики, звичайно, найкращі.

Мені двадцять два. Я вдячна долі й друзям, що залишилася живою. Ті, хто зараз поруч, укотре переконують, що вже все гаразд. Але там, у моєму місті, в моєму домі, залишилось моє вчора: мої друзі, моя академія, мій «Нікольський», моя кімната, моя постіль, мої черевики... Це такі важливі складники отієї формули щасливого життя. І зараз, гортаючи сторінки в соцмережах і вибираючи собі берці, я знову читаю «Якби мені черевики». Найоптимістичніша, виявляється, поезія. Будуть черевики і буде інше життя!

І я, заплакавши, назад

Поїхав знову на чужину.

Тарас Шевченко

«Як це, вийти із зони комфорту?» – роздумувала я. У мене й так того комфорту до пуття немає. Кімната в гуртожитку, постійні стреси у виші й на роботі. Зрідка – вихідний, інколи поїду до мами – усе як завжди. Напевно, потрібно їхати за кордон.

Коли прийшли «асвабадітелі», а до нас вони вдерлися вибухами й пожежами, я не відчувала страху. Були ненависть і нестерпне бажання дати в пику. Два місяці окупації, нескінченний «день сурка», існування без інформації, але під постійними обстрілами, зробили мене стриманішою, рішучішою, відважнішою, сильнішою. У когось, можливо, це інакше. Я ж відчувала фізично, як мене «вирвали» із зони комфорту.

І з перших днів я зрозуміла, що закордон – то не моє... Ще два місяці в рідному селі, де я народилася й виросла... Але мені не вистачало звичного ритму, швидкості, зайнятості та спілкування. Для мами це були місяці спокою за дитину, для мене – «поверніть мене назад». Трохи рятувало волонтерство у ГО «Вільний Харків», яким займалась 24/7.

У серпні почали бити по Нікопольському району, що на Дніпропетровщині. Знову постійні обстріли, зруйновані школи, дорога, якою потрібно дістатися до залізниці.

Евакуаційний потяг... «...і я, заплакавши, назад поїхав знову на чужину». Так ось про що написав Шевченко... Свої нехитрі пожитки збрала й я... Поїхала на Хмельниччину. Продовжувала волонтерити й донатити. Вступила до військової кафедри Харківського університету внутрішніх справ. Закінчила курси володіння та безпечного поводження зі зброєю, тактичної медицини й вогневої підготовки. Стала членом Добровольчого формування Хмельницької територіальної громади № 1 «Авангард» та добровольцем територіальної громади.

Я – на своєму фронті. Я не заплачу! Я нікуди не поїду з України! Ніякі лукаві не «запряжуть у ярма» ні мене, ні моїх найкращих і найсміливіших людей – українців. Шевченко попередив. А попереджений – означає озброєний. Ми почули. Будемо боротись.

Якби ви вчилися так, як треба,
То й мудрість би була своя.
А то залізете на небо:
«І ми не ми, і я не я...»

Тарас Шевченко

Якби ви, орки кляті, і очільники ваші нікчемні читали Тараса Шевченка, жили б тихенько у «вєлікій расєї», не зазіхали б на чуже. Бо ніколи, чуєте, ніколи не можна здолати незламних: заглушити пострілами гармат пісню українську, Богом дану моему народові; стерти з лиця землі золоті ниви пшеничного колосся, що увічнілися в прапорі; убити мрію! Бо кожен українець – це фенікс, який постане з попелу, щоб знову жити вільно.

А ви «училися понемногу чому-нибудь и как-нибудь» і вірили зомбоящику. І що тепер маєте? Думаєте, русофобію? Та ні, русоненависть. Спустіться «з неба» на землю, розплющте очі (якщо вони у вас є) подивіться, що ви накоїли. Гріх, узятий на душу сьогодні, не замолять і не змиють ваші нащадки ще сотні років. А ми поборемось! «Борітеся, поборете, вам Бог помагає» – звучать слова Тараса у кожній клітині єства українця. Ми боремось! Перемога за нами!

Кальченко Дмитро
здобувач освіти I курсу
Філія ДНЗ «Охтирський центр
професійно-технічної освіти»
смт Велика Писарівка, Сумська обл.
Керівник – Кобилко Н.О.,
викладач української мови та літератури,
вища категорія, «старший вчитель»

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Весна... Люблю цю пору. Від тракторної бригади до хати лишень кілька десятків метрів, а все ж помічаю: он цвірінькають з-під стріхи на клуні горобці. Берізка розпускає ніжно соковиті брунечки. Парує земля в полі...Що може бути кращим?

А он уже чутно мотори тракторів. То хлопці пораються біля техніки, готуються до виїзду в поле. Йду, ні, біжу, бо за ці дев'ять місяців клятої війни розучився ходити. Щоб уберегтися, потрібно швидко. Ворог із-за гори нас бачить щодня, уже за щастя – робить перепочинок між обстрілами...

Життя в селі дещо розмірене: ранок розпочинається о четвертій годині, а день закінчується опівночі. А впродовж дня одне й те саме: господарство, худоба, потім робота в полі, знову господарство. І так по колу. То чому ж іноді щемно на душі від отого клопоту? «Село, і серце одпочине, село на нашій Україні – неначе писанка», – згадалося. І уявив я себе дитиною-Шевченком. Такий же закоханий у землю, у слово, навіть трішки вправляюся в малюванні. Хіба що стовпів, які підпирають небо, не шукав. Інший час. Вік цифрових технологій. А ще я вільний. Підліток з душею Тараса не розумію, що то – бути кріпаком. Я вільний! І таким залишуся! І вороги не зможуть у мене цього забрати!!!

Сьогодні в село прилетіла страшна звістка: загинув, захищаючи Харківщину, наш дядько Генка. Той, до якого ми бігали, щоб спершу покататися на тракторі. Потім просили показати, як він працює й трішечки, ну зовсім-зовсім, самим сісти за кермо. Він і на війні був танкістом...

Село в годину нещастя по-своєму згуртовується. На вулицях купки людей: жінки плачуть, чоловіки не знають, як правильно

вчинити. Йдуть до стишеної в горі дружини, пропонують допомогу. А що вона скаже?!

Мій Шевченко в мені. Тільки вже не той підліток, яким був учора. За один день подорослішав. У голові круговерть від його слів: «...вставайте, кайдани порвіте», «Свою Україну любіть, любіть її во врем'я люте», «Кохайтесь, чорнобриві, та не з москалями...». Мій Кобзар – не той, що приходить на згадку, коли потрібно про щось написати, аж саме тоді, коли повинно звучати патріотично. Головне ж не слова, а справи.

«У всякого своя доля і свій шлях широкий...». Дядько Генка обрав сам свій шлях: з початком війни – перший до тероборони. Ніхто не примушував, роки брали своє. А не зміг сидіти вдома й чекати на перемогу, здобуту іншими.

«Діла добрих оновляться, Діла злих загинуть». Звичайні слова. Кожного з нас навчали слідувати Божим заповідям, бо отримаємо те, що даємо іншим. То чому ж вони вражають своєю простотою? Через століття пронесені, залишаються вічними?

Мій Шевченко ніби ненароком змушує знаходити відповіді на досить прості питання. І тоді, коли лишень за декілька кілометрів від тебе ворог, мимоволі повторюєш як мантру: «Діла злих загинуть». Віриш у силу Слова й силу молитви, бо це має спрацювати. І от тоді на нашій землі «врага не буде, супостата».

Карпенко Вікторія
учениця 11 класу
Прилуцький ліцей №14
Прилуцької міської ради
Чернігівської області
Керівник – Мосієнко І.М.

ТРИ ТАРАСИ

Хмари затягли сіре похмуре небо. Голі дерева стоять чорні, заворожені, давно готові зустріти морози. Листя опало й не шурхотить під ногами, щільно припавши до асфальту, ніби старається віддати останнє своє тепло.

Сьогодні вихідний. Я нікуди не поспішаю. Настрій чудовий, бо знову йду на зустріч зі своєю музою. Так я називаю пам'ятник Тарасу, який гордо височіє в центрі Прилук.

Чому Шевченко для мене є музою? Бо його непересічна доля, унікальні поезії й прекрасні картини є невичерпним джерелом натхнення моєї творчості.

Підхожу до монумента, кладу білі гвоздики як символ вірності митця своєму народу. Сідаю на улюблену лавку... І думки, випереджаючи одна одну, виплітають поетичні образи.

...Різко повертаю голову й зустрічаюся з пильним поглядом літнього чоловіка.

Людина не знайома, але якесь дивне відчуття пронизує моє єство.

Я посміхаюсь, киваю головою. Чоловік підводиться з сусідньої лавки й прямує до мене.

- Доброго дня! Дозвольте сісти.
- Будь ласка, сідайте.
- Я перепрошую, можливо, видамся надокучливим, але можна вас запитати?
- Звичайно, - із цікавістю відповідаю.
- Я сиджу майже годину, багато люду проходило повз пам'ятник, але квіти принесли лише ви. Чому?
- Бо Тарас Шевченко – мій духовний наставник.
- Як цікаво, для мене теж. Давайте знайомитися. Бондаренко Тарас Михайлович, вільний художник з Торонто.
- Постульга Тарас Іванович, журналіст.

Зав'язалась невимушена розмова. Скільки цікавого, мудрого повідомив мені сивочолий земляк, який уже чверть віку живе за океаном.

...Давно живу на іншому континенті. Торонто стало рідним містом, другою домівкою. Канадська земля признала мене як художника. Та радість благополуччя перекреслила образа, бо Україна не визнала мого таланту. Змушений був емігрувати. Жив, творив, багато працював та думками линув на батьківщину.

Духовною ниткою, що зв'язувала з батьківською землею, був Тарас Шевченко – поет, художник, прозаїк. У його «Кобзарі» шукав відповіді на болючі питання.

Чому українці визнають своїх героїв, поведирів, геніїв тільки після смерті й то через багато років?

Чому ми, європейці, маючи духовно багатих, інтелектуально розвинених, працьовитих людей, до сьогоднішнього дня не стали великою нацією, про яку з повагою говорили б в усьому світі?

Чому?..

Та повної відповіді не знайшов до тих пір, поки не прожив близько десяти років серед народу з іншою ментальністю.

І зрозумів, що корінь зла – в нас самих, у наших генах, у нашій свідомості, бо «якби... вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя»...

Ми, українці, часом втрачаємо дорогоцінне чуття міри й переходимо до відвертого самовихваляння навіть там, де могли б промовчати й спробувати критично глянути на себе.

Немає в нас упевненості, рівноваги. Усе перекошило в той, то в інший бік. Не вміємо твердо й критично глянути на себе, раціонально організувати своє життя.

Не треба ніякого патріотичного засліплення, ніяких ілюзій про винятковість нашої нації. Скоріше навпаки – нещадне шмагання тих місць української ментальності, які не дають нам бути рівними із авторитетними сьогодні народами світу.

А Шевченкові слова «раби, підніжки, грязь Москви...» хай будуть тим батоном, який оголить історичну правду про нас самих. Хто ми? Чиї діти? Ким були? Ким стали? Ким будемо?

Тарас Михайлович замовк і поспіхом розгорнув книжку, яку тримав у руках. Це був «Кобзар».

- Тарасе, яка твоя улюблена поезія Шевченка?

Я навіть відразу й відповісти не зміг.

- Багато, а може, й усі близькі й милі серцю.

- А для мене – триптих «Молитва»:

А всім нам вкупі на землі

Єдиномисліє подай

І братолюбіє пошли.

- Чому саме ці слова з поезії? – запитав я.

- А в них увесь Шевченко – людина, патріот, пророк.

- Знаєш, про яке «єдиномисліє» говорить Кобзар?

Про «єдиномисліє», яке повинно бути лише в одному – у «братолюбії». Це заповідь для всіх. І як будемо виконувати її, так і житимемо.

Добре виконуватимемо – добре житимемо.

Погано виконуватимемо – погано житимемо.

... Вітер розігнав хмари. На небо викотилося скупе осіннє сонце. Воно вже не зігрівало землю щедро. Та нам було тепло від «єдиномислія».

З висоти нам посміхався кам'яний Тарас.

...Подивіться на рай тихий,

На свою країну,

Полюбіте щирим серцем

Велику руїну.

Розкуйтеся, братайтеся!

.....

В своїй хаті своя й правда,

І сила, і воля, –

зазвучало напутнє слово українського Пророка.

Його підхопив вітер-пустун і поніс на своїх невидимих крилах, думаю, аж до Києва, щоб, нарешті, усі люди від паплюження один одного до «єдиномислія» та «братолюбія» дійшли.

...Білі-білі гвоздики тріпотіли пелюстками, а поруч сиділи три Тараси: сивочолий, молодий та вічний, об'єднані «братолюбієм».

Карп'як Аліна
учениця 8 класу
Рава-Руський ЗЗСО I-III ступенів №2
Рава-Руської міської ради
Львівського району Львівської області
Керівник – Смутняк Н.Є., учитель

МІЙ ШЕВЧЕНКО

(фрагмент із щоденника українського військового)

Сьогодні я вчинив злочин... Вирвав сторінку із «Кобзаря»...

Я ніколи не любив ходити до школи. Тому мої оцінки в табелях за різні класи не давали батькам можливості хоч колись похвалитись перед друзями досягненнями свого «чада». Та серед незліченної кількості книжок, які доводилося тримати в руках за роки навчання, була одна, що з не зрозумілих мені причин викликала в душі якийсь особливий трепет. Це був «Кобзар» Шевченка. Сторінки цієї збірки промовляли до мене зрозумілою мовою: те, що на уроках історії було якимось незрозумілим скупченням подій та дат, ставало логічним. Захоплення часами козаччини та гайдамаччини, скорботний феєрверк людських переживань та страждань часів кріпаччини – усе це вчило думати, шукати причин, чому, за що моєму народу доводилося стільки терпіти на цій прекрасній і багатій землі...

А сьогодні я йду на війну. У 2022 році. На війну, бо «у кожного своя доля, і свій шлях широкий», бо «кохайтеся, чорнобриві, та не з москалями», бо рядки із «Кобзаря», сказані Сергієм Нігояном на Майдані у 2014 році, до болю ожили й не дали мені втекти чи сховатися. Мій Шевченко заговорив до мене голосніше, наполегливіше, як старий друг, що вже давно отримав право втручатись у мої думки, вчинки, рішення...

Я не можу взяти з собою весь «Кобзар» на передову, але і не можу вирушити у найважливіший похід мого життя без Шевченка. Тому я вириваю сторінку із «Заповітом», кладу її у кишеню біля серця й чую:

Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте...

Клевчук Анна
учениця 7 класу
Семенівський ліцей №1 імені М.М. Хорунжого
Семенівської селищної ради Кременчуцького району
Полтавської області
Керівник – Заложчик З.В.,
учитель української мови і літератури,
спеціаліст вищої кваліфікаційної
категорії, учитель-методист

НАШ ШЕВЧЕНКО

Після занять у літературній студії присіли з подругою на лавці в місцевому парку. Сьогодні ознайомилися з новим жанром – посланням. Зацікавило «І мертвим, і живим, і ненарожденним...». «Цікаво, що зараз сказав би Тарас Григорович? Що написав би? Чи був би здивований нашою нескореністю?» – роздумували. Відповіді знайшли в «Кобзарі»: «В своїй хаті своя й правда, / І сила, і воля...», «Схаменіться, недолюди, / Діти юродиві!..», «... заговорять / І Дніпро, і гори! / І потече сторіками / Кров у синє море...». Та найбільше вразив заклик: «І чужому научайтесь, / Й свого не цурайтесь».

– Ти уявляєш, Аню, це ж і нас, «ненарождених», Тарас мав на увазі...

– Він про майбутнє інше мріяв, Ліно, проживши тяжке життя... А нам бажав кращого, от і настанови давав... – відповіла й змахнула з очей непрохану сльозу.

– Думаю, ми виконаємо його заповіти й нарешті заживемо вільно й щасливо...

Потім ми ділилися враженнями від побачених у соцмережах сучасних перевтілень Шевченка. Вирішили: Тарас Григорович зовсім би був не проти такого осучаснення, а навпаки – радів, що допомагає боротися в такий спосіб! Такий наш – «Воєнний Кобзар»!

Далі йшли й мріяли, яким буде життя після війни...

Раніше наші вигадані веселі історії закінчувались тим, що містечком їздили дивні машини з рожевими котами за кермом. Та це було тоді, коли ми навіть не уявляли, як то – чути гул сирени...

Сьогодні ж мріяли про наше доросле майбутнє... Я вже визначилася з професією. Зрозуміло, що все може змінитися за одну мить, та вірю у світле й перспективне майбутнє. А Ліна постійно вагається: може, вчителькою, може, художницею... Та в її очах немає того вогнику від мрії...

Зупинилися біля нашої улюбленої старенької кав'ярні. І раптом я помітила, як очі подружки засяяли: «Аню! А якщо...».

...Щаслива Лі перерізала ножицями червону стрічку. Умить загуркотіли хлопавки, відчинилися двері – й Лі отримала великий букет червоних троянд. Кав'ярня стала дуже привабливою: двоповерхова, в ландшафтному стилі, доречно поєднаному з народним. Лі запросила мене присісти біля вікна, щоб насолодитися неймовірними пейзажами містечка. На другому поверсі грали ремікси народних пісень, вони були такі «вайбові»: водночас високі голоси поєднувались зі спокійною мелодією. А як же гарно й зі смаком розписані стіни! Виднілися графіті, красувалися й садок вишневий коло хати, і красуня Катерина (ще до зустрічі із москалем), і мальовничі мальви, й сам Шевченко: Лі досконало попрацювала як дизайнер, поекспериментувала з нестандартністю, підбрала гарні тони й зробила стилізований образ поета в сучасному одязі...

Запах кави задурманював, але не настільки, щоб я не відчула запаху книг! Подружка об'єднала кав'ярню з книгарнею! Як чудово! А які рядки з поезій вибрала! «У нашій раї...», «Меж вербами та над водою / Біленька хаточка...», «І сині гори за Дніпром: / Сам Бог витає над селом!», «...у Дніпра веселочка / Воду позичає...»... А з голови так і не йшов образ Шевченка, що спонукав римувати...

«Ця кав'ярня була б місцем музи й натхнення. Сам Кобзар навіював би її!» – так намріяли ми. «Саме такою й хотів бачити Україну наш Шевченко!» – підсумувала я...

Учора ще перечитувала «І мертвим, і живим, і ненародженим...». Зрозуміла: мудрість – це й є людський оберіг. Як зараз складно не було б, під звуки сирени треба вчитись і берегтись. А ще за Україну Господа молити...

Ми дочекаємося перемоги! Ми – сильні й незламні! І будемо жити, як заповідав Тарас Шевченко – мій Шевченко! Наш Шевченко!

Коваленко Сніжана
здобувачка освіти I курсу
Уманський державний педагогічний
університет імені П.Г.Тичини
Керівник – Циганок О.О.,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри української літератури,
українознавства та методик їх навчання

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тарас Шевченко переді мною постає не тільки як історично важлива постать, а й приклад для наслідування не для одного українського покоління. Адже він є символом неосяжної боротьби за українську державність. Шевченкове слово – духовний код нашої нації. Воно є, було і буде шляхом до самоствердження й духовного зростання народу. Неабияка унікальність Тараса була в тому, що, окрім своєї геніальності, він був надзвичайно сміливим, щоб із самого дитинства реалізовувати свої таланти, виступати проти неправди й тиранії за весь народ. Шевченкова доля була надзвичайно складною: за 47 років життя він пробув 24 роки у кріпацтві, 10 – на засланні, а решту – під наглядом жандармів. Незважаючи на ці труднощі, він зміг проявити себе як різнобічно обдарований митець – поет, художник, драматург. Його безвинні страждання – символ довгих років розп'яття, знищення українського народу, проте він був великим прихильником державності, завжди вірив у те, що колись настане час незалежної України, навіть якщо цей шлях буде залитий кров'ю.

Видатний поет. Його творчість – неосяжна й дуже різноманітна, а сам він був основоположником нової української літератури. Більша частина його творів пройнята ідеями національного відродження, утвердженням української нації та величезною надією на кращі часи. Своє палке серце, щире слово та життя Шевченко присвятив служінню рідній Україні. Для нього власна доля та особисте щастя були в щасті рідного краю. Перебуваючи в казематах, очікуючи на вирок, поет не думав про своє майбутнє, а писав з великою любов'ю до України:

Мені однаково , чи буду
Я жить в Україні , чи ні.

Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині –
Однаковісінько мені...

Але його душа завжди боліла за долю України:

Та не однаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окрадену збудять...
Ох, не однаково мені.

Та стражденна доля українського народу не давала йому спокою, навіть коли він був на свободі – Тарас Шевченко завжди думав лише про Україну, її майбутнє – щось бурхливе, войовниче кипіло в його душі. Як поет, він пишався своїм незборимим народом і бажав, щоб кожен українець зрозумів свою неповторність, унікальність для того, щоб почали поважати та любити свою землю, як любив її він:

Свою Україну любіть,
Любіть її .. Во врем'я люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть...

Кожен Шевченковий рядок пронизаний болем, розпачем та закликком до нащадків, наприклад:

Нема на світі України ,
Немає другого Дніпра ,
А ви претесея на чужину
Шукати доброго добра,
Добра святого. Волі! Волі!

Шевченкові було призначено рятувати Україну від загибелі. «Знедоленому, віками бездержавному народові українському потрібен був великий Муж, щоб один терпів і сказав за всіх – за тих, кого любив, над ким плакав і страждав. Потрібен був речник, Боян, пророк, подвижник. Ним став Шевченко».

Моральний обов'язок людини перед своїм народом Т. Шевченко вбачав у викритті кріпосництва та лібералізму, які заважали Україні підвестися з колін, посісти гідне місце серед незалежних країн, адже народ неабияк заслуговує на це. Боротьба Шевченка тривала довгий час, бо це була боротьба саме за душу українського народу. У поезіях Шевченка клекоче невольницький

поклик до помсти і порив до свободи, прагнення бачити свою землю такою, де:

Врага не буде супостата,
А буде син , і буде мати,

І будуть люде на землі.

У духовній історії України Шевченко посів, і досі беззастережно посідає, особливе місце. Значення його творчої боротьби та спадщини для української культури важко переоцінити, вона сповнена національної честі, гідності та поваги до всього українського, пробуджує почуття патріотизму й героїзму. Його важливі рядки були послані нам із глибини його душі, аби розплющити очі людям, достукатися до всіх та об'єднати окремих індивідів у єдиний могутній народ. Рядки з його віршів пронеслися крізь віки й спалахнули мудрістю в головах представників нашого покоління, що виборюють свободу в теперішній час.

Сьогодні Україна страждає та звільняє, як і тоді наш Шевченко, від прильотів та окупації наші землі, тому слова «Україна» і «Шевченко» стали для нас тотожними.

Отже, мій Тарас Шевченко є найвидатнішим сином українського народу, прикладом борця проти соціальної несправедливості та історичної постаті, яка піднімає могутній дух, щоб боротися далі.

Корда Андрій
учень 10 клас
Буриштинський ліцей №3
Буриштинської міської ради
Івано-Франківської області
Керівник – Нагірняк І.Б.,
учитель української мови та літератури,
«старший вчитель»

МІЙ ШЕВЧЕНКО

У вічність вервечкою пливають зернята-роки, залишаючи для майбуття духовний досвід світочів-пророків, які в роки лихоліть і занепаду, відродження й поступу вказують шлях розвитку правдивий... Таким велетнем духа для українців є наш Тарас, адже ввібрав у свою душу милу його серцю Україну, і степи широкі, і «лани широкополі, і Дніпро, і кручі», і «люд потомлений», знедолений..., відмовляючись іти «до самого Бога молитися», бо рідний край «засіяний горем»... а далі правдиво, провісницьки звучать слова Тараса про розірвання кайданів недолі й окроплення жертovníка Святої волі ворожою кров'ю... Лише тоді на «оновленій землі врага не буде, супостата, а буде Син і буде Мати»... Така самопожертва властива тільки святим – носіям Любові Господньої...

Читаю, вдумуюсь у кожне слово генія, знову аналізую, хвиля збентеження й тривоги наповнює мої емоції по вінця, мовчу... Біль за долю України, здається, панував у кожній клітині його земного тіла, тож питав: чому, чому, чому? У недолі рідного краю поет звинувачує й українську інтелігенцію, що «людей запрягають у тяжкі ярма», і російський імперіалізм, де Москва «розкопала високі могили – нашу славу», проклинає того ката, який напоїв українців «московською блекотою» й «розпинав нашу Україну», та й, зрештою, самого Бога... Тяжко читати, бо його відчай стає твоїм... Але це не безвихідь, а прагнення змінити хід історії, змінити Україну, змінити себе..., бо «встане воля! / Встане правда», але, щоб це відбулось, кожен має відчути, що саме українське Шевченкове джерельце тече в кожному з нас...

Отже, вчимося в Тараса, вчитуймося у його заповіді-настанови для українців живих і ненароджених: «Умийтеся! Образ Божий багном не скверніте», «Учітесь, читайте, і чужому научайтесь, і

свого не цурайтесь», «Обніміте ж, брати, найменшого брата <...>, щоб ожила добра слава України...», «Свою Україну любіть <...>, за неї Господа моліть». Високу ціну платив Тарас за свої переконання, прагнення, бажання. Роки каземату, Кос-Аралу, степів казахських, хвороб... Здавалось, кінця не буде тим бідам і випробуванням, але... У найважчу годину, коли, можливо, і не було тої дружньої руки, щоб підтримати, допомогти, розрадити... У листі Тараса до Н. Толстої 1857 року з'являються, на перший погляд, дивні слова: «Виходжу я тепер із темряви чистилища, щоб розпочати новий, благородніший шлях життя. І це я називаю істинним, правдивим щастям. Ще інакше – Любов'ю, яка любить і прощає «ворогів і тих, хто нас ненавидить». Тарас впізнав Батьків промисел... Отже, все стало на свої місця... Пророк молиться з Вічності в Любові за Україну, за кожного з нас...

Тихо тече ріка часу, споліскуючи кістки невинно убитих і померлих у свою годину, змиваючи кров героїв і зрадників, стираючи в пам'яті народній переживання, радощі, терпіння та страждання, залишаючи натомість «послання» пророків і страдників, тих, хто випередив своє століття, і тих, хто своє життя поклав на плаху Утвердження Життя й Любові... Бережімо їхні настанови мудрості, плекаймо в душах слово Тараса, – і нам відкриється наша Велика, Вільна, Нова Сім'я – Духовна Україна!

Курапко Назар
учень 11 класу
Тиманівський ліцей
Тульчинської міської ради
Вінницької області
Керівник – Семенова Н.В.,
учитель української мови та літератури

ШЕВЧЕНКО В МОЄМУ ЖИТТІ

Кожна господиня чепурить свою домівку, як забажає душа, як, на її думку, найкраще і як дають змогу статки. Моя прабабуся Ганна, прибираючи свою невелику світличку, нарівні з двома іконами обрамлювала найкращими вишитими рушниками і портрет Тараса Григоровича Шевченка. Від неї у спадок моїй бабусі дістались дві книги: Біблія й «Вибрані твори» Т.Г. Шевченка, дві реліквії нашого роду. Саме завдяки прабабусі Ганні бабуся Зіна стала вчителем української мови та літератури.

Гортаючи сторінки «Кобзаря», розглядаючи ілюстрації, з багатьма запитаннями звертався до бабусі, а вона розповідала й розповідала... І про гірку Шевченкову долю, і про його твори. А бувало й так: прабабуся старечим тривожним голосом зворушливо та протяжно співала «Реве та стогне Дніпр широкий», бабуся Зіна підхоплювала пісню – у хаті западала тиша. Мелодія то злітала високо, то поринала кудись глибоко-глибоко, аж до серця.

Правда, глибока і щира, звучала у кожному Шевченковому слові. Кобзареве слово мало великий вплив і на мене.

Вірші Шевченка дуже люблю. Ще з дитинства із задоволенням вивчав, декламував їх у дитячому садку. Коли сестричка читала мені Шевченка, то в моїй уяві поставали пейзажі України, шелестіли верби, що росли «між ярами над ставами», віяло запахом квіту вишневого, душі торкався вітерець, що тихо віяв над Україною.

Вже з розповідей учителя української літератури я дізнався, що поетове слово кликало повсталий народ на боротьбу проти самодержавства за нове й вільне життя. Вивчаючи поезію Шевченка і розмірковуючи над нею, відкривав для себе оту невичерпну скарбницю поетової мудрості. Палке, пристрасне слово

Великого Кобзаря западало в душу, запашними квітами вліталось в наше життя.

Я підростав – і ширшав обрій мого знайомства з життям і творчістю Пророка. Пізнати його як людину й геніального сина України допомогли мені твори Оксани Іваненко, Дмитра Красицького, Павла Зайцева.

Дуже часто згадую, як сім'єю ми приходили на концерти народного аматорського гурту «Калинове ґроно», учасницею якого є наша бабуся Зіна Григорівна. Пісні на слова Шевченка: «Садок вишневий коло хати», «Рече та стогне Дніпр широкий», «Тече вода з-під явора», «Заповіт» – звучали піднесено й урочисто. Березневі дні 2013 року стали особливими для сестри Юлії, бо в школу завітали поети-земляки: Ніна Гнатюк та Петро Перебийніс. Збірка «Кобзар», яку подарували випускникам, дійсно, стала для них повсякденною книгою-порадницею.

Великий Кобзар легкою непомітною ходою увійшов у кожне село, у кожную родину. Мої односельчани заснували в березні 1964 року художній музей імені Т.Г. Шевченка, де зібрано багато чудових картин, панно, вишивок, композицій. У день 200-річчя від дня народження поета моя бабуся Олена принесла на виставку вишитий нею портрет Шевченка.

Експозиція музею відкривається монументальним погруддям Кобзаря роботи київського скульптора О.О. Мельничук. У одній із 5 кімнат зібрано твори різних жанрів про Шевченка. Серед них графічні роботи В. Масика «Вітер віє», С. Галкіна «Шевченко на засланні», картина П. Яценка «На Україні милій», скульптурні зображення поета роботи В. Литвиненка, М. Веронського та О. Олійника. У залах виставлені художні полотна «Чи довго на цім світі катам панувати», «Он глянь у тім раї...», «Катерина» О. Данченка, створені на основі поетичних творів Т.Г. Шевченка. Справжніми художніми реліквіями музею є графічні роботи всесвітньовідомого народного художника України Василя Касіяна. Жанрова картина А.С. Турбіна «Т.Г. Шевченко в корчмі серед селян» – одне з найбільших полотен, що експонуються в музеї.

Знову перечитую Шевченка, захоплююсь, хвилююсь разом із Тарасом. У моїй уяві постають нетлінні образи знедоленого люду, славетний Іван Підкова, звитяжний Максим Залізняк, відважний Іван Гонта, красуня Оксана, «сирота Ярема – сирота багатий»,

загадкові русалки – «нехрещені діти». І тоді виникає бажання передати в малюнках свої враження, навіяні величними картинами визвольної боротьби, милі широкі простори рідного краю, вишневий садочок, «тихі зорі, ясні води».

Тарас Григорович Шевченко став символом України. Він – дивовижний митець-філософ. Його твори містять стільки мудрості та глибини, що можуть стати «підручником життя» для сучасної людини, бо не втратили актуальності роздуми про облаштування держави, про сутність людського життя.

Шевченків «Кобзар» – книга геніальна, через серце поетову музу пропустив простий люд, тому й оселилася вона в кожній родині. Портрети Шевченка змалку впізнає кожна дитина. Українці звикли до його повсякденної присутності у своєму житті, як до близької людини.

Шевченкова поезія стала одним із допоміжних чинників формування українців як політичної нації. Саме на Майдані Шевченко зазвучав на повну силу. Заклик «Борітеся – поборете», який прозвучав з уст Великого Кобзаря далекого 1845, у 2014 році писався кров'ю захисників України. Зі словами поета, які пишуть на бронжилетах, зброї, військовій техніці, йдуть у бій з рашистами воїни ЗСУ. Мені подобається постер Вадима Печуркіна, який зобразив Пророка у військовому екіпіруванні учасника АТО, і робота Софії Розуменко, де Шевченко у формі військовослужбовця. Великий Кобзар став символом нашого спротиву, його слово підтримує нас морально, зміцнює віру в перемогу.

Кожен українець тепер з упевненістю може сказати: доля подарувала нашому народові Шевченка, що увібрав у себе пам'ять і славу, розум і совість українського народу, його талант, мрії та прагнення.

Куць Ольга
учениця 10 класу
Бердянська ЗОШ І-ІІІ ступенів №7
Бердянської міської ради Запорізької області
Керівник – Вовчок З.І.,
учитель української мови та літератури

МИ – ШЕВЧЕНКИ!

На селі вже багато років нас кличуть не інакше як Шевченки. Мені малій було незрозуміло, чому так, бо насправді моє ж прізвище зовсім інше! А найбільше спантеличило це тоді, коли в школі першого дня директор на лінійці назвав мене Олею Шевченковою, а потім лише проголосив моє справжнє прізвище.

Чому ж так?

І тут у нашій родині живе неймовірна історія, яка сягає корінням у далекі сімдесяті, коли мої бабуся й дідусь, помотавшись країною, прикупили собі будинок на Бердянщині. Працьовиті й невтомні, відразу прижилися в селі й заслужили добру славу! А ще більше поваги здобули за те, що забрали до себе стареньких батьків, купили їм хату й добряче допомагали в усьому. А старенькі виявилися... ой якими цікавими людьми, починаючи від того, як прикрасили вишитими рушниками та незвичайною божницею свій новий дім; як говорили мовою, що різнилася від місцевої говірки; як улітку щовечора співали під хвірткою тих пісень, що запоріжці ніколи не чули; як святкували Великдень та Різдво за традиціями своїх пращурів. А від самої їхньої появи на питання, звідки ж вони приїхали, говорили, що від самого Шевченка, а вже потім пояснювали здивованим співрозмовникам, що вони з Керелівки та Моринців! То й причепилося до них це прізвисько — Шевченки́ — та й нам перейшло в спадок.

Але глибше причини нашої родинної Шевченковості я зрозуміла, лише коли подорослішала, бо гени не викинеш із голови... Згадують старі люди, що моя прабабуся на святах у клубі могла безупинно читати твори Кобзаря, і не тільки ті, що за програмою в школі вчили, а її святковим костюмом була вишиванка... І я обожаю декламувати його творіння.

А в божниці поруч з іконами (які довгий час вважалися гріхом у можновладців) стояв (і зовсім донедавна стояв) портрет

Шевченка. А ще ховався в серванті в документах переписаний від руки в зошит «Кобзар», який на сімейні свята діставався й перечитувався як святиня. Його слово виховувало нас, погляд очей супроводжував і надихав щомиті. І сьогодні ті портрет, зошит і вишиванки, та ще багато милих серцю речей, як найцінніший скарб лежать десь у льосі, ретельно заховані від тих, хто посмів топтати нашу землю!

То ж зрозуміло, чому ми – Шевченки. Не по-вуличному, а в душі ми нащадки його любові до українського всесвіту, української музики, українського слова.

Для мене Шевченко – це не просто дід у кожусі, а символ! Боротьби та нескореності, ніжності й навіть хіпстерства. Боротьби із власною заспокоєністю та байдужістю; нескореністю будь-яким обставинам, що спинять тебе в русі.

Для мене Кобзар – мотиватор руху вперед, до мети, й перелом у боротьбі! І не важливо, за що ти борешся – ти маєш перемогти й покликати всіх услід за собою, прокласти шлях для інших. І це – наш родинний принцип, наше кредо, наше гасло, наш дороговказ.

Для мене Тарас Григорович – символ того, як необхідно любити рідну землю й людей, а потім уже себе. Як можна і треба віддати всього себе Україні.

Упевнена: саме завдяки зірці Шевченка моя родина стала набагато сильнішою духом! І хоч сьогодні ми не можемо відкрито висловлювати власні думки, у душах і родинному колі говоримо Тарасовою мовою, щовечора читаємо Кобзареві вірші, і відзначаємо його день народження за святковим столом...

Бо ми – Шевченки! І довіку будемо ними!

Легін Олена
учениця 11 класу
Галицький ліцей імені Ярослава Осмомисла
Галицької міської ради Івано-Франківської області
Керівник – Легін Ж.Б.,
учитель української мови та літератури

ДОЛЯ ОДНІЄЇ КНИГИ

Батьківський двір... Кожен клаптик землі на сільському бабусиному подвір'ї впізнає ритм моїх кроків. Тут я поза прозою буденщини. Невмолимо вабить сюди хоч на мить, хоч подумки. Ніби якась вселенська сила тяжіння. Тут мій скарб і моє цілюще джерело – моя бабуся – берегиня нашого роду.

...Сидимо під вишнею. Поряд у ставку кумкають жаби, десь чути спів соловейка, у повітрі пахне сіном. Раптом бабуся каже: «Є в моїй скрині річ, яка мені дуже дорога. Кілька поколінь передавали її з рук у руки, переховували, навіть мали за оберіг. Настав час і тобі знати про її існування». Десятки думок роїлися в голові: «Що це? Ікона? Прикраса? Вишиванка? Давня монета? Може, нагорода? Фотографія?».

Мої міркування обірвали кроки. Повернулася старенька з невеликим пакунком. Річ була щільно обмотана лляним домотканим полотном. Я майже не дихала, коли розгортала дбайливо складену тканину. Бабуся стежила за кожним моїм рухом, при цьому куточки її губ дрижали. Останній виток полотна – і... «Кобзар» 1908 року видання опиняється в моїх руках.

Розглядаю спочатку палітурку темно-зеленого кольору, потім торкаюся кожної витисненої літери. Якийсь внутрішній щем пробирає мою душу. Більше століття книзі! Розгортаю... Виявляється, що книгу видали для бідних українських студентів, які навчались у Санкт-Петербурзі. Сторінки в «Кобзарі» світло-коричневого кольору, саме такими зробив їх час. Краєчок кожної з них заялений або й надірваний. На деяких ще й зроблені позначки широким фіолетовим штрихом, який теж утратив свою яскравість. «За Австрії писали пером, яке вмочували в калямар із чорнилом, – пояснює бабуся, побачивши на моєму обличчі здивування, а потім додає: – Це ще твого прадідуса «Кобзар».

Знову мовчання. Я лише гортаю сторінки і вникаю в підкреслені фрази (до деяких є ще якісь записи польською мовою, зроблені від руки): «Світе тихий, краю милий, / Моя Україно, / За що тебе сплюндровано? / За що, мамо, гинеш?», «Свою Україну любіть. / Любіть її... Во врем'я люте. / В останню тяжкую минуту / За неї Господа моліть», «Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає»...

Я завмер від здивування: невже й мої давні родичі знали ці вислови? Невже й для них слова Шевченка були дороговказом?

«За совітів, – каже бабуся, – було найважче. Саме тоді твій прадідусь, воїн УПА, разом з іншими патріотами боровся за незалежність України. Розповідав, що саме «Кобзар» часом піднімав дух воякам. У сирих криївках побратими при каганці читали безсмертні твори. А у 1950 році, коли прийшов у село відвідати рідних, потрапив у засідку загону НКВС. Його було поранено й вивезено до Сибіру на будівництво міста Норильська. Прадідусь пережив цингу, повернувся з табору додому, аби виконати свою місію – розповісти, що в день свого арешту «Кобзаря» сховав на горищі, за комином. Розказав, полегшено зітхнув і вмер».

Я знаю багато історій про долі різних людей, але що доля буває й у книги, не могла цього навіть збагнути. Скільки всього пережив наш сімейний «Кобзар»!

Як могла книга, видана в Санкт-Петербурзі, опинитися в Галичині? Скільки людей перечитали її? Як вдалося пережити австрійську, польську, нацистську й радянську неволю та дійти до непростого нашого часу?

Бабуся тільки кивала головою, не відповідаючи на жодне з моїх запитань. Потім крізь сльози сумно додала: «І на палаючому Майдані наш «Кобзар» теж був»... Я зрозуміла: виходить, і мій батько в найважчі хвилини покладався на наш сімейний оберіг.

Бабуся знову пригорнула книгу до свого серця, поцілувала її. «Тепер ти за неї відповідаєш», – сказала.

Багато води сплигло з того часу... До бабусі приходжу тепер на сільське кладовище. Рідна людина дивиться мені у вічі втомленим, підсліпуватим поглядом, навічно застиглим у граніті. Хочеться так багато сказати, але сил вистачає лише на скупе похитування головою.

Засніженою доріжкою йду до обійстя. Знаю: на мене ніхто не чекає. Тут завжди затишно, тепло, спокійно. Море почуттів, мрій та думок вирує в моїй голові. Хочу зібрати докупи розбурхані емоції, аби стало хоч трохи легше від року тривоги й напруги.

Буваю в цьому забутому Богом і людьми місці тепер дуже рідко. Довіряю найсокровенніше, сповідаюся бабусиній вишні, бо вона єдина не засудить, не поглузує.

Дістаю з рюкзака «Кобзаря» 1908 року видання... Збираюся із силами, аби розгорнути його. Це одна з небагатьох особистих речей, яку повернули в морзі в грудні 2022 року, коли нам з мамою довелося бути на впізнанні тіла батька. Він добровольцем пішов у перші ж дні повномасштабного вторгнення рашистської нечисті на нашу землю. Жартував, збираючи в наплічник усе необхідне: свого мисливського ножа, компас, різного розміру карабіни, усілякий дріб'язок. Зверху поклав Шевченків «Кобзар». «Це теж зброя», – сказав тато, глянувши у засмучені, повні сліз мамині очі. І пішов...

Були дні без дат і сну, чіткої межі годин, діб місяців, уривки телефонних розмов: «Тримаємо... Усе добре... Відступаємо...». А потім пекуча, гнітюча тиша.

Серед пропахлих війною речей у батьківському наплічнику був ніж з гравіюванням «Від кума» та обгорілий «Кобзар». На форзаці книги спочатку чіткими гарними літерами виведено: Северодонецьк. Лисичанськ. Рубіжне. Попасна. Гірське. Кремінна. Бахмут. А потім зовсім дрібними літерами: Грек. Борзий. Вітер. Шумахер. Кріт. Мефістофель. Бурий... Чи це воїни Небесного полку? Невідомо... Збираюся з духом – розгортаю... Натрапляю на «Гайдамаки». Може, батько чи хтось із побратимів кульковою ручкою поклав знак оклику коло строф. Читаю:

Треба крові, брата крові.
Бо задро, що в брата
Є в коморі і на дворі,
І весело в хаті!
«Уб'єм брата! Спалим хату!» –
Сказали і сталось.

Знову сльози навертаються на очі. Отакого «брата»-ката споконвіку терпить наша кров'ю просякнута українська земля...

«Кавказ» читаний, певно, найбільше, бо позначок теж багацько. Поряд із давніми – сучасні, які засвідчують невмирущість Шевченкових строф:

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая...

Не знаю, де опиниться наша сімейна реліквія далі, проте переконана, що «Кобзар» – нетлінний, непідвладний часу. Не одне покоління мого роду тамувало спрагу Шевченковими рядками. Цікаво, скільки ще пригорнеться до цієї духовної криниці з цілющим словом?

Литвин Єлизавета

учениця 8 класу

Благовіщенський академічний ліцей «Лідер»
Благовіщенської міської ради Кіровоградської області

Керівник – Гуляца А.Ю.,
учитель української мови та літератури

ШЕВЧЕНКО ОЧИМА ПОКОЛІННЯ З

Шевченко... Хто він? Художник? Поет? Батько нації? Борець за волю? Український Рембрандт? Східноєвропейський да Вінчі? Феномен? Ідол? Месія? Пророк? Чи, можливо, жертва інтриг та обставин?

Скільки вже вайбових і прогресивних персон зламали свої списи в диспутальній пітьмі з «прапороносцями» клішейної шевченкіани, які повсякчас зводили геній Шевченка до визначення «великий Кобзар». Постійне домінування цього образу, як у навчальному, так і в культурному просторі, може викликати зворотну реакцію навіть у найбільш мотивованого йосу –покоління візуалів, для яких «картинка» є надважливою, а подекуди й визначальною.

У який кабінет української мови та літератури я не зайшла б, усюди спостерігає за мною «холодний» портрет Тараса Григоровича в шапці й кожусі – «слід» Рембрандта – «мученика світлотіні». Та чому серед 160 автопортретів Шевченка – найбільшої в історії мистецтва галереї автопортретів – обрано саме цей? Чому?!

На мою думку, канонізація Кобзаря через образ похмурої, немолодої, ба більше – дещо архаїчної персони, не тільки спотворює та обмежує сутність феномена Шевченка як геніального митця, але й формує хибне уявлення про його особистість, натуру, а відтак – і душу цього українця.

Насправді, і я ледь не стала «жертвою» саме цього «Шевченка» десь у 5 класі... Коли педагогиня починала вести мову про Тараса Григоровича, у моїй уяві одразу ж поставало те славнозвісне зображення, яке зовсім не пасувало до його життєлюбних, романтичних, мелодійних і чуттєвих рядків. Та підсвідомо я відчувала, що за завісою демонстрації Генія шкільним курсом криється щось більше, точніше, хтось більший – Людина,

що мала плоть і кров, страхи й болі, свою загадку... Саме тому в моєму серці знайшли відгук слова Івана Драча:

«Скиньте із Шевченка шапку. Та отого дурного кожуха.

Відкрийте в нім академіка. Ще одчайдуха-зуха.

Ще каторжника роботи. Ще нагадайте усім:

Йому було перед смертю всього лише сорок сім».

А й дійсно – яким же був молодий Тарас Шевченко? Романтичний, чуттєвий, емоційний, вирвавшись із лещат кріпацтва, прагнув пізнати краще, нове життя... Шлях від кріпака до академіка офорту Імператорської академії мистецтв у 31 рік могла пройти лише надзвичайно наполеглива, працьовита і, без сумніву, талановита особистість. Але ж талант Тараса Григоровича – багатогранний. Він постає перед нами в різних іпостасях: порадник, друг, пророк, учитель, поет, художник...

Повертаючись до біографії Шевченка, мимоволі гадаю: «Ким був Шевченко спершу: поетом чи художником?». Вочевидь, Тарас із дитинства марив живописом. Доля привела його до Петербурга, а талант відкрив перед ним двері Імператорської академії мистецтв. І Шевченко почав творити... «Живопис – це вірш без слів», – казав Гораций...

«Перерване побачення» (1839) – одна з ранніх картин художника, виконана аквареллю, є плодом інтерпретування й наслідування технік метрів художнього мистецтва того часу. Це полотно поєднало чіткість і виразність Дієго Веласкеса, що, водночас, переплітались із розмитістю, експресивністю, динамічністю пензля Поля Сезанна. Теплими відтінками Шевченко майстерно передав усю красу цього весняного дня, незручність ситуації, збентеженість закоханих. Одначе автентичності «Перерване побачення» набуває через «агресивність» Тарасової манери – постаті не були зображеними як порцелянові ляльки – нерухомі та безмовні, оскільки картина просякнута рухом; ми неначе самі стали свідками події і зараз побачимо продовження цієї мініатюри...

Ще одним знакомитим полотном раннього періоду творчості Тараса Григоровича є «Марія» (1840). Хоч картина й має співзвучності з картинами Веласкеса «Венера з дзеркалом» та «Венера Урбінська» Тиціана, воно вирізняється воістину шевченківською манерою – акварельна техніка, акценти на

яскравих, соковитих барвах та білосніжна постать персонажа, що підкреслює його тендітність. Цей твір також знаковий тим, що ми вже починаємо помічати українські етнічні мотиви (коралі та дукачі, наймичка, портрети гетьманів), що в подальшому стали невід'ємною частиною його робіт.

Так ми можемо спостерігати на тогочасному мистецькому небосхилі появу нового, самобутнього, автентичного українського художника – Тараса Шевченка, а з ним – зародження українського живопису й піднесення його до рівня світового... Але чи могла дозволити це імперська росія?

І сонячна Італія так і залишилася нездійсненою мрією поета, перетворившись на «Качанівський Едем», а неklasний художник (за версією Академії) – на національного поета...

Історичний час творчості Тараса Шевченка – 1830-ті – початок 1860-х. Проте Шевченко – не поет минулих століть. Він стояв, стоїть і стоятиме набагато вище хронологічної межі. Слово його вічне, невичерпне; це – неканонізована правда, що виявилася пророцтвом:

*Прокиньтєся ж, брати мої...
Кайдани порвіте,
І вражою злою кров'ю
Волю окропите!*

До скількох поколінь українців звертався Кобзар, і чи могли ми уявити, що саме на нашу долю випаде цей історичний виклик?

Згідно з теорією поколінь Нейла Хоува й Вільяма Штрауса, я та мої однолітки належимо до покоління Z – покоління, що народилося й розвивається у світі новітніх технологій, штучного інтелекту, Інтернету – звідси й формуються наш світогляд і цінності. Здавалося б, що спільного в нас з Шевченком? Проте, згідно з циклічним принципом, ми маємо всі шанси повторити цінності покоління GI (1900) – «переможців життя», людей, що пережили війну, революцію: відповідальних, жертвних і таких, що вірять в ідеали свого майбутнього.

Цей шлях ми можемо пройти разом із Шевченком... Нашим Шевченком... Моїм Шевченком...

Людбанська Стелла
учениця 7 класу
Одеський ліцей №31
Одеської міської ради
Керівник – Тараненко Г.П.,
учитель української мови та літератури

КАЗКА «НЕЗВИЧАЙНА ПЛАНЕТА»

Ось пройшов ще один навчальний день. Оленка стомлено розповідала матусі про свої успіхи. Особливо її бентежило домашнє завдання з української літератури. Треба було підготувати цікаве повідомлення про талановитого поета Тараса Григоровича Шевченка. «Про що розповідати, адже щороку вчителька дає таке завдання», – незадоволено сказала дівчинка. Подумаю завтра, ще є час. Думки роїлися в її голівці, втомлена пішла спати.

Уві сні все було як реальне, але незвичне. Усі люди мали крила, не було зовсім машин, люди літали – це було схоже на вулик. Оленка подумала: «У мене є така можливість літати, то полечу на планету Марс і дізнаюсь, чи є там іншопланетне життя?». Дуже дивно, але через мить вона була вже на іншій планеті. Дівчинку привітно зустріли два інопланетяни Тар та Григор. Вони відповіли, що знають, чим її здивувати. Швидко відправилися на екскурсію.

І тут на Оленку чекала несподіванка. Хлопці із захопленням почали розповідати про видатних людей на планеті. А про Тараса Шевченка треба було не просто знати, а ще й складати іспит усім, хто планує стати керівником. Інакше дорога до влади закрыта. Мешканці планети знали не тільки біографію письменника, але й усі його твори. А як захоплено вони розповідали про картини художника! З якою гордістю вони цитували рядки улюблених поезій! Це була дивна гармонія звуків. Щось незбагненне, величне. Ще вони сказали, що кожен інопланетянин із дитинства вивчає творчість генія. Не знати твори дуже соромно. Особливо вони любили поезії, в яких звучить заклик до боротьби за краще життя, за свободу, вшанування славної історії, козацьких звичаїв та традицій.

Довго гуляли незвичайним містом із дивною назвою Шевченкіана, потім опинилися в місті Кобзар. Виявилось, що на цій

планеті дуже маленькі міста, розташовані близько одне до одного, і в кожному з них є пам'ятник Тарасу Григоровичу Шевченку.

Тар та Григор познайомили дівчину зі своїми друзями. Новим знайомим було цікаво дізнатися про відомих письменників, творчість яких вивчають на планеті Земля. Оленка залюбки почала розповідати про Лесю Українку, Івана Франка, Михайла Коцюбинського, Олександра Довженка та інших. Їм дуже сподобалось, навіть сказали, що коли прийдуть додому, то неодмінно розкажуть своїм батькам про таких дивних людей. Потім увагу дівчинки привернув напис на стіні. Це були рядки з віршів Т.Г. Шевченка. Тар та Григор майже в один голос почали читати:

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають, ідучи, дівчата,
А матері вечерять ждуть...

Оленка запитала: «На вашій планеті ростуть вишні?» Тар відповів: «Так. У нас є гарна традиція: на День народження поета кожний учень 11 класу повинен посадити вишню». Також він сказав, що йому дуже подобається мрія поета перетворити всю планету на гарний вишневий сад. Тихі річечки, соловейки витьохкують дивні мелодії, такі близькі серцю кожного. Твори великого поета навчили Тара любити рідний край та свій народ. Тар також сказав, що схожий на Т.Г. Шевченка тим, що він, як і Тарас, дуже любить свій край, ніколи його не зрадить.

Оленка дивувалася, що на іншій планеті розуміють українську мову, вільно володіють нею. Дівчинці стало ніяково, що вона не завжди на уроці могла висловити свої думки – заважав бідний словниковий запас. «Коли повернусь, усе зміню, усім розповім про те, що бачила», – подумала дівчинка.

Потім діти зустріли ще одного допитливого друга Тара та Григора – Кобзарика. Він здивувався, що дівчина не знає трагічних сторінок складної життєвої долі поета, що існує щоденник, сторінки якого розкривають усі потаємні куточки душі Тараса. Допитливо запитував, як сучасне покоління землян ставиться до подвигу великого пророка Всесвіту, як сучасні учні вивчають його творчість, чи знають твори поета, де можна на Землі насолодитися картинами

великого майстра пензля, у яких країнах є пам'ятники. А чи щороку відзначають річницю з дня народження Великого Кобзаря?

Раптово прокинувшись, Оленка злякано закричала: «Ні, ще не пора. Я не попрощалась зі своїми новими друзями. Це прикро».

У її світлій голівці народився чудовий план, треба мерщій бігти до подружки...

Мельник Юлія
учениця 11 класу
Одеський ліцей №31
Одеської міської ради
Керівник – Щербакова В.П.,
учитель української мови та літератури

НАШ ВІЧНИЙ ШЕВЧЕНКО

Сучасний український письменник та культурний діяч Сергій Жадан у день народження великого Кобзаря висловився так: «У нас, українців, щойно починається який движняк – відразу з'являються цитати Шевченка. Так було під час усіх революцій, так є сьогодні». Цей вислів вкотре ілюструє, як глибоко вкорінився образ Кобзаря в нашій свідомості. У чому ж феномен Тараса Шевченка? Чому його образ посідає провідне місце в нашій культурі?

Ще змалечку ми не раз чули разючу історію про сина кріпака, бідного селянина з непростю, але відомою на весь світ долею. На мою думку, саме такі риси генія: духовність, віра в краще майбутнє й здатність до самопожертви заради ідеї – є уособленням духу всього українського народу. «Він є святим прапором нашої національної одності, одним з найвизначніших символів української спільності, одноцільності України й українського життя, – одноцільного, незважаючи на державні, церковні і всякі інші межі», – зазначав відомий історик та громадський діяч Михайло Грушевський.

Шевченкова творча спадщина – це багатогранний світ нашого народу. У ній сконцентровано все: наша мова, історія, звичаї та традиції, наша мораль, етика й естетика, національна філософія, основи українознавства та державотворення, найвища духовність, наше минуле, сучасне і майбутнє. Образ Великого Кобзаря тісно пов'язаний з кожною історичною подією в Україні. Він завжди в епіцентрі того, що можна назвати українським культурно-історичним світом. Шевченко, наче маяк, – дороговказ усім українцям у темні часи історії нашої держави, адже провідні ідеї його творчості – це головні ідеї боротьби мого рідного народу: уславлення свободи, возвеличення національної ідентичності,

засудження духовного рабства, малоросійства, підданства імперській владі.

Одним із джерел єднання українців у боротьбі за свою незалежність було саме шевченківське розуміння народом своєї долі. Так, у роки Першої світової війни визначною подією в історії України стало відзначення сторіччя з дня народження Тараса Григоровича. Попри заборони в обох імперіях – Австрійській та Російській, – які в той час пошматовали українські землі, свято відбулося. Це продемонструвало українську єдність, утвердивши культ митця-пророка.

Події 2014-го року, на мою думку, сформували нове суспільне сприйняття образу Шевченка. У перші дні Революції він став взірцем боротьби за свободу, незалежність та честь, з'явившись на плакатах, малюнках та графіті. Це був триумф мистецького духу над жорстокою системою влади. Цікаво, що в переважній більшості візуалізацій на барикадах активісти зображували Тараса Шевченка не молодим петербурзьким денді, а зрілим чоловіком, який пройшов заслання і муштру та знає ціну свободи.

Як справжній герой Шевченко повертається до нас знову і знову. Його непереможний образ велетня національного духу надихає українське суспільство й сьогодні – у важкі дні кровопролиття за волю і незалежність України-неньки. У вересні 2022 року інформаційний простір облетіло потужне відео зі звільненого міста Балаклія. На ньому зафіксовано, як бійці ЗСУ знімають із великого білборда пропагандистську рекламу окупанта, під якою видніється колишній плакат із портретом Тараса Шевченка та цитатою з його поеми «Кавказ». Один із бійців декламує безсмертні рядки:

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.
Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Феномен Шевченка полягає в тому, що він уособлює нескорений, непереможний дух усього українського народу.

Почуймо ж його заклик і борімося «во ім'я матері нашої України безталанної». Нехай у кожного в серці запанує та велика любов до України, яку митець проніс через своє життя і з якою звертається до нас:

Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Мосієнко Дарина
учениця 10 класу
Великопавлівська спеціалізована школа I-III ступенів
Зіньківської міської ради Полтавського району
Полтавської області
Керівник – Олещенко Н.О.,
учитель української мови та літератури

НЕО КОБЗАР

Істина ховається у плинності часу, а щоб її віднайти, треба той час або випередити, або зануритися в нього так, щоб стати піщинкою на тлі віку. Ця думка не полишає мене від зовсім недавньої (а разом з цим такої правічної) дати – 24 лютого 2022 року.

Саме того дня сталося велике нещастя... То була навала трагічності, безвиході, тривоги, паніки та надзвичайного людського болю. Ми, українці, щомиті і щохвилини долаємо все це. Надвеликі потуги наші зараз – не передати їх словами, не осягнути зором, слухом. А лиш відчути сльозами матерів, які вічно чекають на своїх синів з поля бою.

Ця війна й Шевченко... Дехто скаже, що нічого спільного не мають. Ще хтось – заперечить і проговорить, що вільнолюбство Шевченка допомагає наблизити перемогу... А ми, сучасна юнь, мислимо по-своєму.

Ми хочемо наближати перемогу, бо наше майбутнє нині – під загрозою. Ми не можемо допомогти на полі бою – немає нам достатньо років, щоб боронити землю. Не маємо зароблених грошей, щоб перерахувати для ЗСУ. Та є в наших грудях палке серце, що запалив нам його Шевченко своїм духом – чистим, вільним, праведним.

Вивчаючи твори Кобзаря, ми творимо захист. Найбільш незахищеним зараз є небо над ненькою-Україною. Тож Шевченко у ХХІ сторіччі є отим невидимим, але духовно реальним куполом над країною болю й сліз, над країною нескорених і сильних.

Багато хто закидає нинішній молоді бездіяльність, відсутність ідеалів, мрій. Але це зовсім не так! Побачити прагнення юнаків і дівчат сьогоднішніх зсередини, як не дивно, може зараз саме Шевченко!?

Бо він – над нами всіма: і дорослими, й дітьми; над грішними й над праведними.

У країні наших юнацьких асоціацій Шевченко для всіх землян, які воюють, є голубом миру. Звільніть свій погляд від щоденного маяття! Гляньте в небо! А там – білі хмарини-перини того ясного голуба, що куштрають його рашистські ракети-яструби.

Несміливо й холодно приходить до нас друга воєнна весна й із праслов'янським днем Обертіння прилітає Шевченко-жайвір. Він лине сонячною піснею в небі, споглядаючи на зранені ворожим смертоносним залізом поля. І квилити починає його серце надривно й тужно. Раптом жайворон перевтілюється на 40 жайворонків, що їх випікають українські господині на день 40-ка святих 22 березня – і знову повертаються тисячі жайворів в серце жайворонка-охоронця Шевченка... сміхом малечі, народженої в мирний час, яка ще не розуміє, що не лише добром і сонцем сповнені дні. Від цього стає наш жайвір стосердим, тисячосилим, мільйонноликим. І лине-летить над Україною, оселяється в шпаківні нашого сільського парку на гостроверхій тополі, та й починає слухати «хрущі над вишнями».

Ближче до тепла з'являється в наших садах соловей-Шевченко. Його звуки, що захлинаються від сліз у пошуках пари, пробуджують сонце тьохканням, яке (о як не по-весняному!) перебиває виття сирени: «Тривога! Працює ППО!». І розпочинає розбіг новий день війни. Соловей полює на комах; Шевченко – на росіян-невдах. Аж раптом...

Рівнинний лісостеп Полтавщини громом-блискавицею розтинає сонячного безхмарного дня орел. Не живе він у нас, не оселяється!.. Гори – то його стихія й дім. А цьогоріч прилетів... Орел-Шевченко – то вам не якийсь кобець-гороб'ятник, що мілкотою пташиною живиться! Орлові подавай їжу «криваву». А нині її – доста. Хто з мечем до нас прийшов, від меча й загинув! Збирай, орле, свою їжу – живися кров'ю ворожою, щоби ворожим нащадкам на віки заказані шляхи в Україну були!

Ген-ген на полі далекому оживає озимина. А нею, повагом та розмірено, ступає Шевченко-лелека. Перевіряє, чи матиме люд хрещений український, чим годуватися їй зі всеньким світом ділитися. Щось смутком лелечі очі наповнюються – слабкенька озимина нині. Та на підмогу лелечукові мчить стріла-ластівка

Шевченкова. Як шугоне в височину (куди там ворожим ХХ-22) та як розбудить дощ-врожаєдавець! Що то за музика прекрасна! Що то за днина красна!

Так линуць дні за днями. Мир, війна – плине безупинно ріка часу. Шевченко-доля на весла налягає, бо човен Хронос пливе то за течією, то проти неї. А вир трапиться, то тримайся, стерновий, не потрап у халепу! Прямуй далі, у мирне життя!

Чуєте? Зозуля Шевченковим голосом рахує літа мирнії.

А скільки їх, тих літ, буде? Не затихне ніколи те пташине пророкування...

Москаленко Ксенія
учениця 10 класу
ОЗО «Матвіївський ЗНВК «Всесвіт»
Матвіївської сільської ради
Запорізької області
Керівник – Мостова С.Л.,
учитель української мови та літератури,
«учитель-методист»

ОБІЙМІМОСЯ, ТАРАСЕ!

Моя душа розривається від болю, страшного болю. Слово «війна» ввірвалося в кожную українську родину, в тому числі й мою. Напевно, немає слова більш жорстокого, кривавого й нещадного. Украдено моє дитинство. Постійні тривоги, страх. Гинуть тисячі невинних, руйнуються міста, ламаються долі. Про всі жахи війни я вже дізнаюся не зі сторінок підручників з історії, а з життя. І це все в ХХІ столітті.

Сьогодні, в часи кривавої війни, яку розв'язала проти України росія, хочу звернутися за підтримкою та порадою до Вас, Тарасе, відчути Ваш незламний дух, почути голос, який крізь віки закликав кожного українця до боротьби за свою Батьківщину.

Ви близькі мені по духу, у Ваших і моїх жилах тече козацька кров. Знаю, що для Вас дуже важливими були Запоріжжя, Великий Луг, оскільки в 1843 р. Ви відвідали Хортицю, а потім написали: «Торік був на Хортиці й скрізь був і все плакав: сплюндрували нашу Україну катової віри німота з москалями, щоб вони переказилися». Ні, не переказилися. Сьогодні плачу я, плаче вся Україна. Складається враження, що Ви все життя були з нами, попередили, що на нашу державу чекає тяжка війна з російським агресором, показали, що ідея «руського міру» не нова, вона існувала й у Ваш час.

Так, існувала, існує й тепер. Я десятикласниця, але й мене, як і кожного українця, хвилює доля моєї держави, її майбутнє, а особливо – мого запорізького краю. Ситуація на нашому напрямку дуже складна. Тому сила Вашого слова, Ваша віра в майбутнє України мені конче потрібні. Спостерігаю за кожним кроком ЗСУ, за їхніми поразками й перемогами. Бачу, як важко моїй державі самостверджуватися для себе, для світу. Якою ціною доводиться українцям повертати собі національну свідомість і

національну гордість! Я відчуваю, що Ви поряд із нашими Захисниками, додаєте їм сміливості й упевненості в боротьбі з нелюдами. Ворог за Ваших часів був той самий, що й зараз, – москалі. Ваші вірші в час війни з росією звучать по-особливому: «...москалі – чужі люде, роблять лихо з вами». Це лихо в усьому: в жорстоких катуваннях, депортації, руйнуваннях житлових будинків, гвалтуваннях... Але ми все витримаємо, бо наш народ, як Прометей із Вашого «Кавказу», виростає до символу серця українського народу, яке розбивають, але яке вічно залишається живим, бо ніхто не здатний випити живої крові. Тому українці проявляють стійкість, борються й перемагають, а Ви їх надихаєте: «Борітеся – поборете!». Яка ж сила правди в рядках! Обов'язково поборемо, Кобзарю!

Ви постаєте переді мною в новій інтерпретації: нескорений воїн, національний символ, Янгол-Охоронець, батько нації! Ви разом з усіма захисниками й захисницями бороните нашу українську землю.

Мій народ сьогодні об'єднався. Кожен допомагає нашим захисникам і захисницям. Ми, діти, в'яжемо шкарпетки, плетемо сітки, робимо окопні свічки. Мешканці громади дбають про біженців, переказують кошти, рятують з-під завалів.. А Ви, як Янгол з небес, спостерігаєте та закликаєте: «Обніміться ж, брати мої, / Молю вас, благаю!». Такими діями ми разом із Вами наближаємо Перемогу.

Так, вона неодмінно настане. Ви, мій Пророче, передбачили кілька століть тому давнім катам і катам теперішнім фатальний вирок у вірші «Осії. Глава XIV»: «І на хресті отім без ката і без царя вас, біснுவатих, розтнуть, розірвуть, розіпнуть, і вашей кровію, собаки, собак напоять...». Хочеться вірити, що настане судний день – і Ваші пророчі слова з «Великого льоху»: «І повстане Україна, і розвіє тьму неволі, і помоляться на волі невольничі діти» – здійсняться сьогодні. Ви вірили кілька століть тому, а я мрію зараз, що майбутнє України буде щасливим.

Отже, тримаймося таких загальнонаціональних обіймів, мій Шевченку, аби разом побачити нашу Перемогу й відновити державу.

Нестерук Ангеліна-Валентина
учениця 7 класу
Стрийський ліцей імені Івана Франка
Стрийської міської ради Стрийського району
Львівської області
Керівник – Лецюк О.В.,
учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Мій Шевченко... Я знаю його різним. Мережа «Фейсбук» рясніє зараз світлинами, де Шевченко – супергерой, воїн, одягнений у комуфляжну форму, герой коміксів... Не знаю чому, але такий Тарас Шевченко мені не подобається. Вважаю, що все це спотворює образ Кобзаря. Я знаю Шевченка інакшого. Такого, про якого розповідали мені учителька та моя бабуся (теж колишня учителька).

Я не хочу бачити Тараса Григоровича героєм мультфільмів чи коміксів. Якось, дивлячись на Шевченка-«бетмена», я замислилася над тим, чи не переоцінена його роль у житті України. Так, він писав гарні вірші! Але не менш шедевральні вірші пише, наприклад, моя улюблена Ліна Костенко. Та й не тільки вона, бо ми маємо багато геніальних митців слова. Шевченко багато писав про Україну. Але хіба мало зараз поетів, які пишуть патріотичну лірику?! Кажуть: «Шевченко – пророк». Але у віршах В. Стуса, Д. Павличка, Є. Маланюка теж є багато пророчих слів. То чому ж ім'я Шевченка живе у віках!? Я часто ставила собі таке питання.

А відповідь на нього знайшла нещодавно. Бачила по телебаченню сюжет, де показували наших солдатів, яких щойно звільнили з полону. Вони були дуже схудлими, втомленими, але незламними. Їхні очі сяяли духом нескореності. У цей момент я згадала чомусь образ Шевченка. Не той образ, де він – герой коміксів, а той портрет, де Тарас після заслання має вигляд шістдесятилітнього дідуся. Він також втомлений, виснажений, схудлий, але його погляд...! Погляд борця, очі героя! Це були однакові погляди: Шевченків і звільнених з полону воїнів! Навіки закарбуються в моєму серці ці очі. Вони багато бачили, багато пережили, але ніщо їх не зламало.

Такий він, мій Шевченко. Він – символ України. Символ незламності, стійкості, мужності. Такими є і його нащадки. Вони змучені фізично, але незламні. Бо в очах закарбовано: «Все буде Україна!». А форма воїна ЗСУ дуже личить Шевченкові!

Новосад Ольга
здобувачка освіти III курсу
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
Керівник – Новосад О.С.,
учитель української мови та літератури

ШЕВЧЕНКО І СУЧАСНІСТЬ

У славній плеяді безсмертних класиків української літератури Т. Шевченко займає чільне місце. Кобзар – це явище велике й вічне, невичерпне та нескінченне, це мудрість, це досвід, це приклад і подвиг. Поет увібрав у себе всі болі народу, думи й переживання, але разом з нами його поетичне слово росте й розвивається, стаючи до нових скрижалів долі українців. Нам потрібно усвідомити, що треба ще йти до осягнення Шевченкового слова, ми на вічному шляху до поета. Чи розуміємо слово нашого генія? Лише тоді, коли у власний дім, як тепер, стукає біда. От тоді Кобзар сам приходить у наш буремний час зі словами: «Реве та стогне Дніпр широкий». Буря над Дніпром свідчить, що розпочалася зовсім нова, незбагненна історія нашого національного духу й нашої державності, вона потужно пульсує та вимагає кардинальних рішень і дій, народ потребує волі, простору, а не утисків.

Тарас Шевченко достеменно знав код своєї нації, тому після себе лишив слово:

... возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово...

Небувала енергетична сила цих слів здатна покликати й розбудити дух нації, адже тривожиться Дніпро. Кому, як не Тарасові Шевченку, відомий шлях і жорсткі випробування на зрілість. Інстинкт національної місії покликав його до поезії, адже довелося зректися живопису, який давав хліб насущний. Та вірші перемогли, «бо передо мною красувалася моя прекрасна, моя бідна Україна у всій первозданній красі, і я задумався, я не міг відвести своїх духовних очей від цієї чарівної природи».

Неспокій, несправедливість, неволя, плач і стогін витали над вишневою Україною, а душу поета роздирала думка, про яку він написав Миколі Гоголю, спонукаючи його не зрікатися рідного слова:

Кому ж її покажу я
І хто тую мову
Привітає, угадає
Великеє слово?
Всі оглухли – похилились
В кайданах... Байдуже...
Не заревуть в Україні
Вольнії гармати.

А далі жорстоко, але про продаж батьками сина «в різницю москалеві». І ось 2023 рік! Звертаємося до «Кобзаря», а в ньому передбачення, попередження про небезпеку з боку сусідів:

Погибнеш, згинеш Україно,
Не стане знаку на землі,
А ти пишалася колись.
В добрі і розкоші, Вкраїно!
Мій любий краю неповинний!
За що тебе Господь кара?
Карає тяжко! За Богдана
Та за скаженого Петра,
Та за катів отих поганих
До краю нищить...
Воскресни, мамо!

Поезія завжди йде вперед, за нею крокують історія, наука, праця. Шевченко не осліпнув від ранкового світла істини, яку несла його крилата думка, котрою він відкриває власну книгу буття «Кобзар», а за кожною сторінкою – академія для нашого народу, де звучить пісня, літописно промовляє історія, живуть звичаї і традиції, проростає людська мораль. Отакою була любов поета до рідної землі, а нам заповідав, наче знаючи, що його слова звучатимуть крізь століття, в часи Революції Гідності, в страшну добу війни:

Свою Україну любіть,
Любіть її... Во врем'я люте,
В останню тяжкую мінуту

За неї Господа моліть...

На наших тяжких перехрестях слово Кобзаря стоїть попереджувальним знаком. За його Трясилом, Залізняком, Гамалією йшли хлопці з Небесної сотні. Син свого народу черпав з глибини пракоріння силу, аби дати її мільйонам приспаних та обкрадених українців. А своє життя поет будував за принципами справедливості, сумління, добра... Шевченко бачив українську ідею як державотворчу, як самоутвердження народу, який пройшов крізь віки, через живих і мертвих, і ненарождених.

Пригадується, ще прабабуся повторювала вислів: «У своїй хаті своя правда, і сила, і воля». Та не було розуміння, що це Шевченкові слова, які стали крилатим висловом. Справді, його велич – у любові, в таланті, а безмірна любов творить чудеса, і цим чудом стало пророцтво поета та його вказівка на шлях до мети:

Роботящим умам,
Роботящим рукам
Перелогі орать,
Думать, сіять, не ждять,
І посіяне жать...

У нас сьогодні роботящі руки й уми на війні, а наші ниви стали перелогами. Лідерам країни варто збагнути, що Шевченко і ми – єдині, та поки буде йти народ Шевченковою дорогою, доти буде жити Україна! Посадовцям наказував іти, «не сварячись у тяжкій дорозі». Молитвою виписане прохання в «Кобзарі»: «Єдиномисліє подай і братолюбіє пошли», щоб встати з колін на повен зріст, але для цього потрібно перейняти Тарасову історичну відповідальність за народ, за націю, за державу.

До України поет завжди звертався, як до матері, з повагою і трепетом в душі, і ще потрібно навчитися так любити Батьківщину, як поет:

Подивіться на край тихий,
На свою країну,
Полюбіте цілим серцем
Велику руїну...

Шевченкові потрібні були колосальні сила й мужність, щоб спинити потік чужої «великої» культури, підтримуваної владою. Він це зробив, повернув мові європейське звучання. Поет казав: «На москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми

по-своєму... А що краще, нехай судять люди». Він засуджував дволикість, за що й поплатився – заборонили писати й малювати на довгі роки. Такий принцип покарання українців москалями діяв не одне століття – такими самими методами було покаране покоління Василя Стуса. Але дух лицарства переміг. Незаперечними є слова І. Франка стосовно Достойника Честі в Україні – Тараса Шевченка: «Він був сином мужика – а став володарем у царстві духа. Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури. Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті – невмирущу славу і всерозквітаючу радість – звучання творів».

Одуха Дарина
учениця 5 класу
Жуківська філія
Улашанівського ліцею
імені Володимира Марковського
Улашанівської сільської ради
Шепетівського району
Хмельницької області
Керівник – Власюк В.В.,
вчитель-методист
української мови та літератури

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНЕЦЬ

Хіба є хтось, хто не знає Тараса Григоровича Шевченка? Я зовсім маленькою почула це ім'я ще вдома, коли старший братик вчив вірш напам'ять. Спитала у нього й отримала відповідь: «Це Великий Українець». Про що він сказав? Не зовсім зрозуміло мені тоді було. Потім пішла до школи, й у кожному класі було нове знайомство з Кобзарем. Перші сторінки біографії. Поезії напам'ять...

Нині я – п'ятикласниця Нової української школи. Цього року вивчали на уроках української літератури «За сонцем хмаронька пливе...» та «Садок вишневий коло хати». А до 209-ї річниці від дня народження Шевченка читали улюблені поезії напам'ять, малювали ілюстрації до його творів, складали кросворди та кроссенси, писали літературні диктанти, переглядали кінострічку та здійснювали віртуальну подорож. Це ще більше відкрило для мене Тараса Григоровича. Я переконалася, що мій брат тоді дуже точно відповів на моє запитання.

На жаль, зараз не всі полюбляють читати книги. А для мене кожна нова книжка – це приємні враження. Люблю дуже вчити й читати напам'ять. А вірші Шевченка дуже легко вивчити. Чула від стареньких людей, що вони колись знали цілі поеми Кобзаря! Дивовижно! Я б теж так хотіла. І обов'язково спробую!

Хочу поділитися з вами своєю радістю. Нещодавно я зі своїми однокласниками брала участь в I етапі огляду художньої самодіяльності (на фото я перша зліва). Декламували вірш вчительки з Харкова Наталії Харибіної, який вона написала після страшних подій у вересні минулого року. Ми в конкурсі перемогли! Бо любимо рідне слово, пишаємось своїм народом, любимо Україну! Любимо так, як любив її великий Тарас!

*Перепелиця Владислава,
здобувачка освіти I курсу,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро
Керівник – Ядловська О.С.,
кандидат історичних наук, доцент*

ЖИТТЄСТВЕРДНЕ СЛОВО ШЕВЧЕНКА

Поет, прозаїк, живописець, етнограф, прозаїк, драматург, художник – усе це іпостасі Тараса Шевченка. Однак історичний досвід виплекав ще один потужний образ одного з найвідоміших українців, нашого Кобзаря, як видатного діяча, символу свободи та незламності України. Тарас Шевченко – основоположник нової української літератури та продовжувач традиції І. Котляревського, який був зачинателем української літературної мови. Слід зрозуміти цінність місії Т. Шевченка, який популяризував українську мову, своєрідно відтворивши її для загалу у творчості, причому з прогресивними ідеями демократії, у художніх формах та образах творів світового рівня – злободенних, актуальних і для сучасників поета, і для сьогоденного українського суспільства, і для прийдешніх поколінь. Завдяки творам Тараса Шевченка українська мова вмить набула іншого значення та стала впізнаваною для всіх, усупереч постійним намаганням заборонити українське слово. Поет проклав великий та незламний шлях становлення нашого народу й держави.

Шевченко став народним письменником і митцем, набувши надзвичайної популярності ще за життя. Завдяки своїй творчості, ідеям та висловлюванням він сприяв формуванню свідомості народу та його національного буття, на весь голос засудив соціальну нерівність та несправедливість, звернувшись із полум'яним словом, як показав час, до всього світу. Своїм прикладом жертвності та життєдайності у творчості запалив душі та серця свідомих українців. Він не боявся називати своїми іменами добро та зло, відчував своє призначення, у кожному рядку відтворив любов до батьківщини, не міг мовчати, коли кричить душа болем за долю простого українця та України. Лідер, який може бути й митцем, який словом повів за собою людей – саме такою цілеспрямованою та свідомою особистістю світ сприймає Шевченка.

Сьогодні інколи важко сприймати твори Кобзаря, але думки поета вражають актуальністю, як ніколи. «Шевченко першим вийшов на Майдан, коли там нікого не було, коли самого Майдану ще не було. Він став першим українцем та європейцем», – так вважають українські літературознавці та викладачі, адже у творах нашого пророка відчувався саме цей посыл та жага до свободи, боротьби за незалежність та справедливість. Ми можемо зауважити, що під час різних доленосних подій наше суспільство все одно звертається до спадщини Шевченка, і цитати творів Кобзаря стають девізами, відлунюючи в наших душах силою слова та вірою в перемогу. Мова Шевченка і популяризація самої української мови відіграли роль каталізатора, рушійної сили суспільних перетворень і змін.

Творчість митця складна, але в той же час пророча та сучасна, і вже майже два століття є фундаментом єдності між усіма поколіннями українців, проєктуючи можливість його єдності для майбутніх поколінь. Нова огранка творів поета фактично твориться самим народом, що раз по раз звертається до доробку Шевченка, аби віднайти нові смисли й вектори дій. Слово його стало настільки важливим та разючим, що, звертаючись до творчості класика, ми зіставляємо події із власним життям, долею сучасної держави та залучаємо ідеї пророка, як щось важливе та особливо рідне.

Незважаючи на таке коротке життя, з яких, до речі, лише 15 років провів в Україні, Шевченко зміг зробити неймовірний внесок у формування свідомості українців та в розвиток культури України й усього світу. Поет залишив нам свій дорогоцінний духовний скарб – творчість і духовну пам'ять, відчуття свободи та заперечення неволі. Постать Шевченка надихає на патріотизм, запрошує сильних на подвиги та вселяє надію, впевненість у слабких.

Ми завжди будемо пам'ятати мудрість генія українського народу:

Свою Україну любіть.
Любіть її... Во врем'я люте.
В останню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Тарас Шевченко житиме в наших серцях, допоки ми будемо вчитуватись е рядки його творів та віднаходити в них життєдайні сили.

Петраш Вероніка
учениця 5 класу
КЗ «Дніпрорудненська спеціалізована
школа I-III ступенів «Талант»
Дніпрорудненської міської ради
Василівського району Запорізької області
Керівник – Герасименко Л.І.,
учитель зарубіжної літератури,
спеціаліст вищої категорії, учитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

2012 – народилася я, 1814 – народився він. Мені – 10, йому – 208. Ми були незнайомі. Нас розділяли віки. Так було. Так було до війни. До цієї клятої війни...

Лютий 2022 – війна. Війна, в якій не знайшлося місця моєму дитинству.

Весна 2022 – окупація. Безлюдно. Страшно. Мої дитячі ігри скінчилися.

Літо 2022 – евакуація. Я без мами. Мене везуть у безпечне, здавалося, місце.

Осінь 2022 – школа, конкурс, і я з помилковим авторством відкрила для себе тебе: «Отак подивишся здаля. / На москаля, / І ніби справді він людина...», – і ось вона, любов. Любов до останнього слова. І складно було мене переконати, що то не ти. Це хіба не ти, Шевченко? Але й неважливо. Неважливо, як ти прийшов, головне – тепер ти точно будеш зі мною. Ми тепер з тобою в одному вимірі, у вимірі, де «москалі – чужі люде», які роблять з нами лихо. До цього нас розділяли віки, тепер нас об'єднали почуття.

А потім знов помилкове авторство і моє наступне відкриття. Я відкриваю тебе. «Кохайтесь, чорнобриві, та не з москалями». Я то думала, що то Jerry Neil, так сучасно, так актуально, а то виявляється ти, Шевченко! Ну як ти приходиш до мене?! Якими стежками?!

Одного разу тебе привів до мене Богдан Лепкий. Привів тією чорною стежкою вигнання. Тією чорною стежкою твого й мого вигнання. Але ти прийшов не з пустими руками. Ти прийшов до мене зі своєю гілочкою верби. Сухою гілочкою, такою ж відірваною,

як ти, такою ж відірваною, як я. Але ж проросла! Проросла-таки «засуджена на лютий скін»! Проростив-таки ти суху гілку своєю любов'ю до рідного краю! І ми проростемо! Зростив-таки ти з сухої гілки сади зелені України! І ми зростемо! Зростемо й розростемося разом із Україною!

Петренко Аріна
учениця 6 класу
Харківської СШ I-III ступенів №87
Харківської міської ради Харківської області
Керівник – Сіра А.М.,
учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Сьогодні... Війна... Біль і жаль в серцях українців, але ми не впали на коліна, не опустили голови. Українці вправно захищають нашу любу країну, виборюючи право бути вільними в себе вдома. То чим же живиться наш дух український, що має силу незламну? Своїм корінням. Третє століття живить серця нашого народу невичерпна енергія духу Шевченка. Попри війну 9 березня ми відзначаємо день народження Великого Кобзаря.

Двадцять перше століття, ми мобільні, транспорантні. Змінюється покоління – й разом із нами змінюється наш Шевченко. Нам хочеться бачити його ближчим, сучасним, зрозумілішим. Хочеться, адже він для нас живий. Він був і буде героєм дійсності кожного покоління. Зараз ми бачимо його в інших образах, бо Тарас Шевченко проживає сьогодні разом із нами. Під обстрілами продовжуємо створювати АРТ і малюнки графіті з Шевченком на стінах багатоповерхівок по всій країні – їх тисячі, від відомих і невідомих художників.

Малюємо нашого Тараса в синьо-жовтому костюмі Супермена. Ми додаємо листівки, малюнки Шевченка до своїх соцмереж, запускаємо шевченківські флешмоби, створюємо нові контенти, українські блогери цитують вірші Кобзаря на своїх каналах. Ми запускаємо сотні принтів з цитатами поета, до прикладу, одна з найулюбленіших:

Свою Україну любіть.
Любіть її... во врем'я люте,
В остатню, тяжкую мінуту
За неї Господа моліть.

Або творимо свої власні вислови до вподобаних зображень Тараса Григоровича: «Кожен воїн зі зброєю, як поет з пером», «Позивний Кобзар». Ми носимо ці принти на улюблених речах, бо в найскладніші моменти життя ми потребуємо оберегу, натхнення.

Наш Кобзар одягнений у форму ЗСУ, він у повній бойовій готовності з переносним зенітно-ракетним комплексом:

Борітеся – поборете,
Вам бог помагає!
За вас правда, за вас сила
І воля святая!

Так, бо саме він, борець за незалежність, співець свободи, є невичерпним джерелом енергії у спротиві ворогу. Ми всі об'єднані навколо безсмертного Кобзаря вболіванням за долю України. Ми, українці, змінюємо погляд всього світу на те, як уміємо любити свою мову, свою Україну. Бо саме Тарас Григорович мав найщиріші почуття до рідного краю:

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра.

Я впевнена на всі сто відсотків, що мої діти малюватимуть свого Шевченка. Зміниться сцена світу, епоха, але для них Шевченко буде так само зрозумілим. Вони малюватимуть його на міжгалактичних станціях із вивчення планет, а можливо – крутим архітектором «зелених» міст, і неодмінно з синьо-жовтою символікою.

Пікута Юлія
учениця 8 класу
КЗ ЗСО «Іваничівський ліцей №1
Іваничівської селищної ради
Волинської області»
Керівник – Бойко І.І.

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Усі ми – діти Тарасові... Хтось достойний його більше, хтось менше. Але в оселі кожної української родини «Кобзар» і «Біблія» завжди лежать поруч. Вони як ті правдиві обереги нашого роду, обереги отчої землі.

У бурхливому вирі життя Шевченко завжди зі мною. Ще з тих далеких часів, коли, тільки-но зіп'явшись на ноги, дитячі руки діставали до краєчка високого столу, на якому лежала товста старезна книга. Я часто обережно гортала її пожовклі сторінки, роздивляючись незрозумілі малюнки. Часом бабуся, або тато чи мама, читали мені вірші з «Кобзаря». Й досі пам'ятаю про садок вишневий коло хати, як по діброві вітер віє і хлюпочуться качаточка під осокою, про калину, яка завітчалась, ніби дівчина-дитина. Багато з цих творів були ще не зовсім зрозумілими малій дитині та здавались мені дивовижними розповідями-казками. Але саме так, змалечку, просто й ненав'язливо, мене навчали розуміти й любити Шевченка, знати історію рідного краю.

Пройшли роки. Шевченкові слова тепер часто цитують різні люди з екранів телевізорів. Вони звучать з вуст волонтерів, військових, людей різноманітних професій. Знову й знову перечитую знайомі з дитинства поетичні рядки. Але щоразу вони набувають для мене нового змісту. Щоразу вони вражають мене все більше й більше.

Тепер я вже добре знаю, який тернистий життєвий шлях випав на долю Тараса Шевченка – геніального митця, якого Бог наділив багатьма талантами, але не дав долі-талану. Але, може, це й було його долею, його покликанням – будити народ зі сну, через роки й століття надихати людей на боротьбу за свої права, за отчу землю, за вільне життя й щасливе майбутнє своїх дітей.

Мабуть, не знайдеться на всій земній кулі людини, так палко залюбленої в рідну землю, як Тарас Шевченко. Рано осиротівши,

недоколисаний материнською ласкою, Шевченко все ж зумів зберегти у своєму гарячому серці невимовну любов до свого кріпацького краю. І ця любов по вінця наповнила кожне його поетичне слово, кожну рисочку намальованих картин. Вона й досі надихає людські серця на славні звитяги в ім'я свободи батьківської землі.

Сирітське життя, холодні сніги Сибіру, заборони та суворі каземати – ніщо не змогло здолати в митцеві любов до України. Ця любов до отчої землі тримала його на своїх вільних широких крилах, змушувала жити і творити. Збулися пророчі слова Тарасового батька про те, що «з малого Тарасика вийде велика людина». На весь світ засяяла Шевченкова зоря, прославляючи неньку-Україну, сподіваючись на її вільне майбуття:

Встане Україна!
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить...

Чи знав тоді Великий Кобзар, що майже через два століття його слова стануть пророчими? А, може, й знав... Тому й писав так щиро, переконливо, просто й водночас проникливо та завзято. У світлі сучасних трагічних подій Шевченкові слова є тим символічним знаком, закликком, що піднімає й веде український народ на боротьбу за волю рідного краю, за гідне життя.

І Україна встала... Знедолена, поорана ямами від ракет та снарядів, змарніла від смертельних ран, зруйнована та всіяна смертельним мінним зерном на родючих чорноземах, виплакана сльозами згорьованих матерів. Встала Україна й на всю-вселенську планету заявила, що не хоче більше ярма московського, та й власних яничарів терпіти не буде.

Збираються, гуртуються українці: маленькі, юні, молоді й старші – всі ті, чиї серця палають жагою любові до рідної землі. «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає...» – відлунюють Тарасові слова в кожному палкому серці.

І Шевченко тепер живе в змучених душах усіх українських людей, лунко б'ється в унісон із кожним серцем. Пророчі слова Кобзаря гартують наші душі й тіла, зміцнюють волю та характер, пробуджують і надихають на боротьбу, тепер вже за існування українського народу як етносу. Як життєдайна весна приносить оновлення в природі, так і Шевченкове слово зцілює та оновлює

наші душі. Недарма судилося генієві народитися саме навесні.

Тому мій Шевченко зараз стискає в міцному зашкарублому кулаці автомат і суворим поглядом видивляється з холодного окопу московських ворогів, завжди готовий віддати власне життя на вівтар свободи рідної землі.

Мій Шевченко зараз навчає дітей у глибоких бомбосховищах зруйнованих шкіл, під гудіння сирен повітряної тривоги та ревіння ракет, вкладає в маленькі душі одвічні істини: «І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь...».

Мій Шевченко витирає холодний піт з чола біля операційного столу, не спить ні вдень, ні вночі, видираючи поранених із міцних кліщів неблаганної смерті, без світла й апаратури. І повертаються назад, від Бога, душі людські на вогники лікарняних свічок у палатах, щоб продовжити свій земний шлях, здійснивши Кобзареву мрію.

Мій Шевченко в цю хвилину волонтерить по всьому світу, по крупіці збираючи копійку до копійчки, щоб наблизити нашу перемогу. Він віддає останнє й приносить надію, вселяє віру в те, що війна ось-ось закінчиться.

Мій Шевченко, тамуючи сльози й розпач, розбирає завали зруйнованих осель після ракетних обстрілів, рятуючи людські життя.

Мій Шевченко зараз дивиться на світ переляканими оченятами дітей, що здригаються від гуркоту війни, витирає маленькими кулачками замурзані щічки малят, що сумують за батьками, яких уже не повернеш.

Мій Шевченко відлітає на Небо з кожною душею загиблого Героя та плаче над кожною могилою з жовто-блакитними прапорами. Але він народжується знову, як невмирущий птах Фенікс, з кожним новим криком немовляти.

Отакий він, мій Шевченко! Великий Кобзар тепер – у кожному із нас. Його не викоренити жодним чар-зіллям, немає такої зброї, щоб його убити. Тарас Шевченко – це ми, це всенький наш український народ. Його мрії та прагнення стали нашою метою. І тому нас не перемогти, як не скорили колись Шевченка царські заборони й холодні сибірські каземати.

Тож нехай Небо буде прихильним до українських патріотів. Хай здійсняться, нарешті, Кобзареві мрії, і рідна Україна стане

достойною правовою державою серед інших світових держав:

І на оновленій землі
Врага не буде супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі...

Віра в перемогу тримає нас усіх. Пророче слово захищає від розпачу. Переможемо...

Піскова Тетяна

учениця 11 класу

Лебединський ЗЗСО І-ІІІ ступенів №5
Лебединської міської ради Сумської області

Керівник – Лобко О.В.,
учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Шлях кобзарів – це шлях народу.

М. Стельмах

Люди – наче ріки.

Малі, ледь помітні, або великі й величні, що гордо несуть свої води до моря, долаючи на своєму шляху перешкоди: зрошують поля, тримають на собі пароплави, дають енергію для електростанції. Чи не те саме можна сказати про творчість різних поетів?

Коли хочуть щось добре сказати про народ, то оповідають про його землю, гори, ріки, ліси. Згадують, яких великих людей дала ця земля світові.

Чи не в кожній світлиці по наших селах раніше на покуті, під вишитими рушниками, висів портрет Кобзаря. Завжди дивилися на дітей зі стіни мудрі очі нашого духовного Батька. Кожна хата, в якій був портрет Тараса, а на полиці лежав «Кобзар», була твердинею Духу народу. Сім'я входила в родину, родина – у рід, рід – у народ.

Найбільш теплі та світлі помисли багатьох українців присвячені творчості видатного українського митця Тараса Григоровича Шевченка – першого істинно народного українського поета, письменника, художника, політичного діяча.

Люди шанували й шанують у Шевченкові не тільки геніального поета. Через нього вони усвідомлювали й усвідомлюють себе як народ. Люди, що не відчують себе народом, не замислюються над тим, для чого живуть вони на землі, яка їхня роль в історії. Творчість Т. Шевченка – це документ найбільш об'єктивної та виваженої характеристики українців. Це книга нашого буття й водночас – візитна картка, за якою нація пізнає та сприймає світ.

Т. Шевченко – геній, що оспівав народ у всіх вимірах його життєдіяльності – змальовує українців передусім як хліборобів, бо ж праця на землі була найвищою цінністю.

З давніх-давен відомо, що головне в людині – її духовний всесвіт. Першим уроком Шевченка для мене стало те, що він з'явився перед нами як живий символ пробудженої народної самосвідомості, органічний голос українців, що заявив усьому світові про свою високу місію: нести тяжку долю відповідальності за світ і все гуманне в ньому.

Саме ім'я Тарас означає «гнівний». Мабуть, тому й з'явилася з народних мас людина, яка розділила з народом драматичну долю. Тому стільки пронизливої, всепереможної любові до України в рядках поезії:

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що прокляну самого Бога,
За неї душу погублю.

Добро і зло він бачив на землі свого дитинства, рай і пекло, відчував свою єдність з Україною, з її народом. Тож, пишучи свої твори, сповнені оптимізму поезії, докладно змальовує мрії про те, якою має стати Україна, за яку саме її долю треба боротися – за країну, в якій не буде ані поневолення, ані національного гноблення, ані знущання над людьми.

Хіба така мрія не була варта жертв?

Іншим уроком Шевченка є його любов до всього суцього на землі, до головних людських цінностей. Наш поет усіма своїми думками виявив шанобливе ставлення до Жінки-Матері, Трудівниці, Коханої. Космос його любові безмежний.

Наступний урок великого митця в тому, що, будучи глибоко національним, Шевченко вдивлявся в інтернаціональні обрії, досягаючи висот, розуміючи, висловлюючись сучасною мовою. Усім він простягав руку дружби – і полякові, і єврею, й казаху.

Постать Великого Кобзаря українського народу надихала не лише письменників. Йому та його літературним образам присвячували твори відомі композитори та художники.

Нарешті, четвертим уроком Шевченка була його величезна любов до рідного пригнобленого народу. Гнів – головна рушійна сила його думки, завжди публіцистично загостреної, сатирично

вбивчої, що знищує зло у вигляді царської вседозволеності, розгулу тиранії.

П. Куліш писав про Шевченка: «Широко він обняв Україну з її могилами кривими, з її страшною славою, і співану народну річ обернув на живопис того, що було і що єсть на Вкраїні...».

Отже, людину слід оцінювати не за прописаними канонами, а за її справами. Дійсно, генії народжуються раз у сторіччя, щоб указати нащадкам дорогу до самовизначення. Хочу, щоб від сьогодні постійно лунали слова П. Тичини: «Здоров, Шевченко мій, землі орган могутий!».

Пудло Валерія
здобувачка освіти І курсу
Боринський професійний ліцей
народних промислів і ремесел
смт Бориня, Самбірський район,
Львівська область
Керівник – Пудло Д.С.,
викладач української мови та літератури,
вища категорія

МІЙ ШЕВЧЕНКО

*Шевченко – наш. Він для усіх століть,
Він – як Ісус Христос для України.
Візьміть його вогню, хоч крихітку візьміть,
І з цим вогнем виходьте із руїни.*

Тарас Шевченко... Вірний син України... Її великий Кобзар, її поет-лірик і славний драматург-реаліст... Життя Шевченка – це дорога через терни до зірок, це велика людська трагедія й водночас висока вірність вибраному ідеалові. Сьогодні поета нема серед живих, але він живе серед нас своїми творами, своєю безприкладною стійкістю. І стоїть пліч-о-пліч із нами, живими. Заглядає кожному в душу. Говорить із кожним із нас: надихає, закликає, попереджає, усовіщає, втішає, співчуває, присоромлює, глузує, кепкує, гнівається, кляне, – але завжди каже нам, своїм нащадкам, батьківську «Святу Правду». Якою б гіркою вона кому не була. Дослухаймось до цієї пророчої Правди. Подивімось на себе його очима.

От недаремно нашого Тараса Григоровича величали пророком. Таке відчуття, що все він знав, на століття вперед: «...і вражою злою кров'ю волю окропіте!». І точно передбачив, чия то буде «зла кров».

Була б машина часу – поет Шевченко, я впевнена, був би зараз у теробороні або на фронті. Ну а поки залишив нам чимало гарячих слів, з якими можна йти хоч в атаку:

«За вас правда, за вас слава, і воля святая!».

Ми – незламний народ незламної країни.

І ми – переможемо!

Щоб жити щасливо «в сім'ї вольній новій!»

Тарас Шевченко для України та в Україні житиме вічно. Пам'ятаймо про Шевченка, будьмо єдиною спільною українською нацією, загартованою силою християнського духу, міцно стіймо, захищаючи свободу нашої держави, зберігаймо даровані нам Богом національні цінності.

Важливою в наш час є віра: в Бога, у власні сили й чийсь можливості. Але ми маємо не тільки вірити, ми ще й повинні діяти, докладати зусиль, щоб досягти мети.

Тарас Григорович ніколи не сумнівався в нашій перемозі :
«Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!»

Молімося за Україну, як цього бажав Тарас Григорович. Прагнімо до розквіту держави й солідарності між народами. Любімо один одного, свою українську землю, на якій зростали. З нами Бог! З нами Україна!

Дай, Боже, Україні Україну!
Дай, Боже, їй піднятися з руїн
І вистоять у такі складні хвилини.
Дай сили й волі ти моїй країні!

Я вірю, що Україна повстане з руїн і покаже, що українці – могутній народ.

Наша Україна вже засвітила мирну свічку волі й незалежності. Нехай же світить цей вогник волі нам і нашим нащадкам вічно! А нам треба жити й працювати, щоб цей вогник горів яскравим незгасним полум'ям.

У посланні «І мертвим, і живим, і ненародженим...» Шевченко дає нам абсолютний рецепт успіху:

І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невичірній
Тихо засіє...
Обніміться ж, брати мої.
Молю вас, благаю!

Ми сьогодні обійнялися, Тарасе. Об'єдналися так, як ніколи досі. Хтось захищає нашу свободу зі зброєю в руках, хтось веде інформаційну війну, хтось дбає про біженців, купує їм необхідні речі та їжу, створює прихистки, хтось переказує гроші та закупає необхідне, евакуює, рятує з-під завалів, хтось дбає про своїх близьких і вже будує план відновлення. Усі важливі й потрібні. І

надалі тримаймося таких загальнонаціональних обіймів, аби разом побачити нашу перемогу й відновити державу. Усе буде Україна!

Тепер Шевченкова поезія не буде надскладною для нас, учнів. Ми отримали експрес-курс патріотизму від росії й усе написане відчуваємо зараз на собі.

Не дай нам, Боже, втратити країну!
Небесний Отче, бережи її від зла.
Моліться, люди, всі за нашу Україну,
щоб Батьківщина у дітей була.
Дніпро благає, Хортиця, Карпати.
Через віки заговорив Тарас:
Великий гріх є матір продавати,

без України й не буде вас.

Ревенюк Поліна
учениця 6 класу
Херсонський НВК «ДНЗ –
ЗОШ I-II ступенів» №8
Херсонської міської ради
Керівник: – Леоненко Т.В.

ШЕВЧЕНКО В МІСТІ ПІД ТРИКОЛОРАМИ

...Біля нашого будинку спинилася ненависна зетка. Мама швидко почала видаляти телеграм, тато – повторювати версію, що він в житті не цікавився політикою (так було треба, щоб вижити!), а я... шукала місце у квартирі, щоб заховати... «Кобзар». Чи могла я колись уявити, що боятимуся читати вірші Шевченка? Ні! Навіть у страшному сні таке не ввижається. А ще я й подумати не могла, що старенька потріпана книжка буде мені дорожчою, аніж будь-які багатства світу.

Того разу нам пощастило: ми сиділи, як мишенята, й у щілинку бачили, як «визволителі» виламали двері нашим сусідам і з чорним пакетом на голові вивели дядю Мішу – спокійного, доброзичливого та інтелігентного професора точних наук (академіка – як називали його всі в під'їзді). Через три тижні він повернувся... побитий, але не зламаний. Відкрию страшенну таємницю (зараз вже можна), яку випадково почула від батьків: академік, тихий і мирний наш дядя Міша, гуляючи із собачкою в парку, розклеював жовті стрічки та, за можливості, «наводив» «наших» на позиції росіян. І якби, не дай Бог, останні таки дізналися правду, то ми б його точно більше ніколи не побачили. Але дядя Міша своїм тонким розумом зміг обвести навколо пальця недолугих феєсбешників – і його відпустили. До речі, зараз він у лавах ЗСУ, і ми нещодавно збирали йому на тепловізор, щоб він міг бачити тих, кому надсилає «гарячі вітання» на лівий берег Херсонщини.

Але це все ліричний відступ. Насправді я хочу розповісти, як відкрила для себе «нового» Кобзаря.

Про Тараса Шевченка ми завжди говорили на уроках літератури. Я добре знала його біографію, але, якщо чесно, як і більшість моїх однолітків, не дуже-то й замислювалась над глибинним змістом його творів. І тільки в окупації всі його вірші я

не читала, а проживала. Кожна заплакана героїня, кожен незламний козак, кожна матір, що віддає в рекрути сина, кожна покритка... – всі вони ніби стали для мене друзями й, насправді (може це здасться пафосним, але це правда), не дали мені збожеволіти.

Я не знала, що воля – це так важливо. Я не зовсім розуміла, чому Шевченко обирав заслання, але не покору, чому Стус не боявся кричати: «Ті, хто проти терору, – встаньте!», чому Симоненко, Івасюк, Горська обрали волю й смерть, а не мовчазну згоду з режимом. Я не знала, що росія – це так страшно, так низько й так жорстоко.

Моя родина боялася окупантів. Нам неприємно й боляче було бачити їх на вулицях нашого міста. Нам було гидко від того, що вони сидять у кав'ярнях, де нещодавно ми з подружками їли піцу та знімали тік-токи. Вони були ніби брудом: коли ми зустрічалися з ними на вулиці, то хотілося одразу вмитися й вимити руки. Їх були тисячі. Ми зневірювались і боялися. Але не їхали з дому, бо це ж наш дім. Чому ми повинні їхати з власного дому?!

Ми залишилися. Всі мої друзі виїхали. В нас не було інтернету та зв'язку. Я перечитала всі книжки, які тільки знайшла вдома. І от коли перегорнула останню сторінку пригодницького роману та зрозуміла, що більше читати нічого, – побачила на полиці потріпаного «Кобзаря». Мені дала його вчителька літератури: ми в лютому 2022 року починали готуватися до конкурсу читців. Діватися не було куди, тож я, заради цікавості, почала читати поезії та балади.

Мабуть, мені забракне слів, щоб описати емоції. Як я плакала вже після перших сторінок! Я відчула весь той біль, увесь той розпач, всю ту жагу до свободи, яка була притаманна героям Шевченкових творів. А ще я повірила. Повірила, що нас визволять. Що прийдуть наші славні гайдамаки, які переодягнулися в піксель, що знесуть «царя», якому всього мало, що знищать усю «царську челядь» – і мій Херсон стане вільним. Тарас Шевченко щось знав, упевнена, він якимось чином бачив майбутнє. Це ж не комусь іншому, а нам, дітям двадцять першого століття, він давав настанови: «Борітеся – поборете!».

З того дня Шевченко став мені рідним. З цього, напевно, можна посміхнутися, але я дійсно відчула, що він – наш предок, що

в нас із ним тече одна кров – кров свободи. Ми – вільний народ, вільна країна, вільна нація. Ми не дамо себе здолати, забрати наші землі. Тарас Григорович достатньо близько був знайомий із росіянами, бо це ж він писав, що москалі – чужі люди, і з ними може бути лише лихо. Це він давав поради нашим дівчатам не любити москалів. Чомусь я думаю, що ці поради тепер навіки закарбовані в наших серцях та головах.

Тепер «Кобзар» став для мене не просто книгою, а чимось більшим. Я його ховала, коли бачила під нашими вікнами їхні бронетранспортери, бо знаю, що росіянци не просто ненавидять, а й бояться Шевченка.

Ми довго залишалися в окупації. Та окупанти все ж таки прийшли в наш дім..., щоб «запросити» мене з братом йти в їхню школу. В «їхню» школу, яка раніше була МОЄЮ! Наступного ж дня ми сіли в авто й вирушили на волю: більше тижня жили в Запорізькій області в полі, бо чекали, поки «царьки» на блокпосту пропустять нас на вільну землю.

Мама не дозволяла мені брати із собою «Кобзар». Але я не наважилася його лишити, бо тепер – це частинка мене. Як я його провозила через ворожі блокпости – таємниця. Але провезла, хоч адреналін зашкалював. Мабуть, у окупантів все ж вистачило сумління не оглядати 12-річну дівчинку, тому мені пощастило. Зараз «Кобзар» лежить на моєму столі в маленькому містечку на Заході України, а наш херсонський Кобзар наперекір усьому стоїть, прикрашений українським прапором, у центрі міста. Він не боїться мін та градів, як не боїться їх і Херсон.

Бо ми – нація вільних! Бо ми будемо боротися й поборемо! Бо в нас є янголи світла: Шевченко, Стус, ... Да Вінчі, розстріляний за слова «Слава Україні» солдат, і багато-багато незламних воїнів, яких змогли вбити, але не змогли поневолити. І за них, тих, хто на щитах, обов'язково помстяться інші герої, відомі й невідомі, але нескорені та найсильніші Збройні Сили України!

Тарасе, ти б нами пишався. Бо я тепер не хочу чути російську мову, не хочу чути їхню музику, не хочу чути й бачити їх самих. Мені достатньо їхніх ракет. І ще: мене не вчили батьки ненавидіти росію – вважають, що я ще замала для таких почуттів. Але я ненавиджу. Кожного, хто прийшов визволити мене від щастя, від

затишку, від дому. Обіцяю, коли виросту – ніколи не любитиму москалів. Твої поради почуті. Твої настанови виконуються.

Пишаюся бути україркою. Пишаюся, що в нас є така легендарна постать. І ти пишайся, Тарасе. Бо пройшло більше 200 років, а жалюгідні сусіди досі тебе бояться: заклеюють своєю пропагандою біл-борди з твоїми портретами та словами, обстрілюють тебе на площах, поцілюючи в голову. Вони намагаються знищити незнищенне. І повір – у них нічого не вийде!

Риженко Артем
учень 9 класу
Новознам'янська гімназія
Піщанської сільської ради
Полтавської області
Керівник – Росоха Ю.І.,
учитель української мови та літератури

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – БРОНЯ СЬОГОДЕННЯ

*Не поет – бо це ж до болю мало,
Не трибун – бо це ж лиш рупор мас,
І вже менш за все – «Кобзар Тарас»,
Він, ким зайнялось і запалало».*

Євген Маланюк

Минають роки, а слово Тараса Шевченка полум'яно вкарбоване на сторінках історії українського народу. За будь-яких часів нетлінні рядки були актуальними, сучасними й завжди містили гучний заклик до боротьби проти панівного царату.

Але в чому ж сила Тараса, адже ми його чуємо крізь століття?! Гортаючи сторінки відомого «Кобзаря», я щоразу закохуюся в багатогранність мистецького втілення, оригінальність поетики, всеосяжну любов Прометея до рідного краю. Образ України є уособленням ідеального людства у творчому доробку Шевченка. Автор щемливо переймався болем простого народу, праведно вірив у вічний порив до щастя, до свободи, до вільної діяльності, і потужним дороговказом лунали його слова з поеми «Кавказ»:

Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля свята!

Дерево його поезії виростало з національного ґрунту, але віттям своїм воно сягає тепер усіх континентів, бо творчість Кобзаря – вселюдська за своїм глибинним змістом. Тарас Шевченко вчить пізнавати життя, історію своєї Батьківщини, виховує любов до співгромадян і ненависть до ворогів. Так, діяч засуджував загарбницьку діяльність російської імперії, від якої страждав майже все життя. Тяжке кріпацтво, заслання, заборона писати... Це назавжди закарбувало в пам'яті поета глибоку тугу та біль. Саме

тому митець закликав українців бути обачними й не мати зв'язків із росіянами. Таку думку підтвердив у поемі «Катерина»:

Кохайтесь, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люди
Роблять лихо з вами.

Дійсно, Шевченко – борець за Україну. У скарбниці Прометея рідного слова однією з головних тем є національна самосвідомість громадян. Автор глибинно висвітлює проблему визволення українського та всіх інших народів з-під ярма кріпосницького й самодержавного гніту. Також переконує, що патріотизм – це щира та самовіддана любов і праця, сміливість і завзятість кращих синів і доньок Батьківщини. Кобзар беззаперечно вірив, що колись усі кати народу згинуть, підтверджуючи свою думку невмирущими словами з поезії:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Шевченко – сучасник. Митець пробудив українців, оспівуючи славне минуле, все те, що є нашою гідністю, гордістю та незламністю. Громадянин України не обмежений певними критеріями в пізнанні багатогранної постаті генія. У культурному просторі незалежної держави сьогодні лунають тисячі переспівів бездоганних надбань Кобзаря, саме тому зберігається в національному осередку єдність назви «Україна» та етноніму «українець».

Шевченкове слово – граніт. Шевченкове слово – броня. Броня, яка захищає на мистецькому фронті, броня, яка стає рушієм усвідомлення своєї громадянської позиції, патріотичних мотивів і приналежності до українства.

Безсмертним закликом лунають слова Пророка з історичної поеми «Гамалія»: «Ніхто на світі не втече! Огонь запеклих не пече...». Це невмируще гасло стало символом усіх захисників і захисниць, які боронять нашу Україну зараз, знову звільняючи від московської орди. Саме готовність до вчинку є фантастичною особливістю української нескореності в новій історії. Вона існує в боях під кулями, у незабутніх подвигах, у життях, покладених на

вівтар нашої соборності та мирного неба, але й виявляється в міцному духовному та ментальному супротиві. І завдяки палким настановам Нашого Тараса мільйони свідомих громадян виборюють своє право на майбутнє сьогодні, щоб обов'язково настало переможне завтра.

Сангінова Сабріна
здобувачка освіти III курсу
ВСП «Кам'янець-Подільський фаховий коледж»
Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
Керівник – Боровисюк Т.В.,
викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

ШЕВЧЕНКО – ЯНГОЛ-ОХОРОНЕЦЬ НЕЗЛАМНОЇ УКРАЇНИ

*Свою Україну любіть.
Любіть її... Во время люте.
В останню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

Тарас Шевченко

Кажуть, кожен із нас має янгола-охоронця... Ніхто достеменно не знає, яким він є: схожий на людину з напрочуд красивими очима чи птаха з неймовірним летом крил? Проте, ми завжди впевнені, що він, наш янгол, повсякчас стоїть за нашим правим плечем, любить, співчуває і, щоб не трапилося, щосили намагається допомогти.

А чи мають янголів-охоронців нації? Могутніх, небувало повносилих, у стократ відданих? Чи є саме ті, які стоять за правим плечем нашої неньки-України? Нашої, сьогодні пошматованої, розірваної снарядами, але неймовірно прекрасної, могутньої, наперекір долі всесильної!

Моя Україна – з янголом-охоронцем, янголом незламним і непоборним!

Янголе-охоронцю, чуємо, як у хвилину нашої людської ненависті, жорстокої люті ти шепчеш-заклинаєш: «Обніміть ся ж, брати мої, молю вас, благаю! І щиро обіймаємо!»

Янголе-охоронцю, переконані, що силою власного тіла і духу поборемо ворога: «Борітеся – поборете. Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая». І самовіддано боремося!

Янголе-охоронцю, дихаємо вільно, підіймаємося з колін, бо спрагло віримо: «І на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люде на землі». І натхненно віруємо!

Янголе-охоронцю, прости нашу люту ненависть, але ми ніколи не пробачимо тим, хто змушує нас умирати сьогодні, не повертатися додому, ховатися у темних льохах, розбирати завали житлових будинків, чути стогін людей. *«Я так її, я так люблю мою Україну убогу, що проклену святого Бога, за неї душу погублю»*, – борються-моляться наші Герої під Бахмутом, Соледаром, Авдіївкою, Вугледаром... Ми не хочемо віковичних пут! І не одягнемо їх!

Янголе, ти прорікаєш, що *«у наших раї на землі нічого кращого немає, як тая мати молодая з своїм дитяточком малим»*... То нехай дитинство наших діток буде щасливим, без ракет у блакитному небі! Нехай в українські сім'ї ніколи не приходять лихі вісті! Ніколи!

Янгол чує нас... знекровлене від болю серце, сірі від ракетного бруду крила, розтерзана янгольська душа...

Лани широкополі, Вкраїна мила, Дніпро ревучий під його незбагненно широкими крильми-оберегами...

Це його четверта подорож Україною...

Сьогодні тут запах пилу й металу, крові й поту, розбиті, сумно спустілі будинки, вибухи новітньої і страшної зброї там, де протікають Сіверський Донець, Конка, Південний Буг. Нове пекло від 24 лютого 2022 року: Буча, Ізюм, Ягідне, Дніпро...

Затріпотіли сполохано крила, обіймає-оповиває свою Україну янгол. *«Україно, Україно! Серце моє, ненько! Як згадаю твою долю, заплаче серденько»*, – шепоче-плаче він, проте вірить, що захистить, надихне, утішить тих, кого охороняє. І наповнюється серце янгола неймовірною любов'ю до Героїв, які здобувають Україні незалежність, і вповиває тих, хто сьогодні ще зовсім юний, проте такий уже сильний у любові до Батьківщини, він тріумфує – українській нації бути!

Янгол стомлено згортає сірі крила й перетворюється на бронзовий пам'ятник на Канівській горі. Тут сьогодні його дім, бо так він заповідав своїм нащадкам: *«Як умру, то поховайте...»*.

Він завжди за правим плечем України...

Дуже скоро він знову розгорне крила, але вже небесно-блакитні, і полетить над полями жовто-волошковими, над горами синьо-трембітними, над морем піщано-бездонним! До людей, щасливих та вільних! Над Україною, сильною та мирною!

Стишить могутній лет над могилами загиблих, закатованих...
Спочивайте з Богом...

Тарасе, це ти – янгол України! Слова твої пророчі, думка твоя віща, серце твоє українське, велике та волелюбне! Сьогодні, як ніколи, ми усвідомлюємо твоє «*В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля*», сьогодні, як ніколи, рвемо кайдани і вражою злою кров'ю окроплюємо волю.

Тарасе, благаємо, захисти наших Героїв, які взяли до рук зброю, чорну та гарячу, огорни їх крильми сильними, надихни вкотре своїм Словом!

Нехай повернуться додому з Перемогою!

Усі. Живими.

Скоро.

Неодмінно.

ПЕРЕМОЖУТЬ, ПОВЕРНУТЬСЯ, бо в них твоя ДНК, Тарасе, – ДНК волі, свободи та незламності!

Шевченко.

Самобутній, геніальний.

Бореться, пророкує, захищає.

«*Я всю мізерію оддав моїй Україні-небозі...*».

Янгол-охоронець.

Ситник Ольга
здобувачка освіти II курсу
Вінницький технічний фаховий коледж
Керівник – Кучинська О.Г.,
викладач української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Чому я звертаюся до Тараса Шевченка як до рідної людини й називаю його «мій»?

Ще з раннього дитинства запам'ятався мені портрет, схожий на усміхнене сонечко, що досі голубить душу теплом і світлом. Це був Кобзар. Любити його вірші змалечку навчав мене батько. Досі пам'ятаю, як, милуючись вечірнім обрієм, татко проказував: «Сонце заходить, гори чорніють, пташечка тихне, поле німіє...». У моїй уяві виринають перші щемливі дитячі враження від мальовничих картин нашої природи: «Тече вода із-за гаю та попід горою. Хлюпочуться качаточка поміж осокою». Ось так я розпочинала свою стежину до криниці невичерпної мудрості Тараса Шевченка.

Мій життєвий досвід збагачувався з кожним дотиком душі до сторінок безсмертного «Кобзаря». Повністю погоджуюся зі словами Івана Франка: «Він був сином мужика і став володарем у царстві духа». Поет зумів піднятися на вершини, яких більше так ніхто й не досяг. Він став пророком української нації. Митець мав повне право стверджувати у своїй біографії: «Історія мого життя складає частину історії моєї Батьківщини», адже обрав для себе стражденний шлях лицаря-борця. Хоч змушений був жити на чужині, але його серце боліло бідами рідної Вітчизни, про це писав у вірші «Мені однаково...»: «...Та не однаково мені, як Україну злії люде присплять, лукаві, і в огні її, окраденую, збудять... Ох, не однаково мені».

Я думаю, що Тарас, мов той біблійний Пророк, посланий на землю Богом: «Свою любов благовістить! Святу правду возвістить!»

Кобзар виріс із рідного українського ґрунту, зрошеного потом і кров'ю селян-кріпаків, найрідніших йому людей. Про це поет згадував у вірші «Якби ви знали, паничі...»: «Там матір добрую мою ще молодою у могилу нужда та праця положила... Там батько, плачучи з дітьми (а ми малі були і голі), не витерпів лихої долі,

умер на панщині!..». Не кращою була доля його сестер: «А сестри... Сестри, горе вам, мої голубки молодії. Для кого в світі живете? Ви в наймах вирости чужії, у наймах коси побіліють, у наймах, сестри, й умрете».

Згустком болю, що запікся в серці поета, були долі жінок-покриток, які ожили в поемах «Катерина», «Наймичка», «Відьма», «Сова», «Мар'яна-черниця». Небайдужими йому були й малі, ні в чому не винні кріпацькі діти, що, як і він, народилися в кайданах неволі. Поет із болем згадував у поемі «Сон» («У всякого своя доля...»): «...А онде під тинном опухла дитина, голоднеє мре, а мати пшеницю на панщині жне...».

Це просто немислимо: дитина хлібороба не мала шматочка хліба! Шевченко розумів, що до такого зубожіння людей довели безсердечні, зажерливі пани. Тому виливав на них їдку сатиру й сарказм і дорікав землякам за мовчазливу покірливість у творі «І мертвим, і живим...»: «Раби, подножки, грязь Москви, варшавське сміття – ваші пани, ясновельможнії гетьмани...».

Аналізуючи творчість Кобзаря, я зрозуміла, що непохитною мрією всього життя поета було бажання вирвати з пазурів двоголового орла Україну-неньку. Він знав, що узурпатор не подарує волі пригнобленим і пристрасно закликав до збройної боротьби за волю у вірші «Я не нездужаю нівроку»: «...А щоб збудить хиренну волю, треба миром, громадою обух сталить; та добре вигострить сокиру – та й заходиться вже будить».

Царський уряд усвідомлював, що «Кобзар» може змінити ситуацію в Україні, тому ізолював поета від його народу. Але навіть жорстокі, нелюдські умови 10-річного заслання в киргизьких степах не змогли вбити в Тарасові патріота. Він писав: «Караюсь, мучуся, але не каюсь!» Його власний біль був продовженням народного болю. Гірким афоризмом митець викарбував свою переконливу думку в поемі «Царі»: «Де нема святої волі, не буде там добра ніколи...».

Загарбницьку політику російського самодержавства Т. Шевченко гнівно й нещадно викрив у поемі «Кавказ»: «А сльоз, а крові? Напоїть всіх імператорів би стало з дітьми і внуками, втопить в сльозах удов'їх...». Поет розумів, що Росія – тюрма народів, приречених на страждання й вимирання: «А тюрм! А люду!.. Що й лічить! Од молдованина до фіна на всіх язиках все мовчить...».

Історія знову повторюється: нині український народ, як і волелюбні горці в поемі «Кавказ», бореться за свою свободу, адже кривавий лютневий ранок 2022 року назавжди змінив наше життя. Незагоєними ранами в серці кожної свідомої людини залишаться спалені ворогом міста: Буча, Гостомель, Ірпінь, Бородянка, Ізюм, Маріуполь, Бахмут... З превеликим жалем я хочу зробити висновок: якщо нація не здається, то Москва її знищує.

Але чи злочини проти України – це справа лише самого російського вождя? Очільник рашистів, як і цар в поемі «Сон», оточений без'язикими блюдолизами, серед яких, на жаль, і землячки проглядають. Без них він, «мов кошеня, такий чудний». Я погоджуюсь зі словами І. Франка, що цей твір став сміливим маніфестом слова проти темного царства.

Російські загарбники й досі бояться поетової сили й правди, його козацької волелюбності, тому з такою звіриною люттю й ненавистю знищують пам'ятники Кобзареві на нашій землі.

Отже, Шевченко для України – все. Він став національним кодом. Україна – його Голгофа, воля ж – його хрест. Тарас розіп'ятий був за свою Вітчизну й воскрес через неї. Всенародний біль, вселюдська трагедія, драматизм віку – все в ньому. Кобзареві передбачення – пророчі, його творчість – витвір генія. Магія шевченківського слова незбагненна, ним поет врятував народ від німоти. І досі його полум'яні заклики підтримують нашу волю й національне небо. З усіх книг, написаних людством, на чільному місці для мене, як і для багатьох українців, є «Кобзар» з його триединою заповіддю: «Свою Україну любіть», «Борітеся – поборете..!», «В своїй хаті своя правда, і сила, і воля». Ці заклики вели нас на Майдан 2014 року, вони вселяють нам віру в перемогу й нині.

Недарма в наших домівках портрет Кобзаря висить поруч із Божими іконами. Він є оберегом українців, вершиною нашого родового дерева. А його могила немов козацька вежа, де вічно горить сторожовий вогонь, як всенародна пам'ять про духовного світоча.

Я горда від того, що кожен із нас нині доростає до Шевченка, йде до нього своєю вузькою стежиною, бо широких доріг у такій справі не буває. Отже, українська нація народжується, піднімається з колін, гуртується, а з нами об'єднується весь світ. Ми обов'язково

переможемо. Я вірю: «...і на оновленій землі врага не буде,
супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люде на землі»!

Україно, розправ свої крила!

Прожени злого ворога знов!

Хай лунає Шевченкове слово –

Це безсмертя твого джерело!

(Із власного доробку)

*Сідаш Данійл
учень 5 класу
Харківський ліцей №131
Харківської міської ради
Керівник – Кошовий І.В.,
учитель української мови та літератури*

ПРОГУЛЯНКА ДО КОБЗАРЯ

Неділя. Початок березня, але щось дуже холодно. Попросив батьків прогулятися зі мною до пам'ятника Шевченку, бо зараз одного нікуди не відпускають. Зараз не так жахливо в Харкові, як було рік тому, але тривожно, дуже тривожно. У парку лише поодинокі перехожі.

Ось і улюблене місце. На жаль, не можеш побачити цей витвір мистецтва, бо він надійно обкладений мішками з піском та вкритий маскувальною сіткою. Як слова Тараса оберігають нас, заспокоюють, надихають, так і ми зараз бережемо цей символ незламного Харкова. Слова поета такі прості, щирі, відверті, тому й западають глибоко в душу:

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно!
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш?

Не думав, що буду відчувати таке хвилювання, усередині все завмирає. Адже від початку війни я тут уперше. Це місце, де ми з друзями зустрічалися, щоб погуляти парком, пробігти широкою алеєю аж до фонтану, потім до каскаду...

Нахлинули спогади. Згадав «Садок вишневий коло хати...». Чому саме цей вірш? А тому, що в мене вкрали його нелюди. Я щоліта їздив до бабусі в село. У неї великий, дбайливо доглянутий сад. Там росте кілька різновидів вишень. Ми разом збирали ягоди, а потім там же, в саду, готували запашне варення. Я досі ніби відчуваю запах диму й присмак пінки, яку бабуся дбайливо збирала та давала спробувати. Увечері ми всією сім'єю розташовувались на ганку й пили чай з неймовірними смаколиками.

У мене вкрали літо, можливість бачитися з друзями, рідними, вільно пересуватися своїм улюбленим містом. Тому лють закипає в мені до всієї тієї нечисті, що зазіхнула на наше життя, на нашу

землю, на нашу волю. Мабуть, це не мої думки, а слова, які я чую від оточення, але саме так я й відчуваю.

Закінчилась прогулянка, боляче дивитись на пошкоджені будівлі навколо, хоча вони й не мають такий вигляд, як це було відразу після обстрілів. І знову подумки повертаюсь до Шевченка, бо в його творах можна завжди віднайти слова, які будуть співзвучними з твоїми відчуттями, настроєм, тому що вони прості й зрозумілі для людини будь-якого віку. Автор не просто геній, а справжній син нашої рідної землі.

Отже, дуже хочеться вірити в силу його слова:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Сіора Владислав
учень 11 класу
Погребівська ЗОШ I-III ступенів
Градизької селищної ради
Полтавської області
Керівник – Кополовець Н.А.,
учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

*Зоре моя вечірняя,
Зійди над горою...
Т.Г. Шевченко*

У темні часи потрясінь кожна людина інтуїтивно відкидає все несуттєве, непотрібне, штучне й шукає спасіння в справжньому та нефальшивому. У темні часи кожна нація теж очищується, розуміє, хто є хто, і, зрештою, в історичній пам'яті залишаються ті особистості, які своїм життям і своєю діяльністю довели вірність своєму народові.

Мій Шевченко. Наш Шевченко...

Людська цивілізація за кілька останніх тисяч років подарувала Всесвітові сотні письменників, чиї імена золотими літерами вписані в космічні манускрипти. Але не кожен із сузір'я геніїв може похвалитися тим, що багатомільйонний народ ось уже друге століття йменує себе нащадками того чи іншого світоча. Українці ж гордо про себе кажуть «онуки Кобзаря». Коли палав Майдан у 2014 році, ми зображували Шевченка з автомобільними шинами на плечі. Десятий рік мій народ виборює право жити (у XXI столітті!) – і Шевченко на енергетичному рівні присутній сьогодні серед наших захисників: його слова незбагненним чином раптом з'являються під рускомірським непотребом на бігборді (згадаймо визволення Балаклії), Шевченка зображують на шевронах, створюються меми з Тарасом зі зброєю. Він тут, разом зі своїм народом, допомагає пророчим словом, підтримує мудрою порадою, ділиться любов'ю і вчить ненавидіти ворога.

Кажуть, геніальні письменники володіють даром пророцтва. Кажуть, що шевченків «Кобзар» у хвилини розпачу чи сумнівів можна розкрити на будь-якій сторінці й знайти відповідь на болюче питання. Може, тому що через Тарасове слово до нас крізь час і

простір звертаються «і мертві, і живі, і ненароджені»? Це ж їхня земля – і наша спільна доля, радість і біда. Може, із високого-далекого Вирію душі тих, хто тут жив і буде жити, промовляють до нас: «Борітеся – поборете, вам Бог помагає».

Мені 16... Я не можу пригадати, коли вперше почув вірші Шевченка. Десятки його рядків стали афоризмами й органічно вписалися не просто в нашу мову, а в ментальність мого народу: «кохайтеся, чорнобриві, та не з москалями», «у нашій раї на Землі нічого кращого немає, як тая мати молодая з своїм дитяточком малим», «якби ви вчилися так, як треба».

Укотре, читаючи й перечитуючи твори Тараса, переконуюсь, що Пророка такого масштабу українцям послав Господь, щоб підтримати в часи зневіри та горя, попередити, натякнути, освітити шлях і дати надію.

І коли зовсім важко, коли небо падає й земля тікає з-під ніг, коли руки опускаються та не розумієш, що буде далі, чи є майбутнє – вогненними літерами ятрять душу слова:

Свою Україну любіть.

Любіть її... во врем'я люте...

Дякую тобі, Тарасе. Бачиш, я звертаюсь до тебе не як до генія чи пророка, навіть не як до діда чи батька, а як до сучасника й на «ти». Спасибі тобі за твоє вогненне слово, за силу, якою ти ділишся з нами, зі мною. Вибач, що не завжди дослухалися раніше, бо ж ти гнівно попереджав про «окрадену» Україну.

Сьогодні, Тарасе, тебе відпустили у відрядження сюди, до нас. Ти серед хлопців на лінії фронту – заряджаєш арту, серед поранених у шпиталях – підтримуєш на межі між світлом і темрявою душі наших захисників, у ворожих катівнях – даєш сили витримати біль і наругу, серед волонтерів – шукаєш потрібні берці, зв'язуючись через астральні соцмережі з іншими янголами світла. І зі мною, Тарасе, – коли я відчайдушно шукаю поради, підтримки. І знаходжу, бо ж «буде син, і буде мати, і будуть люде на Землі!».

Ми переможемо. Ми вистоїмо. Ти будеш пишатися нами, Тарасе. А поки що – зітри піт з чола, ковтни сльозу, поправ броніка, похапцем у бліндажі при окопній волонтерській свічці на клаптиковій паперу рукою втомленого хлопця запиши пророчі слова про нашу вільну Україну, про наше щасливе життя на своїй, Богом даній землі. Будь, Тарасе. Колись твоя безсмертна душа вибрала

цей безталанний народ для того, аби прославити його. Сьогодні будь із нами, аби допомогти здобути перемогу в останній битві добра і зла. Нам, як ніколи, ти потрібен сьогодні. З усіма силами Світла. А світло, як відомо, перемаже: така в нього традиція.

Суходольський Іван
учень 6 класу
Ліцей №13 «Успіх»
Полтавської міської ради
Керівник – Боцула О.М.,
учитель української мови та літератури

З НЬОГО ВИЙШЛО ЩОСЬ ДУЖЕ ДОБРЕ

Цієї весни можна буде ходити без шапки, але не без книжки! З такими думками, пригадуючи смішний мем із соцмереж, йшов я довгою дорогою до бібліотеки. Сьогодні твердо вирішив: читатиму «Кобзар» Тараса Шевченка. Його освіта – всього два класи в церковноприходській школі, я ж маю можливість учитися в сучасному ліцеї. Тому повинен знати творче надбання відомого українського поета.

Батько Шевченка говорив: «Синові моему Тарасу з мого хазяйства нічого не потрібно. З нього буде або щось дуже добре, або велике ледащо». В одному він точно не помилився! На мою думку, життя Тараса Григоровича – це історія успіху кріпака. Він був людиною, яка зробила себе сама. По-модному кажучи – «селф-мейд-мен». Адже навчався багато чому самотійно, не маючи можливості щось погуглити.

Я упевнений, якби Шевченко жив сьогодні, він був би відомим, досить-таки скандальним блогером, поетом чи громадським діячем. Однозначно, Тарас би воював. Військовий на позивний «Кобзар» відчайдушно бив би ворога, звільняв лани широкополі, добре знаючи, що «огонь запеклих не пече». Усією душею ненавидячи гноблення, він би задав окупантам на роки вперед! У окопах чистив би зброю, кутив цигарки, розповідав побратимам захопливі історії. У вільний час писав би проникливі вірші, зумів знайти потрібні, влучні слова для кожного українця. Для мене Шевченко живий завжди.

Знаю, що цей рік виявився тяжким не лише для українців, а й для самого Кобзаря. Майже в кожному нашому місті пам'ятник Шевченку «бачив» ракетні обстріли, вбивства, окупації та масштабні руйнування. Неодноразово діставалося і його погруддю, але він мужньо вистояв, кидаючи журливий погляд на понівечені міста... Тарас Григорович теж знає, як це – ховатися в «укриття»,

які для його пам'ятників облаштовують люди. Відчуваю, він щиро радів зустрічі з бійцями ЗСУ в деокупованій Балаклії на Харківщині, тримаючи в руці рідненький прапор.

На мій погляд, Шевченко є людиною, сильною духом, так би мовити, зі стрижнем, гідним прикладом для наслідування. Митець ніколи не мовчав, не боявся критикувати царів, не злякався й каторги в Сибіру. Там його вірші набули ще більшої сили та емоційності.

Слова Шевченка «Нема на світі України, немає другого Дніпра» – для мене не просто рядки зі шкільного підручника. Це заклик до боротьби, усвідомлення того, що наша країна є найбільшою цінністю, вона – найкраща! Шевченко – велика частина душі України. Ця Людина пропагувала ідеї визволення народу від кріпацтва, поневолення та гніту росії. Розумію: через століття мало що змінилося. Наші землі знову хочуть загарбати проклятуці москалі. Рядки з поезій митця – могутня мотивація для мого народу в час війни з окупантами. У кожному вірші безсмертного «Кобзаря» Шевченко розкриває душу українців, їхнє життя, прагнення.

*Народе мій, для всіх завжди відкритий,
Не вір, що воля з'явиться сама,
Не дай себе підступно обдурити —
Мовляв, дороги іншої нема....*

Тивонюк Вікторія
учениця 8 класу
Волинський обласний ліцей
з посиленою військово-фізичною
підготовкою ім. Героїв Небесної Сотні
Керівник – Домашич М.В.

ШЕВЧЕНКО – ПОЛУМ'Я БОРОТЬБИ Й ЛЮБОВІ

Хто ми є без кривого зв'язку з минулим своїм?
Без первозданно чистого й високого нашого рідного Слова?
Без Думи й Пісні?
Без маминої колискової, що пророчить нам ясну долю?
Без пам'яті про вічне тепло татової руки на плечі?
Без щоденного, болісного: «Як живемо сьогодні? Задля чого?».
Про що найпекучіша наша тривога?
Чим є для нас рідна земля, обпалена Чорнобилем?
Тисячі запитань. Мільйони тривоги, злиті в одну...

Йду парком. Довкола сіре дощове небо. Здається, що воно скрізь. Важкі темні хмари сунуть звідусіль, наступають, здавлюють, заганяють у глухий кут. Непроглядні густі сутінки вкрили кущі, дерева, землю... Мою землю... Я озирюсь і бачу навкруги земляків, оповитих чи то сутінками, чи то густим туманом. Вони губляться серед зарослих кущів парку, у верхів'яттях дерев. Чи то від темряви, чи то від запущеності я не бачу стежки. Під ногами якісь гілки, слизьке листя. Ковзаюсь по ньому, спотикаюсь об гілки, майже падаю... Але щось незримо втримує мене у вертикальному положенні.

Сумка відтягує плече, неначе там не книги лежать, а важка цегла. «Історія України», «Кобзар»... Цікаві й такі потрібні книги. Чим не цегла для нової будівлі? Але чомусь так неохоче ми читаємо їх у школі, хоча саме в Тараса Шевченка закладена програма для побудови нової країни. І навряд чи правознавці, які створювали Конституцію України, зверталися до Великого Тараса. А повинні були б покласти «Кобзар» по праву від себе руку як настільну книгу. У моєї бабусі на стіні в українському рушнику висить портрет Шевченка, її улюбленого поета та художника. Вона зібрала чудову колекцію художніх творів Тараса. На день народження своїм онукам дарує Біблію або «Кобзар». Багато хто вважає її

дивакуватою: ну навіщо тепер молодим людям «Кобзар»? Краще б про Гаррі Поттера або детективи подарувала. Хм, і я ж так думала...

Повільно просуваюсь далі. Стежки все ще не видно. І в душу поступово закрадається страх: як вийти з цього місця? Все таке похмуре, песимістичне. Природа передає онлайн-послання: час виходити з цього мороку. Але як? Оптимістично вірю: щось має змінитися, я обов'язково вийду на правильну стежину, вільну від гнилого листя. Налаштовую зворотній скайп-зв'язок із небом і отримую сигнал, що треба перепочити. Але де? Довкола лише холодно-непривітні дерев'яні лавки, які відштовхують, відсовуються від мене, кричать: «Проходь далі».

Одна крапля переростає в бурхливий потік минулого. Пригадую слова вчителя історії: «Без минулого немає майбутнього». Чи знає глибоко сучасна молодь минуле нашої країни? Навряд чи. Окремими штрихами, начерками. То в нас немає майбутнього? Атлантида була великою, але згинула без сліду. Вчені, поки що лише чужі (свої, на щастя, ще заспокоюють), пророкують нам усього сорок років існування. Після цього піде нібито в небуття українська нація, бо живемо на землі зраненій, сплюндрованій, знищеній, бо чекали допомоги хтозна й від кого... Весь світ робить ставки на те, чи встоїть український народ перед проблемами, чи не зламається, не кинеється в нову неволю. Для когось це рулетка, а для мільйонів українців – щоденне буремне життя.

Вітер, який несподівано налетів, ударив мене на пару з дощем у лице, прагнув збити з ніг. Потрібний орієнтир, щоб вийти на більш світлу галявину. Спираюсь на білокору берізку, яка невідомо звідки виникла на моєму шляху. Перепочиваю під косами красуні. Вітер січе по голові, плечах, руках, прагне пожбурити в яму, але берізка не дає мене на поталу, прикриває, захищає, як може.

Тараса теж прагнули збити з ніг. Щоб гідно утриматися на життєвій хвилі, орієнтиром для нього стала Україна. Він був зухвалий, безкомпромісний і, безперечно, талановитий. Людина з мудрим поглядом темно-карих очей і зморшками на лобі правдивим словом боролася за національну гідність України. Як же це непросто було робити в замордованій країні! Тарас усе життя йшов однією дорогою, були в нього й помилки, слабкості, але не було зради, відступництва, байдужості. Він писав, творив, не сходив

зі своєї орбіти, а життя його закрутило, завертіло, як ось зараз навколо мене крутить вітер із дощем. Своєю праведною працею він навчав доброти, милосердя, порядності. А ще – не жаліти себе в праці, всього без останку кидати на вівтар інтересів народу. І сам підірвався в праці.

Сучасній молоді Шевченко здається якимось прибульцем, який мав блискуче майбутнє, міг зробити чудову кар'єру. Але він вибрав іншу дорогу – страждань і водночас величі. Побутує думка, що сьогодні все купується, продається, особливо талант. І на цьому тлі Кобзар зі своїми закликами робити добро, любити свою країну здається «несучасним». Але якраз такі люди нам потрібні, щоб не очерствіли наші душі, як нагадування, що ми – живі люди, а не роботи з механічними серцями, які все підраховують, планують. У той складний час у атмосфері ворожості він оспівував рідну мову. Зараз багато псевдоукраїнців кричать ламаною українською про велику любов до країни. Ці так звані «патріоти» шматують тіло України лише для власного зиску. Вони не усвідомлювали весь цей час, що поки є національна мова – існує народ, його минуле й майбутнє (і цим питанням неодмінно скористаються недруги, щоб розпалити ворожнечу). Тепер поспіхом починають говорити українською, а ще б думали по-українськи...

Доц тим часом аж захлинається, ридає в якомусь істеричному реготі. Я вже плачу разом із дощем – чи то від розпачу, чи від обурення. Доц повинен очищувати, а тут я йду брудна, мокра, тремтлива. Краплі цілим потоком течуть по моему обличчю. Можливо, це і є очищення?

Читаючи «Кобзар», багато людей плачуть, ридають. Потрібно перечитувати його частіше, адже сльози очищують. Вірші пройняті болем, але лише відчуваючи біль, ми відчуваємось живими. Ми знаходимо там граничний вимір, де совість, людяність, де зло. Тарас – поет сповіді. Немає ідилії. Вірші «колючі», як цей вітер, непримиренні. Скрізь – тривога, докір собі, всім, суворі настанови на завтра.

Думала, що йду стежиною, а виявилось, що бреду навмання. Хоч би якийсь промінчик навіть не сонця, а світла в чиємусь вікні. Хоча б якась надія... Раптом десь попереду заяснів якийсь вогник. Він був маленьким і заманював своїм теплом. Його ледве було видно, але мені здавалось, що там попереду палахкотить справжнє

полум'я. У ньому все: моя віра, краще майбутнє, моє життя. І головне – у ньому любов. «Кобзар» теж гріє збоку в сумці. Напружую всі сили, рвучко йду вперед. Я виходжу до вогнику-полум'я, який заграв, зігрів. Це пам'ятник Великому Кобзарю. Доброго дня, Тарасе! Це я – українка, маленька часточка великої нації, яка зараз бореться й поборе, бо з нами Бог, правда, сила й воля.

Відчуваю, що хтось стоїть за спиною. Озираюсь. За мною прийшли всі ті люди, які теж ішли манівцями парком і шукали виходу в п'їтьмі. Ура! Ми врятовані! Віримо, що серед сірого мороку й ненависті запалає полум'я Любові!

Титаренко Богдан
здобувач освіти I курсу
ДНЗ «Київський центр
професійно-технічної освіти»
Керівник – Малиновська Г.Й.,
викладач української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Уперше я познайомився із творчістю Тараса Шевченка в молодшій школі. Мені дуже сподобався вірш «Світає, край неба палає...». Пам'ятаю, вивчав його з мамою в березні до річниці з дня народження Великого Кобзаря. У наступних класах обирав доросліші поезії. В середній школі я вже сам знав, який вірш Т.Г. Шевченка мені вчити. Я зростав, мужнів разом із творами Тараса Шевченка. Якоїсь миті мені стало жаль Катерину з однойменної повісті, я перейнявся питанням, чому бідну дівчину з дитиною виганяють із дому батьки? Як так можна чинити зі своєю власною дитиною, яка не має засобів до існування? Жах!

Я по-новому відкрив для себе Україну. Величну державу з багатою історією, в якій жили чудові люди, яких усі чомусь так хотіли знищити. Кожен твір, який я читав, змушував замислитись, розмірковувати, відчувати. Я дотепер пам'ятаю ті почуття, коли вперше прочитав «Розриту могилу» й «Великий льох». Мене аж дрижаки взяли. Стало страшно, що все це відбувалось на нашій землі.

Тарас Григорович Шевченко – ім'я, що відоме не тільки Україні, але й усьому світові. Це письменник, поет, прозаїк, художник, громадський та політичний діяч. На його честь названо багато державних закладів та вулиць, є чимало пам'ятників. Найвідоміша збірка поета – «Кобзар» – стоїть на полиці чи не в кожній бібліотеці світу.

Мені Тарас Шевченко дуже близький. Я переконаний, що він розумів українську душу й мав здатність передати її відчуття через свої твори. Кожен раз, коли я читаю поезії Шевченка, я відчуваю його глибоку любов до рідної землі та біль за народ, який страждає. Його твори були яскравими відображеннями суспільних проблем того часу, таких як кріпацтво та соціальна нерівність. Великий Кобзар був голосом народу, який вимагав своїх прав і свободи.

На мій погляд, твори Т.Г. Шевченка ніколи не старіють. За ними стоїть надто вже палка й романтична душа, осяяна світлом незвичайної сили розуму. Сьогодні з упевненістю можна сказати, що поет володів справжнім даром пророцтва. Бо як інакше тоді пояснити деякі з його поезій? Наприклад, узяти вірш, у якому Кобзар звертається до своїх співвітчизників: «І мертвим, і живим, і ненародженим...». Кожне слово, кожна фраза в цій поезії, як шок. І сьогодні в цьому творі чути живий голос поета, який звертається до кожного зокрема й до всіх водночас.

Для мене Т.Г. Шевченко – вірний син України, велетень духу, геній українського слова, багатогранна особистість і звичайна людина, яка любила, страждала, співчувала і ненавиділа. Для мене Тарас Григорович є великим героєм та символом України. Він показав, що навіть у складних умовах можна боротися за свої права та свободу.

Щоразу, як я перечитую твори Великого Кобзаря, знаходжу в них щось нове, щось таке, чого не помічав раніше. У кожному вірші він висловлює надію. Надію на те, що колись Україна стане сильною, могутньою, її поважатимуть на світовій арені. Т.Г. Шевченко показує нам, як потрібно любити свою землю, вірити у її світле майбутнє. Чого тільки вартий уривок: «Я так її, я так люблю мою Україну убогу, що проклену святого Бога, за неї душу погублю». Я задумуюсь: а як люблю її я?

Війна з росією. Як нам бути? Як жити, як навчатись у сховищах? Звісно, боротися до останнього подиху. Ми вистоїмо. Я пишаюся рідною країною, воїнами ЗСУ. Для мене велика честь бути українцем, нащадком Великого Кобзаря. Коли прийде моя черга поповнити лави української армії, я теж із готовністю служитиму своєму народові. Я готовий зробити все можливе й неможливе для нашої перемоги.

Ми переможемо! Неодмінно переможемо! Інакше не може бути! З нами всюди слова Великого Кобзаря:

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас сила
І воля святая!

Трофименко Олександра
учениця 10 класу
КЗ «Опорний ЗЗСО «Сузір'я»
Оріхівської міської ради
Керівник – Яремчук Н.І.

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Що для кожного з вас значить Шевченко? Ваш Шевченко – це український поет і прозаїк? Чи, можливо, це – художник? Що ще? Громадський діяч, мислитель, етнограф? Які ще ролі він грав? Діяч українського національного руху? Член Кирило-Мефодіївського братства? Хоч один хтось зможе описати Мого Шевченка? Я в цьому невпевнена.

Мій Шевченко – це багатолітній біль мого українського народу. Скільки переживань, страждань тільки через те, що він належав до вільного роду? Час арешту й заслання. У тяжких умовах та в очікуванні вироку в тюрмі в нього болить серце насамперед не за себе, а свою Україну, яку:

... злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її окраденую збудять...

Мій Шевченко – це нескінчене натхнення й стимул до боротьби. Боротьби за свої права, свободу, врешті-решт – життя. На своєму прикладі він показав, що, незважаючи на життєві обставини й складнощі, ми можемо виборювати собі місце на цій землі, протистояти ворогам і жити вільно та щасливо. Бо ми – сини й дочки Кобзаря, який у своєму «Заповіті» закликав:

...вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

Мій Шевченко – це людська велич. Маленька, в порівнянні з цим світом, людина протягом всього свого життя не боялася виступати проти великого «стада», керованого тираном-царем. Навпаки, він насміхався над ними, над тими, хто не належить собі, тими, хто не знає, якою на смак є воля:

Єсть люде на світі –

Сріблом-злотом сяють,
Здається панують,
А долі не знають –
Ні долі, на волі!

Мій Шевченко – це краса моєї неньки. Кожне гудіння хруща й шепіт вітру, спів соловейка й рев Дніпра, сяйво зіроньки й барви веселки, подихрослинка та свіжість вечірньої пори – всюди то є Мій Кобзар. Той самий, що писав:

Зоре моя вечірняя,
Зійди над горою,
Поговоримо тихесенько
В неволі з тобою.
Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає.

Мій Шевченко – це оборонець моєї країни, її історії, самобутності, людей. Протягом усього життя він був «злою мовою» всього народу. Не раз гнівно, саркастично чи презирливо описував кріпосництво, жорстокість російського імперіалізму та заклик до їх знищення. Не розумів, за що його брати та сестри страждають і чому хтось має право вирішувати за людину, хтось, окрім цієї людини:

Ні, то люди, живі люди,
В кайдани залиті.
Із нор золото виносять,
Щоб пельку залити
Неситому!.. То каторжні.

Мій Шевченко – це наша єдність, що завжди веде до Перемоги. Один палець на руці може зробити аж нічого, проте ціла рука набуває сили. Всі ми повинні бути разом і разом боротись за свою Батьківщину, її свободу, існування. Наш Тарас саме цього й хотів, і про це ж писав:

І мене в сім'ї великій
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

Мій Шевченко – це моя національна гідність та воля. Я живу в

Україні, тут живуть мої батьки, тут жили мої бабуся з дідусем. Чи соромлюсь я своєї крові? Слова «соромно» й «Україна» не можуть стояти поруч. Тим більше, коли її прославляють такі люди, як Т.Г. Шевченко, що ціною свого «щасливого» життя однаково завжди обирав свою неньку. Та навіть він не хотів, щоб його тіло було поховано в такому жахливому місці, як «московщина», серед таких нестерпних людей:

Бо москалі – чужі люде,
Роблять лихо з вами.

Мій Шевченко – то є люди. Всі посмішки на обличчях, туга за домівкою, біль через розлучення, щастя за своїх дітей, радість через теплу, весняну погоду, страх не прокинутись, гнів на ворогів, гордість за свою країну – поміж усіма заховався Наш Шевченко:

Диво дивнеє на світі
З тим серцем буває!
Увечері цурається,
Вранці забажає!
Та так тяжко забажає,
Що хоч на край світа
Шукать піде...

І врешті-решт, Мій Шевченко – це моя вічна святиня, це моя кров, моя ідентичність. Він – символ української нації, національної єдності, чесності, справедливості, правди... Символом внутрішньої свободи, духовного злету, самовираження. Він – людина, що надихає. На все. Жити, боротися, кохати, дружити, гуртуватися, вчитися, йти до кінця – всього цього навчає Мій, Твій, Наш Кобзар.

*Кобзарю! Знов до тебе я приходжу,
Бо ти для мене совість і закон.*

Л. Костенко «Кобзареві»

Устінов Владислав
здобувач освіти ІІ курсу
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного
Керівник – Землянська А.В.,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри суспільно-гуманітарних наук

«В СВОЇЙ ХАТІ СВОЯ Й ПРАВДА, І СИЛА, І ВОЛЯ...»

Уже рік, як ми не вдома. Правильніше сказати, що в нас відібрали наш дім: країну, рідне місто, а тепер уже й квартири чи приватні будинки, – наші осередки затишку й любові, наші «зони комфорту». Теперішня Україна – у стані війни, така розтерзана, розбита, сповнена горя й страждань, люті й ненависті, зовсім мало схожа на мою співочу батьківщину з чарівною природою та щирими, добродушними людьми.

Усе частіше в моїй свідомості виринають слова Т. Шевченка: «В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля...». Раніше, мабуть, я пропускав їх повз вуха, зосереджувався на інших тезах митця, бо до кінця не розумів їхньої глибини. А зараз усе змінилося: рік тому окупували моє місто, на другий день війни. З тих пір воно стало справжньою тюрмою для його мешканців, особливо тих, хто залишається вірним українській землі, своєму народові. Трохи згодом нам вдалося поїхати звідти, як і більшій частині містян, бо жити в неволі неможливо. Але де б ми не були – нам хочеться додому, туди, де все рідне та знайоме, де залишилось багато спогадів і відчуттів, де все ще є люди, які нам небайдужі.

Тож ми, як виявилось, і досі, через століття, любимо й боремось за свій Дім зі словами Кобзаря на устах, з його образом у душі. І він мені ближчий саме такий, яким увійшов у сучасну масову культуру: зображений не в шапці та кожусі, не в спокої посткріпацького життя, а з шинами на плечах – під час Революції Гідності, в камуфляжі та кевларовому шоломі – з початку російського вторгнення на українські землі, з джавеліном в руках або в костюмі супергероя. На мою думку, ці образи аж ніяк не спотворюють велич митця, не нагадують карикатури – радше підкреслюють, наскільки важливими стали його слова в сьогоднішні:

«Борітеся – поборете!», «...Кайдани порвіте, і вражою злою кров'ю волю окропіте!» та ін.

Із завмиранням серця ми дивились в інтернеті, як окупанти знімають із флагштоку в центрі нашого рідного Мелітополя український прапор. Але багато мешканців зізнавались, що тримались і вірили в шкоре визволення, а силу духу почали втрачати, коли з центральної площі міста «зник» пам'ятник Тарасові Шевченку. Навіть постамент розбили «визволителі», настільки сама згадка про митця їх лякала. І якщо раніше більшість містян сприймали цей пам'ятник як даність, обов'язкову частину української культури, яка має бути в наявності в українському просторі, то з початку війни, з 2014 року, він став сакральним місцем: тут проводились мітинги і читались спільні молитви представниками різних релігійних конфесій, народ виголошував свою волю з важливих питань існування української нації.

Вважаю дуже символічним те, що на деокупованих територіях України або в населених пунктах, які потерпали від ворожих обстрілів, монументи Кобзарю стали свідченням незламності й непохитності: розстріляний у скроню бюст митця в Бородянці, обкладений мішками з піском харківський пам'ятник Шевченкові, один із найкращих у світі, пошкоджене зі стрілецької зброї погруддя Великого Тараса в м. Маріуполі.

Тож вірю, що символом свободи мого міста стане повернення не лише українського прапора, а й Тараса Шевченка. А люди знову збиратимуться біля цього монументу й згадуватимуть загиблих, дякуватимуть нашим ЗСУ і тим країнам, які нас підтримували у важкі часи, і знову висловлюватимуть свою думку з приводу важливих питань існування української нації...

Вірю в це, як ніколи! Бо лише «в своїй хаті своя й правда, і сила, і воля...»!

Хайкіна Ніколь

учениця 12 класу

*Школа Бромсгров, м. Бромсгров,
графство Вустершир, Великобританія*

Керівник – Ядловська О.С.,

кандидат історичних наук, доцент

кафедри міжнародних відносин

та соціально-гуманітарних дисциплін

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ, м. Дніпро

ПОСТАТЬ В ІСТОРІЇ ЯК РУБІКОН ДЛЯ ВИБОРУ ШЛЯХУ

Епоха глобальних перетворень у поєднанні з безмежжям інформаційного простору запропонували кожному з нас право вибору та перспективи розвитку, що створили поле вражаючих можливостей у всесвіті ймовірного та нереального. Слово і цифрові носії стали невидимим життєдайним організмом для зберігання й поширення наших думок, ідеалів, мрій і навіть діяльності. Здавалося б, що людство, й особистість зокрема, за таких умов матимуть змогу максимально реалізувати себе, а найголовніше – нарешті здолають прірву нерозуміння, відчуженості, зневіри чи пихатості, виплекавши в собі справжні гуманістичні цінності. Чому ж цього так і не відбувається? Що стає перепорою для здійснення якісних перетворень та виховання особистостей-пасіонаріїв, здатних провести всіх нас крізь вирій проблем та випробувань до нових перемог та висот? Мабуть, саме питання містить завуальовану відповідь-символ – суспільству потрібна Особистість!

Українська нація, неодноразово гуртуючись колективно в часи випробувань та історичних рубіконів, усе ж таки плекає надію на свого Поводиря, свого Мойсея, на справжнього Лідера-героя, що стане над особистісними потребами, перекресливши їх для себе, і присвятить себе служінню своєму народу. Це не боязнь пересічного громадянина долучитись до громадської діяльності у справах розбудови держави, це потреба певного міфу, метафори, невичерпної наснаги та натхнення, врешті-решт! Як часто ми стверджуємо думку про те, що кожна людина – творець, а віра в себе здатна втілити в життя будь-які ідеї. І як скептично ми

ставимось до лідерів, котрі намагаються переконати нас у необхідності змін і наполегливо крешуть каміння суспільної байдужості, плекаючи надію на становлення нової, справжньої української нації.

Наша держава на шляху свого історичного становлення – болісному, таврованому та розірваному між імперіями, схожому на пороги козацької Січі – прагне вистояти серед викликів сучасності, знаходячи підґрунтя та живлення в славетних сторінках та намагаючись подолати виклики історичних прірв. Неоціненну роль у прокладанні містка між минулим та прийдешнім відіграють саме відчайдушні та сонцесяйні особисті. Кожен історичний період плекав плеяду українців, котрі своїм поступом, непримиренністю та вірою в Україну, клали цеглину до фундаменту нашої держави. Однак провідну роль, на наш погляд, таки відіграли світочі та знакові історичні постаті – ті, котрі змогли переформатувати матрицю нашої ментальності й уплинути на творення національного характеру.

Таким міфотворцем і борцем за волю став для нашої нації Тарас Шевченко. Запитайте будь-кого з українських громадян, та й не тільки, про творчість і визначну роль Тараса Шевченка в становленні українського слова та нації – і ця постать ні для кого й ні в які часи не буде контраверсійною! Навіть радянська ідеологія, створивши образ Кобзаря, незламного борця за скидання кайданів з поневоленого народу, не змогла втиснути «Борітеся – поборете!» в лещата пропагандистської ідеології, бо не відчула, не зрозуміла і, найголовніше, не змогла запобігти творенню національних гасел у творах поета. Справжня свобода думки є непереможною! «Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!» – це код, створений для народу й народом. Адже сам Шевченко і є народ.

Ми настільки звикли до нашого Тараса, що часом не усвідомлюємо величі духу та поступу митця. Можливо, хтось кине: «Не сотвори собі ідолів!» Однак, на наш погляд, говорячи про Кобзаря, ці слова інтонують у наших душах як заклик до власної гідності. Вдумайтесь: по українських хатах у часи російського царату на стіни вішали портрет Т. Шевченка, обрамлюючи вишитим рушником! Чи є ймовірність того, що це зроблено за певним наказом? Ні! Натомість наявним є інше тлумачення: німим докором і вироком став Тарас імперській системі – і українська

душа зігрівалась вірою в Бога, в націю, в себе, вдивляючись кожного дня у вимогливий і трохи прискіпливий погляд Шевченка.

Діяльність та творчість Т. Шевченка – відносно рідкісний випадок оціненості та визнання митця, громадського діяча. Причому популярним поет був ще за життя, хоча доля його склалась жертовно. У чому ж полягає визначна громадсько-політична, мистецька та літературна роль найвідомішого українця і де схована таємниця незнищенності Шевченківського духу?

У свободі – особистій та народній.

У мові та слові – українських.

У вірі – в Бога та націю.

І в тому, що Тарас Шевченко ніколи не загравав ані із собою, ані з владою, ані з ідеологією. Особистість, виплекана народним єством та в еkleктичному поєднанні з мистецькою богемою, до якої певний час належав митець, твердо стояла на засадах української окремішності, етнічної самобутності, віри в неминуче формування української державності. Хто і як зміг би в ще темному ХІХ столітті так відчайдушно й уперто, так зухвало, викривально й вогненно захищати свій народ, як не Шевченко? Хто зміг би у восьми творах першого «Кобзаря» згуртувати народ навколо українського слова – розмовного, народного живого, забороненого та замовчуваного, створивши своєрідний інформаційний вибух (книжечку Шевченка передавали або вивчали) в українському середовищі, завдаючи заціпенілого жаху імперській російській верхівці?

Він завжди був собою – українським поетом, генієм українського слова, людиною-громадянином. Ціннісні настанови справжньої особистості витримують випробовування часом. Шевченко зробив це, ставши українським поведирем для всіх нас.

Разом з тим, не кожен намагається викристалізувати в собі сприйняття та розуміння непересічної та жертовної долі лідерів і героїв, феноменів та геніїв. Вимога до себе стати над повсякденністю, обернувши погляди до суспільного, не дається від народження – це процес виховання та плекання власної долі та долі громадянського суспільства.

Місце українського лідера залишається вільним. Однак це не прокламація розпачу.

Українська нація шукає в собі сили для творення нового типу громадянина: гуманістичного, впевненого у своїх діях, твердого в

переконаннях, непереможного у звитязі. Поступальний розвиток нашої нації та її формування є не тільки незворотним, а ще й переживає еволюційні якісні перетворення на шляху творення нової української держави.

І кожен із нас стає тією Особистістю, що творить наш народ!

Ханіна Рімма
учениця 11 класу
КЗ «Тернуватський опорний заклад
загальної середньої та дошкільної освіти»
Тернуватської селищної ради,
Запорізький р-н Запорізької обл.
Керівник – Шубна І.В.,
учитель української мови та літератури

«ІДУ З ДИТИНСТВА ДО ТАРАСА...»

Поет... Кобзар... Пророк... Геній... Світоч... Це все про нього – видатного українського поета, якого знають у всьому світі, квіти до пам'ятників якому несуть далеко за межами України, твори якого перекладені і звучать більше ніж ста мовами світу. Здається, що для кожного Тарас Шевченко свій. Але час і сьогодні дали можливість усьому світові зрозуміти, що це – українець, якому посміхнулася доля, а життя поставило на п'єдестал, досягти висоти якого вдається одиницям.

Нині я випускниця школи, позаду одинадцять років навчання. Багато вивчено на уроках, захоплююсь літературою, люблю читати й глибоко розумію силу художнього слова. А нам, українцям, є чийм словом пишатися.

З першого класу почалося моє знайомство з Шевченком. З портрета над дошкою дивився на мене старезний дідусь, вусатий, лисий, сірі очі, а погляд похмурий і якийсь недовірливий. Над портретом вишитий рушник, а на ньому червона калина виглядає і посміхається через смарагдове листя. І веселішав дідусь Шевченко в обрамленні калини, наче аж усміхатися вже почав мені навесні, коли я закінчувала на відмінно перший клас. Думала, це тому, що сподобалось йому, як я розповідала, що весна «чорну землю сонну розбудила», що тополі (чудні якісь) розмовляли з полем, що соловейко невгамовний щебетав десь то у полі, то на калині, не давав усе матусі діток научати...

Я підростала, дорослішала. Уже п'ятикласниця... І дивувалася, що дідусь Тарас ставав майже моїм ровесником. Уже знала, що дуже любить малювати, пасе чужу отару, на Яринку задивляється. І все було б добре, якби не сирітство, не жорстока мачуха та її злі діти. А ще краще, якби воля! Щоб не був панським козачком!

Ішов час. Уже мій Шевченко в Літньому саду змальовує статуї – пан забрав із собою до далекого чужого міста. Блукає садом Тарас і думає... Думає й сумує, туга огортає серце, бо згадує покинутий рідний край, де «...за горою / Сонечко сідає», а «...у Дніпра веселочка / Воду позичає».

...Ось і дев'ятий клас. Уже бачу молодого талановитого юнака, в якого з'являються впливові друзі, він відвідує Академію Мистецтв, багато працює над собою. А згодом трапляється найголовніша подія в житті Тараса – викуп з кріпацтва! У тремтячих від щастя руках – відпускна! «Живу, учусь, нікому не кланяюсь, нікого не боюсь, окреме Бога – велике щастя бути вольним чоловіком», – так пише Тарас своєму братові. Ось тут і постав переді мною не згорьований сирота, не змарнілий дідусь, уже не кріпак-попихач! А сильний і вільний українець, який бачив свою дорогу, свою землю, свою Україну, навіть тоді, коли ходив Невським проспектом! Ні краса Санкт-Петербурга, ні нові захоплення не вбили в ньому отой вільний, бунтарський дух козацтва, а очі запалали ще страшнішим вогнем лютої ненависті до ворога свого народу. Не знищили оту жертовну синівську любов до України! Мабуть, уже тоді Шевченко розумів, що неймовірний тягар випадає на його долю. Розумів, що хрест обрав собі сам. І знав, що нестиме його гідно, сміливо, ні під кого не підлаштовуючись, мріючи, що «на оновленій землі / Врага не буде, супостата, / А буде син, і буде мати, / І будуть люде на землі».

...Ще рік тому в мене були безтурботне дитинство, щаслива юність, цікаві зустрічі з друзями в школі, вчителями, радісні дні в родині. Але все це затьмарив страшний, підступний та хитрий ворог. Життя моєї України змінилося за мить. Війна! А я стала «дитиною війни», як моя прабабуся, бо малолітнім дітям вона пережила Другу світову війну! Що відчувала я? Спочатку неприйняття, нерозуміння! Як могло таке трапитися у ХХІ столітті?! А потім – страх, розпач, сльози матері й бабусі, якась стурбованість у очах завжди впевнених тата й дідуся! ...Відлуння вибухів та червоні заграви з вільного Гуляйпільського краю все дужче чути і видно у моєму рідному селі.

Згадалися події далекого 2014 року... І ось тоді переді мною постав інший Шевченко – Великий Кобзар і Пророк. Він ніби по-

новому ввірвався в моє життя, коли з уст вірменина Сергія Нігояна на весь Майдан у Києві пролунало:

Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!, –
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Т. Шевченко

Буду відвертою: уже доросла, а плакала щиро – було боляче... Як? Адже такий молодий! Ще вчора мирний Хрещатик. І раптом – перша смерть на Майдані. Звучали слова українського поета: « І вам слава, сині гори, / Кригою окуті, / І вам, лицарі великі, / Богом не забуті». А уява ще довго малювала вірменського студента з Дніпропетровщини, що став на боротьбу за свободу України. За волю, за яку загинули колись на Кавказі діди й прадіди Сергія Нігояна...

...Більше року іде страшна війна, що почалась у 2014 році. Я відкриваю для себе українського поета знову й знову. І уже по-іншому звучить Шевченкове слово з уст сотень воїнів Збройних Сил України.

Нещодавно мій земляк і випускник нашої школи, який добровольцем пішов на захист України, опублікував на сторінці нашої громади у фейсбуку відео: захисники ЗСУ на Харківщині з білборду зривають російський триколор. Прапор ворога падає на землю, а у блакитному небі на цьому ж білборді, ніби янгол-охоронець, наш КОБЗАР, наш Тарас. Він ніби чекав, що і його «звільнять», що він ще побачить «і лани широкополі, і Дніпро, і кручі...». Поет дивиться на захисників, а вони, стоячи на узбіччі дороги з автоматами, у бронезилетах, зморені боями, гордо читають: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!». Дивлюся відео вже вкотре, але сліз стримати не можу: вони від гордості за великого поета й за молодих вояків, для яких є дорогим слово Кобзаря.

Слово Тараса Григоровича Шевченка сьогодні кличе, надихає й перемагає. Воно на вістрі зброї наших захисників і захисниць. Воно перетворилось у справжній палючий вогонь для ворога. Українське рідне слово, величне і потужне, поет протиставив бундючному чужому. Слово Кобзаря стало наснагою до боротьби й оберегом українців, перетворило народ на велику націю, бо «любов

до України сягала у Шевченка таких верховіть, коли задля її кращої долі можна було стати на прю з самим Богом...» (В. Чорновіл).

Про Шевченка говорили в ХІХ столітті, ми ж захоплюємося ним у ХХІ, перечитуємо, розуміємо. І шукаємо кожен свого Шевченка, йдучи до нього крізь віки. Дуже впевнена у тому, що не раз ще звертатимуся до «Кобзаря», знову й знову відкриватиму велич і мудрість пророчого Шевченкового слова.

Хижка Сергій
здобувач освіти I курсу
Харківський національний
університет внутрішніх справ
Керівник – Кобилко Н.А.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін

ШЕВЧЕНКО ЯК СИМВОЛ НЕСКОРЕНОСТІ ХАРКІВ'ЯН

Сьогодні про Тараса Григоровича Шевченка сказано і написано чимало. Його багатогранна постать – об'єкт дослідження літературознавців, лінгвістів, культурологів, мистецтвознавців, істориків. А який для мене Шевченко? Хлопчик-козачок у пана Енгельгарда? Бідний юнак, який малює в парку літніми ночами? Посивілий чоловік у кожусі і смушевій шапці?..

Іду центральною вулицею міста повз головний парк, а попереду височіє бронзова постать митця. Пам'ятник настільки вписався в архітектурний ансамбль Харкова, що зараз важко уявити щось інше на його місці. Шевченко повсякчас гуртує навколо себе людей. Згадую Майдан 2014 року в Києві, який мав відгомін і по інших містах України. Не виняток і рідний Харків. Щовечора біля Кобзаря збиралися тисячі містян, цитували поета, ділилися своїм баченням європейського шляху країни. А потім АТО... і Шевченко знову замайорів жовто-блакитними стрічками, бо Харків був і є українським містом.

Березень 2023 року. Біля величного Кобзаря оберемки квітів. Лише сам постамент замуrowаний мішками з піском. Із сумом дивиться Тарас Григорович на зранене місто, потрощені будинки, чийсь зруйновані життя. Замість гамірного сміху Шевченко чує звук сирени, яка нічого доброго не віщує.

Світе тихий, краю милий,

Моя Україно!

За що тебе сплюндровано,

За що, мамо, гинеш?

Підіймаєш голову й бачиш грізний погляд поета. Сьогодні він повністю асоціюється з нами, харків'янами – вільними, нескореними, мужніми! Шевченко продовжує гуртувати навколо

себе прогресивно налаштовану молодь, людей, яким болять мова, культура й звитяжна історія нашого народу.

Уявляю собі Тараса Григоровича в Петербурзі – культурній столиці Російської імперії, яка змушена визнати талант великого генія. Його віршами заслуховувалися, картини високо оцінювали імениті майстри пера, а він цеглинка за цеглинкою закладав міцний фундамент для боротьби українського народу:

Мій краю прекрасний, розкішний, багатий!

Хто тебе не мучив? Якби розказать...

Отак і сьогодні. Стоїть Шевченко в центрі Харкова як символ нескореності містян і чекає переможного повернення додому всіх його мешканців. Ось такий мій Тарас Шевченко!

Чернік Аліна
учениця 8 класу
НВК «Ліцей із ЗШ I-III ступенів»
Костянтинівської міської ради
Донецької області
Керівник – Чернік І.П.,
учитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

«Борітеся – поборете!». Ці слова пульсують у скроні, відбиваються при кожному кроці, виринають перед очима щомиті вогненними літерами на кожному зруйнованому ворожими снарядами будинку... Мій Тарасе, ти незримо став поруч із кожним військовим на передовій, твоїми словами живуть у тилу з кривавого лютого 2022 року. Чи знав ти, що маленький «рай на землі» буде сплюндровано «братніми» чобітьми? Знав... знав... Та попереджав, кричав у кожному рядку поеми «Сон», «Кавказ», «І мертвим, і живим...». А ми? Ми не вірили, ми сподівалися, що одного роду-коріння.. Сподівалися, що прокинеться брат від «нав'язаного сну», згадає про матір, сестру, дитину... Боляче сьогодні мені, у чотирнадцять років, боляче залишати рідне місто Костянтинівку на Донеччині, щоб урятувати своє життя. Спинившись на мить, я розумію, що відчував ти, мріючи про Україну, не маючи можливості вільно блукати вуличками міст, повернутися до Кирилівки, дивитися на Дніпро, слухаючи шепіт козацьких курганів. Тепер мені, як і кожному українцю сьогодні, віриться в пророчість твоїх рядків: «І на оновленій землі. Врага не буде, супостата!» До твоєї мудрості ми росли роками, поступово розуміючи кожне вистраждане тобою слово. Я неначе бачу тих ягнят за селом, тебе, мрійливого, але вже такого самотнього. А потім я бачу степ Орської фортеці, де ти тамуєш наболілі почуття розлуки з рідною землею, бо степ нагадував тобі Україну, шумів її болем та шепотів її мовою... «Як же його у неволі / Жити без надії? / Навчіть мене, люди добрі, / А то одурію...». Скільки ти залишив у своїх «захаявних» зшитках любові до народу, землі, до кожного, хто пишається, що він українець! А твій Прометей – це нескорима, невмируща сила народу, це спільність долі всіх пригноблених народів царської росії.

Я бачу тебе, схвильованого та непокірного, такого ж, як і Прометей, що подарував нам свій, не вкрадений у когось, вогонь слова.

«Борітеся – поборете!» – ці слова стануть Біблією сьогодення. Виборювати право бути господарями на СВОЇЙ землі, знати, любити культуру, знати мову, історію, бути гідними синами сильної країни – саме це чується мені за твоїми рядками. Ти ріс своїми рядками, своїм болем, нездійсненою мрією визволити земляків своїх із кріпацького ярма, як ми сьогодні доростаємо до твоєї величі. Прикро, що лише сім днів ти не дожив до омріяної події – оголошення звільнення кріпаків, але я вірю, що твої слова лунатимуть під синьо-жовтими прапорами вільної європейської України! Мені чотирнадцять, я відкриваю для себе Тараса. І я вірю, що кожен із нас відкриватиме творчість поета незалежно від віку чи статі, соціального статусу чи захоплень. Мій Шевченко – моя ментальність, закодована в щирій любові до неньки-України, мій дороговказ, що пам'ятає минуле, дає надію на майбутнє!

«Борітеся – поборете!»

Чепразова Ангеліна
учениця 6 класу
Одеська ЗОШ №33 I-III ступенів
Одеської міської ради Одеської області
Керівник – Каргіна Н.В.,
вчитель української мови та
літератури, зарубіжної літератури

СУЧАСНИЙ ТАРАС ШЕВЧЕНКО

У своєму динамічному й різнобарвному потоці життя ми іноді не помічаємо, як швидко спливає наш час. Летять секунди й години, минають тижні та роки. Вони не знають втоми й безупинно несуть у загадкове майбутнє. Проте, чи змінюється світ навколо нас? Чи змінюємось ми? Пропоную на мить відмотати час років на двісті назад. Бо, піднявши вікопомну вуаль вічності, ми зрозуміємо, що незмінними залишаються духовно-моральні цінності людини. Саме тому нашим провідником в далеке минуле буде величний Кобзар – поет-світоч, сила духу якого в пошані великого українського народу знаходить своє безсмертя.

Великому Кобзареві хочеться присвятити ці рядки...
Написавши власну поезію:

Думи мої, думи мої,
Лихо мені з вами!
Нащо стали на папері
Сумними рядами?..
Зараз ми сидимо десь у кафе із смартфоном у руці,
Філіжанка кави, смачний чизкейк,
Гортаємо новини у Телеграм-чатах,
Начебто все нам зрозуміло до неділі,
Далі буде... понеділок... новий тиждень...
Що змінилося за останній час?
Думи мої, думи мої,
Ви мої єдині,
Не кидайте хоч ви мене
При лихій годині.
Відпочивають воїни добра та світла,
Перед тим як піти у новий бій,
Кобзаря читаємо, рідну мову поважаємо!

Головний принцип цієї війни.
Знаючи усі її темні сторони,
Зараз править світом війна.
У війні сильні гравці.
Але прийде час – і він усе вирішить,
Розставляючи свої розділові знаки...
Буде добро та світло...
Бо вас лихо на світ на сміх породило.
Поливали сльози... чом не затопили,
Не винесли в море, не розмили в полі?..
Головне зараз – йти вперед,
Незважаючи на усі перешкоди,
Зберігаючи світлими голови.
Не віддавати емоцій ворогам-москалям –
Завжди подвійна плата за швидкість.
Згадуємо постулати Кобзаря:
«В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля»;
«Нема на світі України,
Немає другого Дніпра».

Чоботар Богдана
здобувачка освіти ІІ курсу
Чернівецький індустріальний
фаховий коледж
Керівник – Антонюк Т.М.,
викладач загальноосвітніх дисциплін

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Так, Шевченко мій, як і Україна, і рідний народ, і його героїчна історія та славетне майбутнє... Хіба можна уявити життя без того, кого вже не одне покоління називає Батьком Народу? Саме його ім'я асоціюється з високою духовністю, національною свідомістю, споконвічним прагненням до свободи й незалежності. «Він є святим прапором нашої національної єдності, одним з найвизначніших символів української спільності, одноцільності України...» – зазначав Михайло Грушевський.

Насамперед, для багатьох українців Тарас Шевченко – видатний поет, чиє слово дає відчуття згуртованості, упевненості. «Свою Україну любіть. / Любіть її... во время люте. / В останню, тяжкую минуту / За неї Господа моліть», – ці слова Тараса Григоровича полум'яніють у наших серцях і сьогодні, коли Україна горить у вогні війни, а наші захисники віддають за неї найдорожче – життя, бо не можна втратити те, про що заповідав Кобзар, – оновлену землю. Як ніколи, нині його поетичне слово набуває нових значень. Уся країна із завмиранням серця вкотре переглядала зворушливе відео про те, як під час звільнення містечка Балаклія на Харківщині воїни ЗСУ, зірвавши ганебний плакат про «єдність росії та України», побачили саме Шевченкові пророчі рядки:

Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає.
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Слово за особливих життєвих обставин стає зброєю, влучає в саме серце; поезія ж Тараса Шевченка підносить до вершин патріотизму. Поет, перейнявшись стражданням поневоленого народу, сподіваючись на краще, оспівав героїчну історію України, уславив борців за її свободу. Водночас його глибоко турбувало те,

що співвітчизники цураються національного патріотизму, нехтують рідною мовою, культурним спадком.

Чому українці так люблять Шевченка? Він першим зі сторінок свого «Кобзаря» звернувся до них, тоді ще закріпачених, безвольних і безправних, як до людей, котрі мають право на щастя. Так міг говорити тільки батько до своїх дітей... «Досить було однієї людини, щоб урятувати цілу націю», – зауважив Остап Вишня.

Знаємо: не було такої події в житті рідного народу, яка б залишилася поза увагою Тараса Шевченка, не відобразилась у його творчості. Без імені Кобзаря, справді, неможливо уявити ні нашої літератури, ні національної мистецької спадщини в цілому.

Я захоплююсь щирою мрією Кобзаря про сім'ю велику, вільну, нову – рідну Україну, яка й є головним образом його лірики. Саме завдяки любові до рідного народу, захопленню його волелюбністю, Тарас Григорович зміг сформуванати у свідомості українців розуміння того, що запорукою щасливого майбутнього є звільнення від кайданів духовної та соціальної неволі.

Творчість Шевченка стала глибоким джерелом натхнення й для багатьох українських письменників. Так Василь Симоненко, надихнувшись поезією видатного класика, звертається до нього: «Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття, / Тебе своїм сучасником звемо».

Геніальність Кобзаря виявилася не тільки в поезії, а й у живописі: як художник і досі посідає чільне місце в українському образотворчому мистецтві. На його живописних полотнах відображені й рідна Україна, і самотність його творчої особистості. Саме такою є серія малюнків, об'єднаних в альбом «Живописна Україна».

Я погоджуюся з думкою про те, що творчість Кобзаря з роками набуває все більшого значення для нашого народу. Хіба не так сьогодні пояснив би Тарас Григорович зловорожі наміри російських окупантів:

Треба крові, брата крові,
Бо заздро, що в брата
Є в коморі і на дворі,
І весело в хаті!
«Уб'єм брата! Спалим хату!» –
Сказали і сталось.

В окупованому Луганську рашисти на пам'ятнику Шевченку прикріпили табличку «Шевченко – російський поет». Навіщо? Знаю! Хочуть привласнити нашого Тараса, бо ж знищити його не можна, як не можна стерти про нього пам'ять навіть у наших найлютіших ворогів!

Так, творчість Тараса Шевченка – це своєрідний код нашої свідомості, особливий національний пароль, що передається від покоління до покоління. І якщо я вмію читати цей код, знаю цей пароль, то зможу передати їх дітям та онукам, аби й вони мали щастя бути українцями, жити у великій європейській родині, коли «на оновленій землі / Врага не буде, супостата, / А буде син і буде мати, / І будуть люде на землі...».

Шевченко Тетяна
здобувачка освіти I курсу
КЗ «Ніжинський фаховий медичний
коледж Чернігівської обласної ради»
Керівник – Шевчун Н.М.,
викладач української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Великий Кобзар – хто він? Син кріпака, сирота, художник-самоук, панський козачок, придворний маляр, обранець долі, якому пощастило вільною птахою вирватися з лабет Енгельгардта, талановитий поет, академік, національний пророк, геній... Цю багатогранну постать нашої культури кожен сприймає по-своєму.

Тарас Шевченко для мене – джерело пізнання українського світу й усвідомлення свого місця в ньому. Змалечку пам'ятаю не раз почуті з маминих вуст слова:

За сонцем хмаронька пливе,
Червоні поли розстилає
І сонце спатоньки зове
У синє море...

Пращури подарували мені прізвище – Шевченко, у нашій родині щодня промовляли ім'я Тарас, бо так звати й мого батька. Пізніше я дізналася, що є такий відомий український письменник, який порівнював ранкове сонце з «лялею ... в льолі білій», уболівав за селян-кріпаків, переймався гіркою долею дітей-сиріт, матерів і вдів, співчував жінкам-покриткам і байстряткам. Знання про людей, тварин, географічні об'єкти, а пізніше – і про абстрактні поняття (щастя, доля, горе, бідність і багатство) легко засвоювала з Шевченкової поезії.

Доля відміряла поетові всього-на-всього сорок сім років, і лише п'ятнадцять літ він жив на рідній землі. Проте не перетворився на придворного піснетворця чи маляра, а рідною мовою «утверджував український світ як самодостатній предмет зображення». Саме в цьому й полягає його значення для всіх поколінь.

По-новому я відкрила Кобзаря 2019 року, коли разом із мамою та братом відвідала виставку картин О. Грехова «Квантовий стрибок Шевченка. Метро». Художник-ілюстратор показав поета в

образах Статуї Свободи, рятівника світу Спайдермена, Гаррі Поттера, Алладіна, латиноамериканського революціонера Че Гевари... Зрозуміло, що кожне покоління по-новому відкриває Шевченка, який надихає на мистецькі пошуки, а ще більше – на подвиги заради України.

Великого Кобзаря зображували на своїх щитах та касках герої Майдану 2014 року, його слово допомагає ЗСУ з перших днів війни з росією. «Борітеся – поборете!» – ці рядки з поеми «Кавказ» стали гаслом боротьби проти ненависного ворога. Відкриваючи для себе генія України, я не лише збагнула його велич, а й по-справжньому відчула, що Шевченко є в кожному з нас.

Шимко Тимур
учень 6 класу
Куликівський ліцей
Куликівської селищної ради
Чернігівського району
Чернігівської області
Керівник – Плеса І.В.,
учитель зарубіжної літератури,
української мови та літератури

Я ЗНАЮ ТОГО, КОГО ЛЮБЛЮ!

Є такий гарний вислів: «Любити можна лише те, що знаєш». А я би перефразував, що лише того, кого знаєш. Книжки – це добре, але батьки, аби ближче познайомити мене з Шевченком, вирішили організувати сімейну велоподорож «Стежками Кобзаря».

Я весело крутив педалі свого велосипеда та уявляв, як молодий козачок Тарас, супроводжуючи пана Енгельгардта з села Вільшанки до міста Вільно, вбирав у себе враження від нашого мальовничого Чернігівського краю: Сираї, Козелець, Лемеші, Кіпті, Красне, Іванівка, Количівка. От тільки, на відміну від мене, мабуть, відчував себе Шевченко птахом, який допитливими очима пізнавав світ через ґрати неволі...

А ось і Чернігів. Місце готелю «Царьград», де зупинявся Тарас Григорович. Тепер розумію, чому так багато Шевченко робив замальовок старовини в місті, бо я і сам відчув, як золотаві склепіння храмів та монастирів ніби дихають вічністю, здіймаючись у блакитне небо...

Скажіть, чи є щось цінніше, аніж людська дружба? Саме в Чернігові відбулось знайомство поета з палкими прихильниками всього українського – братами Андрієм та Іллею Лизогубами, які запросили Шевченка до Седнева, створивши всі умови для творчості. Тож подальший маршрут – до колоритного містечка, що розмістилося над синьою Снов'ю. І ось уже я прислуховуюсь до старої липи, яка начебто нашіптує розмови Кобзаря з місцевими селянами та переспівує його вірші... Виявляється, із Седнева поет повертався на деякий час до Чернігова, щоб доглянути за хворим другом – Олександром Афанасьєвим-Чужбинським. А от за переказами, у селі Бігачі, яке неподалік, на другому березі Снові,

Шевченко збирав навколо себе всіх, хто служив у економії князя Миколи Кейкуатова – Кобзар то зачаровував поезією, розповідями, дивував витонченими художніми портретами, а то пересипав жартами так, що слухачі надривали животи зі сміху. Я б дуже хотів би мати таких друзів, як брати Лизогуби, та бути таким же турботливим, цікавим другом, як Шевченко...

На цьому мої відкриття товариської постаті поета на завершилися. Виявляється, у селі Оленівка, що на Борзнянщині, яке ми проїжджали у третій день подорожі, Тарас Григорович був запрошений боярином на весілля до письменника Пантелеймона Куліша! Як почесно! Далі наш маршрут триває до славетного Батурина – міста, де народжені безсмертні рядки Шевченка: «...як Батурин славний Москва вночі запалила, Чечеля убила, і малого, і старого в Сейму потопила...», які нагадали про «братську любов» північного сусіда, та міста, де пролягла остання дорога Тараса... Під час того велосипедного пробігу я ще не знав, що через декілька років росіяни знову намагатимуться вдертися на нашу землю через Новгород-Сіверський, Батурин, Бахмач, Седнів, Ічню, Прилуки, Густинь, Ніжин – місця, які були такими дорогими для митця...

Після тривалого виснажливого переїзду ми зупинились відпочити в Качанівці, що на Ічнянщині. Тепер я добре розумію, чому її так обожнював Тарас Григорович – не тільки за неймовірну природу, яка нас гостинно зустріла, але й за те, що цей край подарував Шевченку нових добрих друзів, нездійсненне кохання – качанівську музу Надію Тарновську, невпинне натхнення писати та малювати, а ще – співати українських пісень серед ночі під крилатим могутнім дубом...

Через декілька днів мандрівка закінчилася, ми повернулися додому до рідної Куликівки. Але мені здалося, що в подорожі нас було не четверо – мама, тато, сестричка, я, а ще поруч зі мною їхав незримий п'ятий Друг, який учив мене мистецтву бути справжнім товаришем та захоплюватися красою довкілля, кохати всім серцем рідний край та обстоювати справедливість, честь, гідність. Любити можна лише того, кого знаєш – це МІЙ ШЕВЧЕНКО!

Якобчук Оксана

здобувачка освіти І курсу магістратури
Запорізький національний університет

Керівник – Кравченко В.О.,
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри української літератури

У СЕРЦІ КОЖНОГО, ХТО МИСЛИТЬ СЕБЕ УКРАЇНЦЕМ!

Сьогодні ти носиш піксель, ти став гаслом для кожного, хто тримає біля серця жовто-блакитну стрічку, а в руках зброю. Тебе напам'ять цитують у різних кінцях світу. Ти – в прокльонах згорьованих матерів. Твої слова – вирок для сусідів-ворогів. Тебе намагалися вбити, поціливши в голову в зруйнованій Бородянці, але ти воскресав під паплюжними гаслами цих потвор на величезному білборді в Балаклії... Твоє слово про москалів було правдивим, і через століття не втратило сенсу:

...москаль, у батька, в матір

Свою рідоньку волохату

І вздовж і впоперек хрестить.

Т. Шевченко в серці кожного, хто мислить себе українцем!

Гортаючи трагічні сторінки історії України, вдивляючись у кожний історичний образ, художньо змодельований у поемах «Гайдамаки», «Гамалія», «Іван Підкова», стаєш сильнішим, міцнішим і впертішим. Це твори, які воскрешають минуле, пробуджують пам'ять, нагадують про героїзм і прагнення волі наших пращурів, надихають на боротьбу сьогодні. Т. Шевченко – Пророк українського народу, а «Кобзар» – Біблія для кожного українця!

Перечитую твори Т. Шевченка й розумію, що він – письменник-філософ, який переживав трагізм отієї страшної української «ночі святого Варфоломія», обумовленої фатальним польським пануванням над вільними козацьким народом. Кожен твір Т. Шевченка – то неабиякий філософський роздум, закодований саме в поетичному слові, а філософія ґрунтується на осмисленні реалій буття людини. Шевченкове слово не втрачає актуальності! Підсвідомо розуміючи, про кого йдеться – «Злоначинающих спина...», а українцям і всім тим, хто живе в

Україні – «доброзичливіми руками», поет просить у молитві: «І покажи, і поможи, / Святу силу ниспошли».

Усе це нам необхідно задля усвідомлення й утвердження істини, яка народжується у великому протистоянні. Сьогодні ставлять нові вимоги. А за далеко минулими подіями власної історії стоять важливі речі, аналізуючи які, маємо зробити конкретні висновки, щоб запобігти повторенню жахів братовбивства: «А всім нам вкупі на землі / Єдиномисліє подай / І братолюб'є пошли».

Для кожного українця Т. Шевченко – генетичний ідентифікатор. Він той, який пробуджує національну свідомість «огненним» словом, і він точно знає, що з того буде: «Сію слово. Добрі жнива / Колись-то будуть».

Т. Шевченко в поемах «Сон», «Єретик», «Великий льох», «Кавказ», у поезіях «Заповіт», «І мертвим, і живим...» закликає до виборювання свободи й збереження людської гідності. І в цій боротьбі слово Т. Шевченка має велику силу.

Він – не спостерігач, а той, хто веде за собою народ, та рушійна сила, яка пробуджує свідомість, яка надихає, надає сили й упевненості. Розправа настане: «...аж зареве та загуде /.../ Розтрощить трон, порве порфіру, / Розтрощить вашого кумира, / Людській шашелі».

Твори Т. Шевченка допомагають зірвати жалюгідні маски «порядності» з учорашніх «братів», сьогоднішніх катів, залишаючи післясмак перемоги блакитного й жовтого кольору, як небо над безкрайними степами Херсонщини, як достигла пшениця, якою пахне Україна.

Сьогодні слово Т. Шевченка виконує духовну місію. Філософія його творів – це філософія людського життя, філософія нескорених українців, національна ідея. Т. Шевченко пророкує крах старого світу, передбачає щасливе майбуття: «Сонце йде / І за собою день веде, / І вже тії хребетносили, / Уже ворухатся царі.../ І буде правда на землі».

Віримо, що українці незборимі, бо в серці кожного – слово Тараса!

Борітєся – поборєтє,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

м. Шевченко

